

**GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI
PAŃNÓW-ADAMÓW-KONIN SA**

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK OBROTOWY ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 ROKU
WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM Z BADANIA**

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	9
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŃWÓW PIENIĘŻNYCH	11
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁE WŁASNYM	13
ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	15
1. Informacje ogólne	15
2. Skład Grupy	16
3. Skład Zarządu jednostki dominującej	17
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego.....	17
5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	17
5.1. Profesjonalny osąd.....	17
5.2. Niepewność szacunków	18
6. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	21
6.1. Oświadczenie o zgodności.....	21
6.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych.....	22
7. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości oraz zmiany danych porównawczych.....	22
8. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	22
8.1. Wdrożenie MSSF 9.....	24
8.2. Wdrożenie MSSF 15.....	25
8.3. Wdrożenie MSSF 16.....	26
9. Zmiana szacunków.....	26
10. Istotne zasady rachunkowości.....	27
10.1. Zasady konsolidacji	27
10.2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach.....	28
10.3. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej.....	29
10.4. Rzeczowe aktywa trwałe	29
10.4.1. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	30
10.5. Nieruchomości inwestycyjne.....	30
10.6. Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze	31
10.7. Nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych	31
10.8. Aktywa niematerialne	31
10.9. Leasing	32
10.10. Wycena do wartości godziwej	33
10.11. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	34
10.12. Koszty finansowania zewnętrznego.....	34
10.13. Aktywa finansowe	35
10.14. Utrata wartości aktywów finansowych.....	36
10.14.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu.....	36
10.14.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu	37
10.14.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.....	37
10.15. Pozostałe aktywa niefinansowe	37
10.16. Wbudowane instrumenty pochodne.....	38
10.17. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia	38
10.17.1. Zabezpieczenie wartości godziwej	39
10.17.2. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	39
10.18. Zapasy.....	40
10.19. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	40

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
(w tysiącach złotych)

10.20. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	40
10.21. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	40
10.22. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	41
10.23. Pozostałe zobowiązania niefinansowe	41
10.24. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne	41
10.25. Płatności w formie akcji własnych	41
10.26. Rezerwy	42
10.27. Uprawnienia do emisji CO ₂	43
10.28. Przychody	44
10.28.1. Sprzedaż towarów i produktów	44
10.28.2. Świadczenie usług	44
10.28.3. Umowy o usługi budowlane	44
10.28.4. Przychody z tytułu rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych	45
10.28.5. Dotacje rządowe	45
10.29. Koszty	45
10.30. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	46
10.31. Przychody i koszty finansowe	46
10.32. Podatki	46
10.32.1. Podatek bieżący	46
10.32.2. Podatek odroczony	46
10.32.3. Podatek od towarów i usług i akcyza	47
10.33. Zysk netto na akcję	48
10.34. Przejęcia pod wspólną kontrolą	48
10.35. Zobowiązanie do wykupu udziałów niekontrolujących	48
11. Przejęcia przedsięwzięć	48
12. Segmenty operacyjne	48
13. Przychody i koszty	52
13.1. Przychody ze sprzedaży	52
13.2. Pozostałe przychody operacyjne	52
13.3. Pozostałe koszty operacyjne	53
13.4. Przychody finansowe	53
13.5. Koszty finansowe	53
13.6. Koszty według rodzajów	54
13.7. Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące ujęte w zysku lub stracie	54
13.8. Umowy o usługę budowlaną	55
14. Składniki innych całkowitych dochodów	55
15. Podatek dochodowy	56
15.1. Obciążenie podatkowe	56
15.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	57
15.3. Odroczony podatek dochodowy	58
16. Majątek socjalny oraz zobowiązania MFSS	61
17. Zysk przypadający na jedną akcję	61
18. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	62
19. Rzeczowe aktywa trwałe	63
19.1. Test na utratę wartości aktywów Grupy Kapitałowej ZE PAK SA	65
20. Leasing	68
20.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	68
21. Aktywa niematerialne	69
22. Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze	71

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
(w tysiącach złotych)

23. Pozostałe aktywa.....	72
23.1. Pozostałe aktywa finansowe	72
23.2. Pozostałe aktywa niefinansowe	72
24. Świadczenia pracownicze	73
24.1. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia	73
25. Zapasy	74
26. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	74
27. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	75
28. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe / rezerwowe.....	77
28.1. Kapitał podstawowy	77
28.1.1. Wartość nominalna akcji.....	77
28.1.2. Prawa akcjonariuszy	78
28.1.3. Akcjonariusze o znaczącym udziale	78
29. Kapitał zapasowy	78
29.1. Pozostałe kapitały rezerwowe.....	79
29.2. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	79
29.3. Udziały niekontrolujące.....	80
30. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	81
31. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe.....	82
31.1. Rozliczenia międzyokresowe bierne.....	82
31.2. Zmiany stanu rezerw.....	83
31.3. Opis istotnych tytułów rezerw	84
31.3.1. Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych (EUA).....	84
31.3.2. Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów i koszty likwidacji środków trwałych	84
31.3.3. Rezerwy rekultywacyjne i inne związane z działalnością górnictwem	84
31.3.4. Rezerwa na umorzenie świadectw pochodzenia energii	85
31.3.5. Inne rezerwy	85
32. Prawa do emisji dwutlenku węgla	85
33. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe.....	87
33.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (krótkoterminowe) ...	87
33.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (długoterminowe)	88
33.3. Pozostałe zobowiązania niefinansowe	88
33.4. Pochodne instrumenty finansowe	88
33.5. Dotacje i rozliczenia międzyokresowe przychodów (długoterminowe)	89
33.6. Dotacje i rozliczenia międzyokresowe przychodów (krótkoterminowe).....	89
34. Zobowiązania warunkowe oraz opis istotnych spraw sądowych	89
34.1. Sprawy sądowe	89
34.2. Rozliczenia podatkowe	93
35. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań	95
36. Otrzymane gwarancje i poręczenia	96
37. Informacje o podmiotach powiązanych	96
37.1. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu	97
37.2. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu	97
37.3. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Grupy	97
37.3.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy	97
37.3.2. Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej.....	97
38. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.....	98

39. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	98
39.1. Ryzyko stopy procentowej.....	98
39.2. Ryzyko walutowe	100
39.3. Ryzyko cen surowców	103
39.4. Ryzyko kredytowe	103
39.5. Ryzyko związane z płynnością	103
40. Instrumenty finansowe	106
40.1. Wartość bilansowa i wartość godziwa poszczególnych klas instrumentów finansowych	106
40.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych	108
40.3. Ryzyko stopy procentowej.....	110
40.3.1. Zabezpieczenia.....	110
41. Zarządzanie kapitałem	112
42. Struktura zatrudnienia	113
43. Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym	113

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

	<i>Nota</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku</i>
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	13.1	2 443 075	2 704 711
Koszt własny sprzedaży	13.6	(2 035 396)	(2 241 353)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		407 679	463 358
Pozostałe przychody operacyjne	13.2	11 324	26 461
Koszty sprzedaży	13.6	(4 258)	(4 360)
Koszty ogólnego zarządu	13.6	(119 467)	(108 634)
Pozostałe koszty operacyjne	13.3	(5 186)	(5 392)
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej		290 092	371 433
Przychody finansowe	13.4	16 193	9 117
Koszty finansowe	13.5	(47 652)	(72 672)
Zysk/(strata) brutto		258 633	307 878
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	15.1	(75 089)	(57 592)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		183 544	250 286
Działalność zaniechana			
Zysk/(strata) za rok obrotowy z działalności zaniechanej		-	-
Zysk/(strata) netto za okres		183 544	250 286
Zysk/(strata) przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		183 243	247 674
Zysk/(strata) przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		301	2 612

Adam Kłapszta
/Prezes Zarządu/

Aneta Lato-Żuchowska
/Wiceprezes Zarządu/

Zygmunt Artwik
/Wiceprezes Zarządu/

Elżbieta Niebisz
/Wiceprezes Zarządu/

Aneta Desecka
/Główny Księgowy/

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
(w tysiącach złotych)

		<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku</i>
Zysk na jedną akcję (w złotych):	<i>Nota</i>		
Podstawowy za rok obrotowy przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	<i>17</i>	3,61	4,87
Podstawowy z działalności kontynuowanej przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	<i>17</i>	3,61	4,87
Rozwodniony za rok obrotowy przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	<i>17</i>	3,61	4,87
Rozwodniony z działalności kontynuowanej przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	<i>17</i>	3,61	4,87

Adam Kłapszta
/Prezes Zarządu/

Aneta Lato-Żuchowska
/Wiceprezes Zarządu/

Zygmunt Artwik
/Wiceprezes Zarządu/

Elżbieta Niebisz
/Wiceprezes Zarządu/

Aneta Desecka
/Główny Księgowy/

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

	<i>Nota</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Zysk netto za okres		183 544	250 286
Inne całkowite dochody			
<i>Pozycje podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych:</i>			
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	<i>14</i>	5 439	5 996
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	<i>15.1, 14</i>	(1 033)	(1 139)
Inne całkowite dochody netto podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych		4 406	4 857
<i>Pozycje nie podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych:</i>			
Zyski/(straty) aktuarialne dotyczące rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	<i>14</i>	(2 155)	4 613
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	<i>15.1, 14</i>	409	(876)
Inne całkowite dochody netto nie podlegające przeklasyfikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych		(1 746)	3 737
Inne całkowite dochody netto		2 660	8 594
Całkowity dochód za okres		186 204	258 880
Całkowity dochód przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		185 903	256 268
Całkowity dochód przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		301	2 612

Adam Kłapszta
/Prezes Zarządu/

Aneta Lato-Żuchowska
/Wiceprezes Zarządu/

Zygmunt Artwik
/Wiceprezes Zarządu/

Elżbieta Niebisz
/Wiceprezes Zarządu/

Aneta Desecka
/Główny Księgowy/

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Nota	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	19	3 280 835	3 391 246
Nieruchomości inwestycyjne		2 365	2 337
Aktywa niematerialne	21	6 679	119 282
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze (długoterminowe)	22	72 536	80 524
Pozostałe aktywa długoterminowe finansowe	23.1	10 311	11 945
Pozostałe aktywa długoterminowe niefinansowe	23.2	2 122	5 726
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	15.3	72 928	90 998
Razem aktywa trwałe		3 447 776	3 702 058
Aktywa obrotowe			
Krótkoterminowe aktywa niematerialne	21	261 654	273 036
Zapasy	25	97 758	105 296
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	26	253 261	246 025
Należności z tytułu podatku dochodowego		17 731	10 227
Pochodne instrumenty finansowe krótkoterminowe (aktywa)	33.4	-	296
Pozostałe aktywa krótkoterminowe finansowe	23.1	35 788	77 317
Pozostałe aktywa krótkoterminowe niefinansowe	23.2	11 425	28 776
Kwoty należne od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych	13.8	7 080	8 168
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	27	322 201	350 101
Razem aktywa obrotowe		1 006 898	1 099 242
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		1 038	-
SUMA AKTYWÓW		4 455 712	4 801 300

Adam Kłapsza

/Prezes Zarządu/

Aneta Lato-Żuchowska

/Wiceprezes Zarządu/

Zygmunt Artwik

/Wiceprezes Zarządu/

Elżbieta Niebisz

/Wiceprezes Zarządu/

Aneta Desecka

/Główny Księgowy/

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
(w tysiącach złotych)

	Nota	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	28	101 647	101 647
Kapitał zapasowy	29	1 094 493	1 028 647
Kapitał z wyceny instrumentów zabezpieczających		(2 678)	(7 084)
Pozostałe kapitały rezerwowe	29.1	3 472	3 472
Zyski zatrzymane / Niepokryte straty		884 095	769 302
Zysk (strata) netto		183 243	247 674
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		2 264 272	2 143 658
Kapitał akcjonariuszy niekontrolujących		-	-
Kapitał własny ogółem		2 264 272	2 143 658
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	30	302 465	587 851
Świadczenia pracownicze długoterminowe	24.1	48 166	48 587
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe	33.2	5 146	5 069
Pochodne instrumenty finansowe długoterminowe (zobowiązania)	33.4	870	4 294
Dotacje i rozliczenia międzyokresowe przychodów długoterminowe	33.5	44 509	43 302
Inne rezerwy długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	31	357 902	312 253
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15.3	432 900	388 359
Zobowiązania długoterminowe ogółem		1 191 958	1 389 715
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe krótkoterminowe	33.1	146 416	302 662
Bieżąca część oprocentowanych kredytów i pożyczek	30	349 573	421 958
Pochodne instrumenty finansowe krótkoterminowe (zobowiązania)	33.4	4 139	5 759
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	33.3	107 387	116 431
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		1 092	166
Świadczenia pracownicze krótkoterminowe	24.1	5 457	6 503
Dotacje i rozliczenia międzyokresowe przychodów krótkoterminowe	33.6	1 507	6 670
Kwoty należne zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych	13.8	5 626	3 990
Inne rezerwy krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	31	378 285	403 788
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem		999 482	1 267 927
Zobowiązania razem		2 191 440	2 657 642
SUMA PASYWÓW		4 455 712	4 801 300

Adam Kłapszta

/Prezes Zarządu/

Aneta Lato-Żuchowska

/Wiceprezes Zarządu/

Zygmunt Artwik

/Wiceprezes Zarządu/

Elżbieta Niebisz

/Wiceprezes Zarządu/

Aneta Desecka

/Główny Księgowy/

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku
Przeplwy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(strata) brutto		258 633	307 878
Korekty o pozycje:			
Amortyzacja	27	195 692	207 829
Odsetki i udziały w zyskach		32 129	44 717
(Zysk)/strata z tytułu różnic kursowych		(13 801)	10 752
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej		2 516	15 219
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności	27	11 701	3 123
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów	27	7 537	52 219
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	27	(99 080)	(5 117)
Zmiana stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych oraz świadczeń pracowniczych	27	328 799	239 186
Podatek dochodowy zapłacony		(19 679)	(24 074)
Wydatki na nabycie uprawnień do emisji CO ₂		(249 437)	(315 533)
Odpis aktualizujący wartość rzeczowych aktywów trwałych i aktywów górniczych		22 165	-
Pozostałe		1 623	(148)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		478 798	536 051
Przeplwy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		3 478	3 723
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		(98 272)	(195 352)
Wydatki i wpływy związane z pozostałymi aktywami finansowymi	27	1 451	7 773
Rozwiązanie lokaty na zabezpieczenie zadłużenia	27	35 630	-
Dywidendy otrzymane		208	60
Odsetki otrzymane		5	6
Pozostałe		(124)	82
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(57 624)	(183 708)

Adam Kłapszta
/Prezes Zarządu/

Aneta Lato-Żuchowska
/Wiceprezes Zarządu/

Zygmunt Artwik
/Wiceprezes Zarządu/

Elżbieta Niebisz
/Wiceprezes Zarządu/

Aneta Desecka
/Główny Księgowy/

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
(w tysiącach złotych)

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(7 012)	(15 038)
Wpływy z tytułu kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych		-	12 295
Splata kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych		(340 837)	(334 211)
Dywidendy wypłacone		(65 562)	-
Odsetki zapłacone		(33 373)	(48 632)
Pozostałe		(466)	(1 428)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(447 250)	(387 014)
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(26 076)	(34 671)
Środki pieniężne na początek okresu	27	348 646	383 318
Środki pieniężne na koniec okresu		322 570	348 647

Adam Kłapszta
/Prezes Zarządu/

Aneta Lato-Żuchowska
/Wiceprezes Zarządu/

Zygmunt Artwik
/Wiceprezes Zarządu/

Elżbieta Niebisz
/Wiceprezes Zarządu/

Aneta Desecka
/Główny Księgowy/

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

Nota	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z wyceny instrumentów zabezpieczających	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	Razem	Kapitały akcjonariuszy niekontrolujących	Razem kapitał własny
Stan na 1 stycznia 2017 roku	101 647	1 028 647	(7 084)	3 472	1 016 976	2 143 658	-	2 143 658
Zysk netto za okres	-	-	-	-	183 243	183 243	301	183 544
Inne całkowite dochody	-	-	4 406	-	(1 746)	2 660	-	2 660
Całkowity dochód za okres	-	-	4 406	-	181 497	185 903	301	186 204
Podział zysków z lat ubiegłych	-	65 846	-	-	(65 846)	-	-	-
Dywidenda za lata poprzednie	-	-	-	-	(65 562)	(65 562)	-	(65 562)
Podział zysków z lat ubiegłych na ZFŚS	-	-	-	-	(28)	(28)	-	(28)
Efekt rozliczenia opcji put na udziałach niekontrolujących	29.3	-	-	-	301	301	(301)	-
Stan na 31 grudnia 2017 roku	101 647	1 094 493	(2 678)	3 472	1 067 338	2 264 272	-	2 264 272

Adam Kłapszta
/Prezes Zarządu/

Aneta Lato-Żuchowska
/Wiceprezes Zarządu/

Zygmunt Artwik
/Wiceprezes Zarządu/

Elżbieta Niebisz
/Wiceprezes Zarządu/

Aneta Desecka
/Główny Księgowy/

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Nota	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z wyceny instrumentów zabezpieczających	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Razem	Kapitały akcjonariuszy niekontrolujących	Razem kapitał własny
Stan na 1 stycznia 2016 roku	101 647	2 542 060	(11 941)	5 877	(752 820)	-	1 884 823	-	1 884 823
Zysk netto za okres	-	-	-	-	247 674	-	247 674	2 612	250 286
Inne całkowite dochody	-	-	4 857	-	3 737	-	8 594	-	8 594
Całkowity dochód za okres	-	-	4 857	-	251 411	-	256 268	2 612	258 880
Pokrycie straty z lat ubiegłych	-	(1 513 413)	-	(2 405)	1 515 818	-	-	-	-
Efekt rozliczenia opcji put na udziałach niekontrolujących	29.3	-	-	-	2 612	-	2 612	(2 612)	-
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	(45)	-	(45)	-	(45)
Stan na 31 grudnia 2016 roku	101 647	1 028 647	(7 084)	3 472	1 016 976	-	2 143 658	-	2 143 658

Adam Kłapszta
/Prezes Zarządu/

Aneta Lato-Żuchowska
/Wiceprezes Zarządu/

Zygmunt Artwik
/Wiceprezes Zarządu/

Elżbieta Niebisz
/Wiceprezes Zarządu/

Aneta Desecka
/Główny Księgowy/

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część.

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa ZE PAK SA”) składa się z Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA („jednostka dominująca”, „Spółka”, „ZE PAK SA”) z siedzibą w Koninie przy ulicy Kazimierskiej 45 i jej spółek zależnych (patrz Nota 2). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku. Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000021374.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 310186795.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest:

- 1) wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej,
- 2) produkcja i sprzedaż ciepła (pary wodnej i gorącej wody),
- 3) wydobywanie węgla brunatnego.

2. Skład Grupy

W skład Grupy wchodzi Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA oraz następujące spółki zależne:

Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	Procentowy udział Grupy w kapitale	
			Na dzień 31 grudnia 2017 roku	Na dzień 31 grudnia 2016 roku
Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK SERWIS” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Przemysłowa 158	Usługi remontowo-budowlane	100,00%	100,00%
„Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej z bloku 464 MW	100,00%*	100,00%*
„PAK – Holdco” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Działalność holdingowa	100,00%	100,00%
„PAK Infrastruktura” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wykonywanie robót ogólnobudowlanych w zakresie obiektów inżynierskich gdzie indziej niesklasyfikowanych	100,00%	100,00%
„PAK Górnictwo” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Przemysłowa 158	Naprawa i konserwacja maszyn	100,00%	100,00%
„Energoinvest Serwis” sp. z o.o. w likwidacji	62-510 Konin ul. Przemysłowa 75	Spółka w likwidacji	100,00%*	100,00%*
„PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin” SA	62-540 Kleczew ul. 600-lecia 9	Wydobycie węgla brunatnego	97,58%*	96,23%
„PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów” SA	62-700 Turek Warenka 23	Wydobycie węgla brunatnego	99,26%	98,41%
„Aquakon” sp. z o.o. w likwidacji	62-610 Sompolno Police	Spółka w likwidacji	96,20%*	92,57%*
„Eko-Surowce” sp. z o.o. w likwidacji	62-540 Kleczew ul. 600-lecia 9	Spółka w likwidacji	100,00%*	96,23%*
„PAK-Volt” SA	00-834 Warszawa ul. Pańska 77/79	Sprzedaż energii elektrycznej	100,00%	100,00%
„EL PAK Serwis” sp. z o.o. w likwidacji	62-510 Konin ul. Przemysłowa 158	Spółka w likwidacji	100,00%*	100,00%*
„PAK Adamów” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Kupno i sprzedaż nieruchomości	100,00%	-

* *Podmioty w których ZE PAK SA posiada pośredni udział w kapitale*

Na dzień 31 grudnia 2017 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Grupę w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

W wyniku realizacji procesu odkupowania części akcji od uprawnionych pracowników oraz po przeniesieniu odkupionych od Skarbu Państwa akcji, nastąpił wzrost udziału spółek z Grupy Kapitałowej ZE PAK SA w akcjonariacie PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA do poziomu 97,58% a w PAK Kopalnia węgla Brunatnego Adamów SA do poziomu 99,26%.

W dniu 9 maja 2017 roku PAK Górnictwo sp. z o.o. zawarła umowy z PAK KWB Konin SA, PAK Serwis sp. z o.o. i EL PAK sp. z o.o. w wyniku których PAK Górnictwo sp. z o.o. nabyła udziały w następujących spółkach: EL PAK Serwis sp. z o.o., Aquakon sp. z o.o., Eko-Surowce sp. z o.o., Energoinvest Serwis sp. z o.o. W dniu 1 sierpnia 2017 roku Nadzwyczajne Zgromadzenia Wspólników czterech nabytych przez PAK Górnictwo sp. z o.o. spółek podjęły uchwały o rozwiązaniu spółek i otwarciu ich likwidacji z dniem 1 sierpnia 2017 roku. Zainicjowane procesy likwidacyjne są następstwem restrukturyzacji działalności pomocniczej wobec głównych segmentów Grupy Kapitałowej. Działalność prowadzona dotychczas przez wyżej wskazane spółki będzie realizowana przez PAK Górnictwo sp. z o.o., która wstępuje w prawa i obowiązki likwidowanych spółek.

W dniu 30 czerwca 2017 roku nastąpiło połączenie spółek EL PAK sp. z o.o. (spółka przejmowana) i PAK Serwis sp. z o.o. (spółka przejmująca) w trybie art. 492 § 1 pkt 1 Ksh poprzez przeniesienie całego majątku EL PAK sp. z o.o. na PAK Serwis sp. z o.o. Byt prawny EL PAK sp. z o.o. ustał od dnia 1 lipca 2017 roku. Również ta zmiana w strukturze Grupy jest następstwem konsolidacji działalności pomocniczej wobec głównych segmentów Grupy. Na dzień 31 grudnia 2016 roku ZE PAK SA posiadał 100% udziałów w EL PAK sp. z o.o. W dniu 16 października 2017 roku powołana została nowa spółka PAK Adamów sp. z o.o., w której ZE PAK SA posiada 100% udziałów. Powołanie spółki związane jest z przygotowaniem do procesów wynikających z zakończenia działalności Elektrowni Adamów.

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

W skład Zarządu ZE PAK SA na dzień publikacji sprawozdania wchodzi:

- Adam Kłapszta Prezes Zarządu,
- Aneta Lato-Żuchowska Wiceprezes Zarządu,
- Zygmunt Artwik Wiceprezes Zarządu,
- Elżbieta Niebisz Wiceprezes Zarządu,

W dniu 3 marca 2017 roku uchwałą Rady Nadzorczej Spółki Panu Adamowi Kłapszczie, zajmującemu dotychczas stanowisko Wiceprezesa Zarządu pełniącego obowiązki Prezesa Zarządu, powierzono funkcję Prezesa Zarządu Spółki. Uchwała w sprawie powierzenia funkcji Prezesa Zarządu Spółki weszła w życie z chwilą podjęcia.

Na posiedzeniu Rady Nadzorczej odbytym w dniu 3 marca 2017 roku Pani Katarzyna Sobierajska i Pan Tomasz Zadroga złożyli rezygnacje ze stanowisk Wiceprezesów Zarządu Spółki z dniem 3 marca 2017 roku.

W dniu 3 marca 2017 roku Rada Nadzorcza Spółki powołała Panią Elżbietę Niebisz na stanowisko Wiceprezesa Zarządu. Uchwała o powołaniu weszła w życie z chwilą podjęcia.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 19 kwietnia 2018 roku.

5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

5.1. Profesjonalny osąd

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy wymaga od Zarządu jednostki dominującej osądów, szacunków oraz założeń, które mają wpływ na prezentowane przychody, koszty, aktywa, zobowiązania i powiązane z nimi noty oraz ujawnienia dotyczące zobowiązań warunkowych. Niepewność co do tych założeń i szacunków może spowodować istotne korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w przyszłości.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości Zarząd dokonał następujących osądów, które mają największy wpływ na przedstawiane wartości bilansowe aktywów i zobowiązań.

Kapitalizacja różnic kursowych

W związku z realizowanymi inwestycjami, spółki z Grupy korzystają z zewnętrznych źródeł finansowania.

Koszty finansowania, dające się bezpośrednio przyporządkować realizowanym inwestycjom są kapitalizowane w wartości środków trwałych w budowie do dnia oddania środka trwałego do użytku.

Spółki dokonują kapitalizacji różnic kursowych związanych z otrzymanymi kredytami i pożyczkami w walucie obcej w stopniu, w jakim stanowią one korektę kosztów odsetek. Grupa stosuje podejście kumulatywne w zakresie kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego. Podejście kumulatywne traktuje inwestycję jako całość dlatego też kwota różnic kursowych możliwa do kapitalizacji jako korekta kosztów finansowania zewnętrznego w okresie sprawozdawczym może podlegać zmianom wraz ze zmianami kursów walut w okresie trwania inwestycji.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Identyfikacja wbudowanych instrumentów pochodnych

Na każdy dzień bilansowy kierownictwo Grupy dokonuje oceny czy w ramach zawartych umów występują cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej, które nie byłyby ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej.

5.2. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym. Grupa przyjęła założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian nie będących pod kontrolą Grupy. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Utrata wartości aktywów trwałych

W wyniku przeprowadzonych analiz na dzień 31 grudnia 2017 roku, Grupa zidentyfikowała istnienie przesłanek, które mogłyby wskazywać na ewentualną utratę wartości składników aktywów, w postaci wyższej wartości bilansowej aktywów netto Grupy od wartości jej rynkowej kapitalizacji. W związku z tym Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości składników majątku trwałego. W oparciu o przeprowadzone testy stwierdzono, iż nie istnieje konieczność rozpoznania odpisów aktualizujących wartość rzeczowego majątku trwałego. Informacje o przeprowadzonym teście przedstawiono w nocie 19.1.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 24.1.

Szacunek został sporządzony w oparciu o następujące główne założenia:

- stopa dyskontowa 3,3%
- przewidywany wskaźnik inflacji 2,5%
- przewidywane stopy wzrostu wynagrodzeń w zależności od spółki zawiera się w przedziale od 0% do 3%

Zmiany wskaźników finansowych będących podstawą szacunku spowodowałyby zmianę salda rezerwy o kwoty zaprezentowane w poniższej tabeli (w tysiącach złotych).

	(+) wzrost o 1 p.p.	(-) spadek o 1 p.p.
stopa dyskontowa	(2 488)	2 947
stopa wzrostu wynagrodzeń	2 886	(2 127)

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek ustala się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych został przedstawiony w nocie 10.10.

Kapitalizacja kosztów usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej

W uzasadnionych przypadkach określonych przez KIMS F 20 Grupa kapitalizuje koszty zdejmowania nadkładu w fazie produkcyjnej odkrywki. Podstawą kapitalizacji kosztów jest spełnienie następujących warunków: prawdopodobne jest uzyskanie przez Grupę przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z usuwaniem nadkładu, Grupa jest w stanie zidentyfikować tę część złoża węgla, do której dostęp został ułatwiony oraz koszty związane z usuwaniem nadkładu dotyczące tej części złoża mogą zostać wiarygodnie wycenione. Grupa okresowo weryfikuje szacunki dotyczące powyższych kryteriów w celu zapewnienia prawidłowej kapitalizacji kosztów.

Okres rozliczania dla aktywów z tytułu zdejmowania nadkładu i innych aktywów górniczych

Grupa okresowo weryfikuje ustalone okresy rozliczania aktywów dotyczących zdejmowania nadkładu i innych aktywów górniczych, na podstawie aktualnych prognoz co do okresu eksploatacji odkrywek.

Płatności w akcjach

Dla celów rozliczenia akcji pracowniczych przyjęto, iż datą rozpoczęcia nabywania uprawnień do akcji jest data komercjalizacji Spółki, a datą przyznania uprawnień do akcji jest data ostatecznego wywieszenia list z liczbą akcji przyznanych pracownikom PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA i PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów SA. Wartość godziwa programu na dzień objęcia kontroli została określona w oparciu o wartość godziwą spółek PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA i PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów SA. Proces udostępniania akcji uprawnionym pracownikom rozpoczął się w lutym 2013 roku i trwał do 20 października 2014 roku. Cena wykupu akcji została określona w umowach sprzedaży akcji PAK KWB Konin SA oraz PAK KWB Adamów SA z dnia 28 maja 2012 roku i została ustalona na poziomie ceny zakupu wcześniej nabytych akcji kopalń indeksowanej o wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Rekompensaty z tytułu rozwiązania kontraktów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej

W nocy 34 przedstawiono opis istotnych zobowiązań warunkowych i opis istotnych spraw sądowych, w tym dotyczących rekompensat z tytułu rozwiązania kontraktów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej.

Ujmowanie przychodów

Grupa stosuje metodę procentowego zaawansowania prac przy rozliczaniu kontraktów długoterminowych. Stosowanie tej metody wymaga od Grupy szacowania proporcji dotychczas wykonanych prac do całości usług do wykonania.

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje aktualizacji szacunków budżetowanych całkowitych przychodów oraz kosztów z tytułu realizowanych projektów. Przewidywana całkowita strata na kontrakcie ujmowana jest jako koszty okresu, w którym została rozpoznana, zgodnie z MSR 11.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz aktywów niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu

sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania, jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisów ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Grupa ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 *Podatek dochodowy* w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi.

Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Grupa ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

Odpisy aktualizujące wartość należności

Na dzień bilansowy Grupa ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej dana jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych.

Rezerwa na likwidację składników rzeczowego majątku trwałego

Grupa tworzy rezerwę na likwidację składników rzeczowego majątku trwałego w przypadku wystąpienia takiego obowiązku lub podjęcia takiego zobowiązania przez kierownictwo Grupy. Rezerwa tworzona jest w wysokości wynikającej z otrzymanych ofert dotyczących likwidacji składników aktywów trwałych. Grupa dokonuje aktualizacji wartości rezerwy na każdy dzień bilansowy. Wartość rezerwy z tytułu likwidacji składników rzeczowego majątku trwałego jest dyskontowana na każdy dzień bilansowy. Rezerwa na demontaż majątku Elektrowni Adamów nie jest tworzona ze względu na brak obowiązku prawnego. Pozwolenie zintegrowane jakie otrzymała Elektrownia Adamów na prowadzenie działalności nie zawiera w swej treści klauzuli o obowiązku likwidacji majątku i w związku z tym nie została utworzona rezerwa. Rezerwa opisana w nocie 31.3.2.

Rezerwa na likwidację składowisk popiołów

Grupa tworzy rezerwę na likwidację składowisk popiołów ze względu na wynikający z pozwoleń zintegrowanych obowiązek prawny. Podstawą szacowania rezerwy są opracowania, analizy techniczno – ekonomiczne sporządzone przez Grupę a także otrzymane oferty zewnętrzne dla planowanych kierunków rekultywacji. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa dokonuje aktualizacji wartości rezerwy. Rezerwa opisana w nocie 31.3.2.

Rezerwy rekultywacyjne i inne związane z działalnością górniczą

Grupa tworzy rezerwę zarówno na koszty rekultywacji terenu związanej z bieżącym wydobyciem węgla na danej odkrywce jak również na koszty rekultywacji wyrobiska końcowego. Rezerwa tworzona jest w oparciu o aktualne szacunki przyszłych kosztów rekultywacji jak również zakładane terminy rozpoczęcia i zakończenia rekultywacji, w oparciu o raporty niezależnych ekspertów szacujących koszty rekultywacji na zlecenie Zarządu, jak i wewnętrzne szacunki Grupy i dyskontowana na każdy dzień sprawozdawczy. Rezerwy opisane są w nocie 31.3.3.

Wycena certyfikatów energetycznych

Z tytułu produkcji energii w źródłach odnawialnych, gazowych oraz wysokiej kogeneracji Grupa rozpoznaje świadectwa pochodzenia energii (zielone i czerwone certyfikaty) według wartości godziwej na koniec miesiąca, w którym zostały wyprodukowane. Na dzień bilansowy Grupa wycenia świadectwa pochodzenia do wartości netto możliwej do uzyskania – dla zielonych certyfikatów na dzień 31 grudnia 2017 do ceny 45,29 PLN/MWh. Odpis aktualizujący wartość świadectw tworzony jest w przypadku, gdy cena sprzedaży możliwa do uzyskania pomniejszona o koszty zbycia jest niższa od historycznego kosztu wytworzenia.

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych oraz rezerwy na umorzenie jednostek poświadczonej redukcji emisji (EUA)

Grupa rozpoznaje rezerwę na umorzenie uprawnień do emisji gazów cieplarnianych oraz jednostek poświadczonej redukcji emisji. W związku z zakończeniem okresu rozliczeniowego przydziału uprawnień do emisji KPRU II, od 1 stycznia 2013 roku obowiązuje kolejny okres rozliczeniowy 2013 – 2020 dotyczący uprawnień do emisji. Założeniem tego okresu jest przyznanie dla Grupy darmowych uprawnień EUA wynikających z produkcji energii cieplnej, aczkolwiek energetyka została dodatkowo objęta możliwością derogacji, wynikającej z Art. 10c Dyrektywy ETS, polegającej na przyznaniu dodatkowych darmowych uprawnień pod warunkiem poniesienia zadeklarowanych nakładów inwestycyjnych na inwestycje zgłoszone w Krajowym Planie Inwestycyjnym (KPI).

Emisja w Grupie ZE PAK SA w 2016 roku wyniosła 11 456 099 ton CO₂.

Grupa na dzień 1 stycznia 2017 roku posiadała fizycznie na swoich kontach w Rejestrze Unii jednostki EUA w ilości 13 820 841 ton. W styczniu 2017 roku na konta Grupy w Rejestrze Unii wpłynęło 1 345 000 jednostek EUA zakupionych w kontraktach terminowych zawartych na przełomie 2015 i 2016 roku. Dodatkowo w lutym 2017 roku Grupa otrzymała darmowe EUA na ciepło za 2017 rok (Art. 10a Dyrektywy ETS) w ilości 83 317 EUA. Następnie w kwietniu 2017 roku Grupa dokonała umorzenia emisji CO₂ za 2016 rok w ilości 11 456 099 ton CO₂. Stan jednostek EUA w Grupie po umorzeniach wyniósł 3 793 059 jednostek EUA.

W kolejnych miesiącach Grupa sukcesywnie dokonywała dalszych zakupów uprawnień do emisji CO₂. Całkowity zakup jednostek EUA w Grupie, które wpłynęły na Konta Grupy w Rejestrze Unii w 2017 roku wyniósł 7 328 000 EUA, a stan jednostek EUA w Grupie po wszystkich wyżej opisanych operacjach na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniósł 9 776 059 EUA.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku, Grupa utworzyła rezerwę na uprawnienia, w odniesieniu do faktycznej wielkości emisji za okres od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku.

Szczegóły odnośnie rezerwy na zobowiązania z tytułu umorzenia uprawnień do emisji gazów cieplarnianych oraz jednostek poświadczonej redukcji emisji zostały zaprezentowane w nocie 31.3.1.

Rezerwa restrukturyzacyjna

Grupa nie utworzyła rezerw restrukturyzacyjnych związanych z zakończeniem działalności Elektrowni Adamów, ponieważ zdaniem Zarządu na dzień 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły przesłanki wynikające z MSR 37. W przypadku spełnienia wymogów MSR 37 rezerwy takie zostaną utworzone.

6. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, za wyjątkiem pochodnych i innych instrumentów finansowych.

Wartość bilansowa ujętych zabezpieczanych aktywów i zobowiązań jest korygowana o zmiany wartości godziwej, które można przypisać ryzyku, przed którym te aktywa i zobowiązania są zabezpieczane.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuacji działalności przez spółki Grupy, przy czym prowadzone są działania dotyczące alokacji określonych rodzajów działalności pomiędzy spółkami Grupy. Wskazane działania nie będą mieć wpływu na ograniczenie zakresu działalności gospodarczej prowadzonej przez Grupę Kapitałową ZE PAK SA.

6.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania MSSF, MSSF mające zastosowanie do tego sprawozdania finansowego nie różnią się od MSSF UE.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”).

Spółki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) z późniejszymi zmianami i wydanymi na jej podstawie przepisami („polskie standardy rachunkowości”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

6.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i innych spółek uwzględnionych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski.

7. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości oraz zmiany danych porównawczych

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku, za wyjątkiem przedstawionych poniżej. Poniższe zmiany do MSSF, zostały zastosowane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich datą wejścia w życie, jednak nie miały one istotnego wpływu na zaprezentowane i ujawnione informacje finansowe lub nie miały zastosowania do transakcji zawieranych przez Grupę:

- *Zmiany do MSR 12 Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w odniesieniu do niezrealizowanych strat*
Zmiany doprecyzowują kwestie związane z powstawaniem ujemnych różnic przejściowych w przypadku instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej, oszacowaniem prawdopodobnego przyszłego dochodu do opodatkowania oraz oceną, czy wypracowany dochód pozwoli na zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych. Zmiany mają zastosowanie retrospektywne.
- *Zmiany do MSR 7 Inicjatywa dotycząca ujawniania informacji*
Zmiany zobowiązują jednostkę do ujawnienia informacji, które umożliwiają użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę zmian zobowiązań wynikających z działalności finansowej. Nie jest wymagane przedstawienie informacji porównawczych za poprzednie okresy.
- *Zmiany MSSF 12 Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach* będące częścią *Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016*
Zmiany doprecyzowują, że wymogi określone w standardzie mają zastosowanie także do udziałów jednostki w jednostkach zależnych, wspólnych ustaleniach umownych (tj. wspólnych działaniach lub wspólnych przedsięwzięciach), jednostkach stowarzyszonych lub jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji, które zostały sklasyfikowane (lub włączone do grupy do zbycia, która została sklasyfikowana) jako przeznaczone do sprzedaży lub jako działalność zaniechana zgodnie z MSSF 5 *Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana*.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, które zostały opublikowane, lecz dotychczas nie weszły w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

8. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

- MSSF 9 *Instrumenty Finansowe* (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 14 *Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe* (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego

- niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15 Data wejścia w życie MSSF 15 (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
 - Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 *Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem* (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
 - MSSF 16 *Leasing* (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
 - Zmiany do MSSF 4 *Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe* (opublikowano 12 września 2016 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
 - Wyjaśnienia do MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* (opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
 - Zmiany do MSSF 2 *Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji* (opublikowano dnia 20 czerwca 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
 - Zmiany do MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016* (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
 - Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016* (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
 - KIMSF 22 *Transakcje w walucie obcej i zaliczki* (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
 - Zmiany do MSR 40: *Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej* (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
 - MSSF 17 *Umowy ubezpieczeniowe* (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później,
 - KIMSF 23 *Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego* (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
 - Zmiany do MSSF 9 *Wcześniejsze spłaty z ujemną rekompensatą* (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
 - Zmiany do MSR 28 *Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach* (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
 - *Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017* (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
 - Zmiany do MSR 19 *Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu* (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później.
 - *Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej* (opublikowano dnia 29 marca 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego
-

sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później.

Daty wejścia w życie są datami wynikającymi z treści standardów ogłoszonych przez Radę ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej. Daty stosowania standardów w Unii Europejskiej mogą różnić się od dat stosowania wynikających z treści standardów i są ogłaszane w momencie zatwierdzenia do stosowania przez Unię Europejską.

8.1. Wdrożenie MSSF 9

W lipcu 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 9 *Instrumenty finansowe* („MSSF 9”). MSSF 9 obejmuje trzy aspekty związane z instrumentami finansowymi: klasyfikację i wycenę, utratę wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń. MSSF 9 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku i później, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Grupa planuje zastosować MSSF 9 od dnia wejścia w życie standardu, bez przekształcania danych porównawczych.

W 2017 roku Grupa przeprowadziła szczegółową ocenę wpływu wprowadzenia MSSF 9 na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych. Niniejsza ocena jest oparta na aktualnie dostępnych informacjach i może podlegać zmianom wynikającym z pozyskania racjonalnych i możliwych do udokumentowania dodatkowych informacji w okresie, kiedy Grupa zastosuje MSSF 9 po raz pierwszy.

Grupa nie spodziewa się istotnego wpływu wprowadzenia MSSF 9 na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitał własny, z wyjątkiem skutków zastosowania MSSF 9 w zakresie utraty wartości. Grupa spodziewa się wzrostu odpisów z tytułu utraty wartości, z negatywnym wpływem na kapitał własny, jak opisano poniżej. Ponadto, w wyniku zastosowania MSSF 9, zmieni się klasyfikacja niektórych instrumentów finansowych.

o Klasyfikacja i wycena

W związku z zastosowaniem MSSF 9 w obszarze klasyfikacji i wyceny, Grupa nie spodziewa się istotnego wpływu na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitały własne, spodziewane zmiany dotyczą prezentacji. Oczekuje się, że wszystkie aktywa finansowe wyceniane dotychczas w wartości godziwej, dalej pozostaną wyceniane w wartości godziwej. Należności handlowe są utrzymywane dla uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy. Grupa nie posiada należności handlowych będących przedmiotem faktoringu. Grupa korzysta z praktycznego zwolnienia i dla należności handlowych poniżej 12 miesięcy nie identyfikuje istotnych elementów finansowania.

o Utrata wartości

Zgodnie z MSSF 9 jednostka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwanym stratom kredytowym bądź oczekiwanym stratom kredytowym w okresie życia instrumentu finansowego. W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Grupa stosuje uproszczone podejście i wyceni odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie ich życia.

Na potrzeby oszacowania oczekiwanych strat kredytowych MSSF 9 wskazuje na zasadność wykorzystania zarówno danych historycznych w zakresie spłacalności, jak też dostępnych na datę bilansową, wiarygodnych danych mogących zwiększyć precyzję oszacowania oczekiwanych strat kredytowych w okresach przyszłych.

Spółka zidentyfikowała poniższe klasy aktywów finansowych, dla których zgodnie z MSSF 9 dokonała oszacowania wpływu oczekiwanych strat kredytowych na sprawozdanie finansowe:

- Należności handlowe z tytułu dostaw i usług,
- Inne należności, w tym z tytułu rozrachunków KDT
- Kaucje, depozyty oraz lokaty w bankach,
- Środki pieniężne.

W odniesieniu do należności handlowych przyjmuje się, że dane dotyczące spłacalności mogą być wykorzystane do szacowania ryzyka kredytowego w przyszłości, w związku z czym straty kredytowe zostały oszacowane wykorzystując dane historyczne dotyczące przedziałów wiekowania należności handlowych i ich realizacji. Dla oszacowania oczekiwanej straty dla innych aktywów finansowych, ryzyko niewypłacalności zostało określone w oparciu o inne dane, w szczególności ocenę wiarygodności dokonaną przez agencje ratingowe bądź nadaną kontrahentom w ramach wewnętrznego procesu oceny ryzyka kredytowego, skorygowane dla potrzeb oceny prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania.

Grupa ocenia, że w związku z charakterem należności z tytułu dostaw i usług, odpis z tytułu utraty wartości wzrósłby na dzień 31 grudnia 2017 roku o ok. 637 tysięcy złotych wraz ze związanym z tym wzrostem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego o 121 tysięcy złotych.

o **Rachunkowość zabezpieczeń**

Ponieważ MSSF 9 nie zmienia ogólnych zasad funkcjonowania rachunkowości zabezpieczeń Grupy w związku z brakiem decyzji o możliwości wdrożenia zmian przewidzianych tym standardem, zastosowanie MSSF 9 w zakresie rachunkowości zabezpieczeń nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

8.2. Wdrożenie MSSF 15

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 15 *Przychody z umów z klientami* („MSSF 15”), który został wydany w maju 2014 roku, a następnie zmieniony w kwietniu 2016 roku ustanawia tzw. Model Pięciu Kroków rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami:

- 1) Identyfikacja umów z klientem;
- 2) Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia zawartych w umowie;
- 3) Ustalenie ceny transakcji;
- 4) Przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia zawartych w umowie;
- 5) Rozpoznanie przychodów w chwili wypełnienia zobowiązań przez jednostkę.

Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmuje się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Nowy standard zastąpi wszystkie dotychczasowe wymogi dotyczące ujmowania przychodów zgodnie z MSSF. Standard ma zastosowanie w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku i później. Wcześniejsze stosowanie jest dozwolone.

Grupa ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania. Grupa planuje zastosować MSSF 15 od dnia wejścia w życie standardu, bez przekształcania danych porównawczych.

Spółki Grupy prowadzą działalność w obszarze wytwarzania i sprzedaży energii elektrycznej, produkcji i sprzedaży ciepła, wydobywaniu węgla brunatnego oraz usług serwisowych i remontowo-budowlanych. Transakcje sprzedaży i zakupu węgla brunatnego oraz wybrane inne transakcje podlegały wyłączeniu z analizy jako eliminowane w procesie konsolidacji.

Na podstawie dotychczas przeprowadzonych przez Grupę prac związanych z wdrożeniem MSSF 15 zidentyfikowane obszary wpływu MSSF 15, nie będą mieć istotnego wpływu na wyniki zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym za wyjątkiem:

- zmiany prezentacji przychodów z tytułu części umów budowlanych realizowanych w konsorcjum wykonawców, które dotychczas były prezentowane w pełnej wysokości przedmiotu umowy a od 1 stycznia 2018 roku będą ujmowane w części realizacji przypadającej na spółki Grupy. Według obecnego stanu analizy przychody ze sprzedaży oraz koszty operacyjne w roku 2017 roku z tego tytułu byłyby mniejsze o ok. 13 milionów złotych.
- rozpoznanie przychodów z tytułu usług bilansowania handlowego dla wybranych klientów, które od 1 stycznia 2018 roku będą wydzielone z wartości towarów. Zmiana ta wpłynie jedynie na przesunięcie pomiędzy pozycjami przychodów w kwocie ok. 1 miliona złotych.

Ujawnienia w sprawozdaniu finansowym

MSSF 15 wprowadza nowe wymogi w zakresie prezentacji i ujawnień. Grupa ocenia, że wpływ niektórych z tych ujawnień może być istotny. W szczególności Grupa oczekuje dodatkowych ujawnień dotyczących znaczących osądów i zmian tych osądów dotyczących obszarów długoterminowych umów budowlanych i handlu energią elektryczną.

Dodatkowo, zgodnie z wymogami MSSF 15, Grupa przedstawi ujęte przychody z tytułu umów z klientami w podziale na kategorie, które odzwierciedlają sposób, w jaki czynniki ekonomiczne wpływają na charakter, kwotę, termin płatności oraz niepewność przychodów i przepływów pieniężnych. Grupa ujawni ponadto informacje, które umożliwią użytkownikom sprawozdań finansowych zrozumienie powiązania między ujawnieniem przychodów w podziale na kategorie a informacjami o przychodach, które Grupa ujawnia dla każdego segmentu sprawozdawczego.

8.3. Wdrożenie MSSF 16

W styczniu 2016 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 *Leasing* („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 *Leasing*, KIMSF 4 *Ustalenie, czy umowa zawiera leasing*, SKI 15 *Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne* oraz SKI 27 *Ocena istoty transakcji wykorzystujących formę leasingu*. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy i wymaga, aby leasingobiorca ujmował aktywa i zobowiązania wynikające z każdego leasingu z okresem przekraczającym 12 miesięcy, chyba że bazowy składnik aktywów ma niską wartość. W dacie rozpoczęcia leasingobiorca ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania bazowego składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu, które odzwierciedla jego obowiązek dokonywania opłat leasingowych.

Leasingobiorca odrębnie ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Leasingobiorca aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu po wystąpieniu określonych zdarzeń (np. zmiany w odniesieniu do okresu leasingu, zmiany w przyszłych opłatach leasingowych wynikającej ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia tych opłat). Co do zasady, leasingobiorca ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu jako korektę wartości składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Grupa jest leasingobiorcą w przypadku umów leasingu maszyn i samochodów, wynajmuje powierzchnie biurowe i użytkuje grunty, w tym w ramach użytkowania wieczystego.

Rachunkowość leasingodawcy zgodnie z MSSF 16 pozostaje zasadniczo niezmienną względem obecnej rachunkowości zgodnie z MSR 17. Leasingodawca dalej będzie ujmował wszystkie umowy leasingowe z zastosowaniem tych samych zasad klasyfikacji co w przypadku MSR 17, rozróżniając leasing operacyjny i leasing finansowy.

MSSF 16 wymaga, zarówno od leasingobiorcy jak i od leasingodawcy, dokonywania szerszych ujawnień niż w przypadku MSR 17.

Leasingobiorca ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania.

MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku i później. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone w przypadku jednostek, które stosują MSSF 15 od daty lub przed datą pierwszego zastosowania MSSF 16. Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie MSSF 16.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd jest w trakcie oceny wpływu wprowadzenia MSSF 16 na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych.

9. Zmiana szacunków

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym miały miejsce następujące zmiany szacunków, wpływające na wartości wykazane w tym sprawozdaniu finansowym między innymi:

- szacunki w zakresie założeń dla wyceny rezerw aktuarialnych,
- szacunki w zakresie założeń dla wyceny instrumentów pochodnych,
- szacunki w zakresie założeń odnośnie kalkulacji przychodów z tytułu rekompensat KDT,
- szacunki w zakresie założeń odnośnie okresów ekonomicznej użyteczności środków trwałych,
- szacunki dotyczące realizacji aktywa z tytułu podatku odroczonego,
- szacunki w zakresie założeń dla wyceny rezerwy na rekultywację składowisk popiołów,
- szacunki w zakresie założeń dla wyceny rezerwy na likwidację składników rzeczowego majątku trwałego,
- szacunki w zakresie wyceny kontraktów długoterminowych,

- szacunki w zakresie założeń dla wyceny rezerw rekultywacyjnych związanych z działalnością górniczą
- szacunki w zakresie utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych.

Wpływ zmian szacunków na szacunek wartości odzyskiwalnej rzeczowych aktywów trwałych został przedstawiony w nocie 19.1.

Wpływ zmian szacunków na wysokość rezerw aktuarialnych został przedstawiony w nocie 5.2.

W przypadku wyceny instrumentów pochodnych (IRS, opcji) zmiana szacunków wynika ze zmiany rynkowych czynników ryzyka na rynku międzybankowym tj. kursu walutowego oraz rynkowych stóp procentowych. Opis stosowanych zabezpieczeń ujęto w nocie 40.3.1.

W zakresie kalkulacji przychodów z tytułu rekompensat zmiana szacunków dotyczy przede wszystkim zmiany cen sprzedaży i zakupu energii na Towarowej Giełdzie Energii oraz rynku bilansującym, wolumenu produkcji energii i zakupu energii w celu realizacji planów sprzedaży jak również oprocentowaniu 5 – letnich obligacji skarbowych oraz stopy depozytowej NBP, mających wpływ na stopę aktualizacji. Wartość korekty rocznej z tytułu rekompensat za rok 2017 wynosi (+) 58,30 mln złotych. Zasady rozpoznawania przychodów z tytułu rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych opisano w nocie 10.28.4.

Okres ekonomicznej użyteczności środków trwałych jest przedmiotem weryfikacji na koniec każdego okresu sprawozdawczego w oparciu o przewidywany okres funkcjonalności, zweryfikowany o plany Zarządu co do modernizacji, sprzedaży i likwidacji głównych składników majątku. Efekt zmian ujmowany jest w roku, w którym została przeprowadzona weryfikacja.

W odniesieniu do aktywa z tytułu podatku odroczonego na każdy dzień bilansowy prowadzona jest analiza i w przypadku konieczności tworzony jest odpis aktualizujący wartość, co opisano szerzej w nocie 15.3.

Opis głównych tytułów rozpoznanych rezerw oraz zmiany pozycji rezerw w bieżącym i poprzednim roku obrotowym opisano w nocie 31.

W nocie 13.8 przedstawiono wartości przychodów z tytułu umów o usługi budowlane, z uwzględnieniem wyceny bilansowej oraz przewidywanych strat z tytułu tych umów.

10. Istotne zasady rachunkowości

10.1. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA oraz sprawozdania finansowe jej jednostek zależnych sporządzone każdorazowo za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku. Sprawozdania finansowe jednostek przez niego kontrolowanych (zależnych), po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce, wtedy gdy:

- posiada władzę nad danym podmiotem,
- podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub posiada prawa do zmiennych zwrotów z tytułu swojego zaangażowania w danej jednostce,
- ma możliwość wykorzystania władzy w celu kształtowania poziomu generowanych zwrotów.

Spółka weryfikuje fakt sprawowania kontroli nad innymi jednostkami, jeżeli wystąpiła sytuacja wskazująca na zmianę jednego lub kilku z wyżej wymienionych warunków sprawowania kontroli.

W sytuacji, gdy spółka posiada mniej niż większość praw głosów w danej jednostce, ale posiadane prawa głosu są wystarczające do jednostronnego kierowania istotnymi działaniami tej jednostki, oznacza to, że sprawuje nad nią

władzę. W momencie oceny czy prawa głosu w danej jednostce są wystarczające dla zapewnienia władzy, Spółka analizuje wszystkie istotne okoliczności, w tym:

- wielkość posiadanego pakietu praw głosu w porównaniu do rozmiaru udziałów i stopnia rozproszenia praw głosu posiadanych przez innych udziałowców;
- potencjalne prawa głosu posiadane przez Spółkę, innych udziałowców lub inne strony;
- prawa wynikające z innych ustaleń umownych; a także
- dodatkowe okoliczności, które mogą dowodzić, że Spółka posiada lub nie posiada możliwości kierowania istotnymi działaniami w momentach podejmowania decyzji, w tym schematy głosowania zaobserwowane na poprzednich zgromadzeniach udziałowców.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

10.2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami

Wspólne przedsięwzięcia to ustalenia umowne, na mocy których dwie lub więcej stron podejmuje działalność gospodarczą podlegającą współkontroli.

Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych, wspólnych przedsięwzięć i jednostki dominującej jest jednakowy. Spółki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia stosują zasady rachunkowości zawarte w Ustawie. Przed obliczeniem udziału w aktywach netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć dokonuje się odpowiednich korekt w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF stosowanymi przez Grupę.

Inwestycje Grupy w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności. Zgodnie z metodą praw własności inwestycję w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu ujmuje się początkowo według kosztu, a następnie koryguje w celu uwzględnienia udziału Grupy w wyniku finansowym i innych całkowitych dochodach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Jeżeli udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia przekracza wartość jej udziałów w tym podmiocie, Grupa zaprzestaje ujmowania swojego udziału w dalszych stratach. Dodatkowe straty ujmuje się wyłącznie w zakresie odpowiadającym prawnym lub zwyczajowym zobowiązaniom przyjętym przez Grupę lub płatnościom wykonanym w imieniu jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia.

Inwestycję w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu ujmuje się metodą praw własności od dnia, w którym dany podmiot uzyskał status wspólnego przedsięwzięcia lub jednostki stowarzyszonej. W dniu dokonania inwestycji w jednostkę stowarzyszoną lub we wspólne przedsięwzięcie kwotę, o jaką koszty inwestycji przekraczają wartość udziału Grupy w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań tego podmiotu, ujmuje się jako wartość firmy i włącza w wartość bilansową tej inwestycji. Kwotę, o jaką udział Grupy w wartości godziwej netto w możliwych do zidentyfikowania aktywach i zobowiązaniach przekracza koszty inwestycji, ujmuje się bezpośrednio w wyniku finansowym w okresie, w którym dokonano tej inwestycji.

Przy ocenie konieczności ujęcia utraty wartości inwestycji Grupy w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu stosuje się wymogi MSR 39. W razie potrzeby całość kwoty bilansowej inwestycji testuje się na utratę wartości zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów” jako pojedynczy składnik aktywów, porównując jego wartość odzyskiwalną z wartością bilansową. Ujęta utrata wartości stanowi część wartości bilansowej inwestycji. Odwrócenie tej utraty wartości ujmuje się zgodnie z MSR 36 w stopniu odpowiadającym późniejszemu zwiększeniu wartości odzyskiwalnej inwestycji.

Grupa przestaje stosować metodę praw własności w dniu, kiedy dana inwestycja przestaje być jej jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz w sytuacji, gdy zostaje sklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży. Różnicę między wartością bilansową jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia na dzień zaprzestania stosowania metody praw własności a wartością godziwą zatrzymanych udziałów i wpływów ze zbycia części udziałów w tym podmiocie uwzględnia się przy obliczaniu zysku lub straty ze zbycia danej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia.

Grupa kontynuuje stosowanie metody praw własności, jeżeli inwestycja w jednostkę stowarzyszoną staje się inwestycją we wspólne przedsięwzięcie lub odwrotnie: jeżeli inwestycja we wspólne przedsięwzięcie staje się inwestycją w jednostkę stowarzyszoną. W przypadku takich zmian udziałów właścicielskich nie dokonuje się przeszacowania wartości.

Jeżeli Grupa zmniejsza udział w jednostce stowarzyszonej lub we wspólnym przedsięwzięciu, ale nadal rozlicza go metodą praw własności, przenosi na wynik finansowy część zysku lub straty uprzednio ujmowaną w pozostałych całkowitych dochodach, odpowiadającą zmniejszeniu udziału, jeżeli ten zysk lub strata podlega reklasyfikacji na wynik finansowy w chwili zbycia związanych z nim aktywów lub zobowiązań.

10.3. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż PLN są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż PLN są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające z przeliczenia aktywów i zobowiązań niepieniężnych ujmowanych w wartości godziwej są ujmowane zgodnie z ujęciem zysku lub straty z tytułu zmiany wartości godziwej (czyli odpowiednio w innych całkowitych dochodach lub w zysku lub stracie w zależności od tego gdzie ujmowana jest zmiana wartości godziwej).

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
EUR	4,1709	4,4240
GBP	4,7001	5,1445
USD	3,4813	4,1793

10.4. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia / kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Okres
Budynki i budowle	2 - 61 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	2 - 61 lat
Środki transportu	2 - 39 lat
Inne środki trwałe	2 - 26 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmują się jako zmianę szacunków.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania. Elementem wartości środków trwałych w budowie są także koszty finansowania podlegające kapitalizacji. Kwestię ich kapitalizacji opisano szerzej w notcie 10.12.

10.4.1. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe i ich grupy uznaje się za przeznaczone do sprzedaży, w sytuacji gdy ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Ten warunek może być spełniony tylko, kiedy wystąpienie transakcji sprzedaży jest wysoce prawdopodobne, a składnik aktywów jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do sprzedaży zakłada zamiar kierownictwa spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu dokonania klasyfikacji. Aktywa trwałe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości:

wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

Jeśli Grupa chce dokonać transakcji zbycia, w wyniku której utraciłaby kontrolę nad swoją jednostką zależną, wszystkie aktywa i zobowiązania tej jednostki zależnej są klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży niezależnie od tego, czy Grupa zachowa udziały niedające kontroli po tej transakcji.

Jeżeli Grupa jest zobowiązana do realizacji planu sprzedaży, polegającego na sprzedaży inwestycji we wspólnie przedsięwzięcie lub jednostkę stowarzyszoną lub część takiej inwestycji, inwestycję lub jej część przeznaczoną do sprzedaży klasyfikuje się jako przeznaczoną do sprzedaży po spełnieniu w/w kryteriów, a Grupa zaprzestaje stosowania metody praw własności do rozliczania części inwestycji sklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży. Pozostała część inwestycji w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie, niesklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży, nadal jest rozliczana metodą praw własności. Grupa zaprzestaje stosowania metody praw własności w chwili zbycia, jeżeli transakcja zbycia powoduje utratę znaczącego wpływu na jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie.

Po dokonaniu transakcji sprzedaży Grupa rozlicza zachowane udziały zgodnie z MSR 39, chyba że udziały te umożliwiają dalszą klasyfikację tego podmiotu jako jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia; w takim przypadku Grupa nadal stosuje metodę praw własności.

10.5. Nieruchomości inwestycyjne

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów transakcyjnych. Wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie

obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości. Po początkowym ujęciu wartość nieruchomości inwestycyjnych pomniejszana jest o umorzenie i odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela lub zawarcie umowy leasingu operacyjnego.

Grupa jako nieruchomości inwestycyjne prezentuje grunty pokopalniane, dla których został zakończony proces rekultywacji. Grunty te zgodnie z planami spółek prowadzących działalność wydobywczą zostaną w przyszłości sprzedane.

10.6. Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze

Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze obejmują aktywowane koszty poniesione w fazie przedprodukcyjnej kopalni, w szczególności:

- nakłady związane z powstaniem wkopu udostępniającego,
- aktywo związane z utworzeniem rezerwy na rekultywację, w części w jakiej dotyczy ona usuniętego nadkładu w ramach prac związanych z powstaniem wkopu pierwotnego,
- aktywo związane z utworzeniem rezerw na znaczne, jednorazowe koszty związane z terenami na których postępują prace odkrywkowe.

W każdym z przypadków Grupa rozlicza aktywowane koszty liniowo w okresie ekonomicznej użyteczności trwania poszczególnych odkrywek (okres eksploatacji przyjęty dla poszczególnych odkrywek). Przyjęte okresy amortyzacji oraz metody amortyzacji podlegają okresowej weryfikacji, nie rzadziej niż na zakończenie każdego roku obrotowego. Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze o okresie ekonomicznej użyteczności poniżej 12 miesięcy są klasyfikowane w ramach aktywów krótkoterminowych.

Odpis amortyzacyjny z tytułu rozliczenia aktywów górniczych ujmowany jest jako koszty operacyjne w ramach kosztów amortyzacji.

10.7. Nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych

W pozycji aktywów górniczych Grupa prezentuje także nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych.

Grupa aktywuje nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych do momentu zakończenia prac poszukiwawczych. Kolejnym etapem jest weryfikacja, czy zidentyfikowane zasoby wykazują techniczną wykonalność i ekonomiczną zasadność wydobywania. W przypadku braku zasadności wydobywania całość poniesionych nakładów odpisywana jest w pozostałe koszty operacyjne.

W ramach nakładów związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych wyróżnia się m.in.:

- analizy topograficzne, geologiczne, geochemiczne i geofizyczne,
- wiercenia,
- prace odkrywkowe,
- próbkowanie,
- nabycie praw do wydobywania.

10.8. Aktywa niematerialne

Aktywa niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia aktywów niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na

dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, aktywa niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ustala, czy okres użytkowania aktywów niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Aktywa niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników aktywów niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika aktywów niematerialnych.

Aktywa niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są ujmowane w zysku lub stracie w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia / kosztów wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Skapitalizowane nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do aktywów niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	<i>Koncesje, patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne</i>
Okresy użytkowania	5 lat	2 lata	5 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Metoda liniowa	Metoda liniowa	Metoda liniowa
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Nabyte	Nabyte
Test na utratę wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia aktywów niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia z bilansu.

Spółka prezentuje także jako aktywa niematerialne otrzymane lub nabyte na własne potrzeby uprawnienia do emisji CO₂.

Szczegółowy opis polityki rachunkowości odnośnie uprawnień do emisji CO₂ został zawarty w nocie 10.27.

10.9. Leasing

Grupa jako leasingobiorca.

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie

saldą zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w zysku lub stracie chyba, że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Zasady amortyzacji środków trwałych użytkowanych na mocy leasingu finansowego powinny być spójne z zasadami stosowanymi przy amortyzacji własnych aktywów Grupy podlegających amortyzacji. Przy braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu. Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

10.10. Wycena do wartości godziwej

Grupa wycenia instrumenty finansowe takie jak instrumenty dostępne do sprzedaży, instrumenty pochodne w wartości godziwej na każdy dzień bilansowy. Ponadto, wartość godziwa instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu została ujawniona w notce 40.

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach zbycia składnika aktywów między uczestnikami rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się albo:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Grupy.

Wartość godziwa składnika aktywów lub zobowiązania jest mierzona przy założeniu, że uczestnicy rynku przy ustalaniu ceny składnika aktywów lub zobowiązania działają w swoim najlepszym interesie gospodarczym.

Wycena wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność uczestnika rynku do wytworzenia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego zbycie innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Wszystkie aktywa oraz zobowiązania, które są wyceniane do wartości godziwej lub ich wartość godziwa jest ujawniana w sprawozdaniu finansowym są klasyfikowane w hierarchii wartości godziwej w sposób opisany poniżej na podstawie najniższego poziomu danych wejściowych który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość:

- Poziom 1 – Notowane (nieskorygowane) ceny rynkowe na aktywnym rynku dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2 – Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest bezpośrednio bądź pośrednio obserwowalny,
- Poziom 3 – Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest nieobserwowalny.

Na każdą datę bilansową, w przypadku aktywów i zobowiązań występujących na poszczególne daty bilansowe w sprawozdaniu finansowym Grupa ocenia, czy miały miejsce transfery między poziomami hierarchii poprzez ponowną ocenę klasyfikacji do poszczególnych poziomów, kierując się istotnością danych wejściowych z najniższego poziomu, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość.

Podsumowanie istotnych procedur postępowania dotyczących wyceny do wartości godziwej

Zarząd Grupy określa zasady i procedury dotyczące zarówno systematycznego wyceniania do wartości godziwej nienotowanych aktywów finansowych jak i wycen jednorazowych np. w przypadku aktywów przeznaczonych do sprzedaży w działalności zaniechanej.

W celu ustalenia wartości godziwej, niezależni rzeczoznawcy są angażowani do przeprowadzenia wyceny znaczących aktywów takich jak aktywa dostępne do sprzedaży oraz zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej. Wykorzystywane są także wewnętrzne modele wyceny.

Do wykonywania powyższych wycen są angażowani niezależni rzeczoznawcy, niepowiązani z Grupą i posiadający kwalifikacje odpowiednie do przeprowadzenia takich wycen, a także posiadający aktualne doświadczenie w takich wycenach dokonywanych w lokalizacjach, w których znajdują się aktywa Grupy.

Na potrzeby ujawnienia wyników wyceny do wartości godziwej Grupa ustaliła klasy aktywów i zobowiązań na podstawie rodzaju, cech i ryzyka związanego z poszczególnymi składnikami aktywów i zobowiązań oraz poziom w hierarchii wartości godziwej, jak opisano powyżej.

10.11. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne od generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmują się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

10.12. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego oraz różnice kursowe powstałe w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek. W zakresie różnic kursowych Grupa stosuje podejście kumulatywne.

10.13. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument był najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczonego, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

W sytuacji, gdy Grupa:

- posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz
- zamierza rozliczyć się w kwocie netto albo jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie

składnik aktywów finansowych i zobowiązanie finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto.

Porozumienie ramowe opisane w MSR 32.50 nie stanowi podstawy do kompensaty, jeżeli nie zostaną spełnione obydwa kryteria opisane powyżej.

10.14. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

10.14.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zastosowanie konta odpisów aktualizujących. Kwotę straty ujmuje się w zysku lub stracie.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie

odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

10.14.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

10.14.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w zysku lub stracie, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przekwalifikowana do zysku lub straty. Nie można ujmować w zysku lub stracie odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w zysku lub stracie, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w zysku lub stracie.

10.15. Pozostałe aktywa niefinansowe

Grupa ujmuje jako pozostałe aktywa niefinansowe rozliczenia międzyokresowe, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają one z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostek,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,
- spowodują w przyszłości wpływ do jednostek korzyści ekonomicznych,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia uzasadniony jest charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem zasady ostrożności.

Grupa na koniec okresu sprawozdawczego dokonuje weryfikacji czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów w celu sprawdzenia, czy stopień pewności co do osiągnięcia korzyści ekonomicznych przez jednostkę po upływie bieżącego okresu obrotowego jest wystarczający, aby można było daną pozycję wykazać jako składnik aktywów.

W ciągu okresu sprawozdawczego przedmiotem rozliczeń międzyokresowych są między innymi:

- koszty ubezpieczeń majątkowych,
- koszty opłat bieżących za wieczyste użytkowanie gruntów,
- odpisy na fundusz świadczeń socjalnych,
- prenumeraty,
- inne koszty dotyczące następnych okresów sprawozdawczych.

Do pozostałych aktywów niefinansowych zaliczane są w szczególności należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych (za wyjątkiem rozliczeń z tytułu CIT, które są prezentowane w oddzielnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej), oraz zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

10.16. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są ujmowane w zysku lub stracie.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje, gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Grupa dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

10.17. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone w wynik finansowy netto roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów.

W rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczenia klasyfikowane są jako:

- zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub
- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją, lub
- zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym.

Zabezpieczenie ryzyka walutowego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania jest rozliczane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem.

Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

Ponadto, Grupa zabezpiecza przepływy pieniężne związane z zakupem uprawnień do emisji CO₂, w ramach kontraktów terminowych forward.

Z uwagi na fakt, iż kontrakty na zakup aktywów niefinansowych zawierane są w celu zabezpieczenia własnych potrzeb, są one wyłączone za zakresu MSR 39.

10.17.1. Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub nie ujętego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłyby wpływać na zysk lub stratę. W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej, wartość bilansowa zabezpieczanej pozycji jest korygowana o zyski i/lub straty z tytułu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka, instrument zabezpieczający jest wyceniany do wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujmowane są w zysku lub stracie.

Jeśli nieujęte uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie jest wyznaczone jako pozycja zabezpieczana, późniejsze łączne zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się jako składnik aktywów lub zobowiązanie, a powstające zyski lub straty ujmuje się w zysku lub stracie. Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego również ujmuje się w zysku lub stracie.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany, jeżeli zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń lub gdy Grupa unieważnia powiązanie zabezpieczające. Każdą korektę wartości bilansowej zabezpieczanego instrumentu finansowego, do którego stosuje się metodę zamortyzowanego kosztu, poddaje się amortyzacji, a dokonane odpisy ujmuje się w zysku lub stracie. Amortyzacja może rozpocząć się od momentu dokonania korekty, jednakże nie później niż w momencie zaprzestania korygowania pozycji zabezpieczanej o zmiany wartości godziwej wynikające z zabezpieczanego ryzyka.

10.17.2. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłyby wpływać na zysk lub stratę. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie ujmuje się w innych całkowitych dochodach, a nieefektywną część ujmuje się w zysku lub stracie.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym przenosi się do rachunku zysków i strat w tym samym okresie, albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, do którego będzie się stosować zabezpieczenie wartości godziwej, wtedy zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach są wyłączone z kapitału własnego i włącza się je do kosztu nabycia lub do innej wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązania.

Zyski lub straty powstałe w wyniku zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie zasad rachunkowości zabezpieczeń, są ujmowane bezpośrednio w wyniku finansowym netto za bieżący okres.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy instrument zabezpieczający wygasł lub został sprzedany, jego wykorzystanie dobiegło końca lub nastąpiła jego realizacja, bądź gdy zabezpieczenie przestało spełniać warunki umożliwiające stosowanie wobec niego zasad rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku, łączny zysk lub strata na instrumencie zabezpieczającym, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym, są nadal wykazywane w kapitale własnym aż do momentu wystąpienia prognozowanej transakcji.

Jeżeli Grupa przestała spodziewać się, że prognozowana transakcja nastąpi, wówczas zakumulowany w kapitale własnym łączny zysk lub strata netto są odnoszone na wynik finansowy netto za bieżący okres.

10.18. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia / kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – są ujmowane w następujący sposób:

- Paliwo produkcyjne - metodą średniej ważonej
- Części zamienne i pozostałe materiały - metodą średniej ważonej

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Świadectwa pochodzenia energii

Świadectwa pochodzenia energii otrzymane nieodpłatnie z tytułu produkcji w źródłach odnawialnych, gazowych i kogeneracji wykazywane są według wartości godziwej na koniec miesiąca, w którym zostały wyprodukowane. Rozchód świadectw pochodzenia energii wyceniany jest według metody FIFO.

10.19. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności należności z tytułu rozrachunków z pracownikami.

Zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych oraz zapasów są ujmowane w pozycji pozostałych aktywów niefinansowych. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odrębną pozycję.

10.20. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

10.21. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku ze zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

10.22. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

10.23. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania z tytułu podatku od towarów i usług, inne zobowiązania o charakterze publiczno - prawnym (za wyjątkiem zobowiązań z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych ujmowanego w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej), oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

10.24. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze / udziałowcy jednostek mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilenia funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne. W sprawozdaniu finansowym zgodnym z MSSF ta część podziału zysku jest zaliczana do kosztów działalności okresu, w którym podział zysku został zatwierdzony przez Zgromadzenie Akcjonariuszy / Wspólników, z uwagi na fakt iż na Spółkach Grupy nie ciąży ani prawny ani zwyczajowy obowiązek takiego podziału zysku.

10.25. Płatności w formie akcji własnych

Płatności w formie akcji to transfer instrumentów kapitałowych jednostki lub ich ekwiwalentów dokonany przez nią lub jej akcjonariuszy na rzecz stron trzecich (również pracowników), które dostarczyły do danej spółki towary lub usługi, chyba że transfer ten jest dokonany w innym celu niż zapłata za towary i usługi dostarczone do jednostki.

Grupa ujmuje dobra lub usługi otrzymane bądź nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w momencie, gdy otrzymuje te dobra lub usługi. Jeżeli dobra lub usługi otrzymane lub nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji nie kwalifikują się do ujęcia jako aktywa, jednostka ujmuje je jako koszt.

Grupa wycenia otrzymane dobra lub usługi i odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, chyba że niemożliwe jest wiarygodne oszacowanie ich wartości godziwej. Jeżeli Grupa nie może wiarygodnie oszacować wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, określa ich wartość oraz odpowiadający

im wzrost w kapitale własnym w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych.

Płatności w formie akcji własnych wynikające z uprawnienia pracowników PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA oraz PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów SA do nieodpłatnego nabycia akcji spółek na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji ujmowane są zgodnie z powyższymi zasadami. Grupa rozpoznaje koszty świadczeń pracowniczych z tego tytułu od daty objęcia kontroli nad PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA oraz PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów SA. Drugostronnie, Grupa ujmuje programy płatności w formie akcji w pozycji zysków zatrzymanych alokując też część do kapitału akcjonariuszy niekontrolujących.

10.26. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

W szczególności Grupa tworzy następujące rezerwy:

- o **rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz nagrody jubileuszowe**

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do następujących świadczeń:

- odpraw emerytalno – rentowych, wypłacanych w momencie przejścia na emeryturę,
- świadczeń pośmiertnych przysługujących rodzinie zmarłych pracowników,
- deputatów węglowych dla pracowników PAK KWB Konin SA oraz PAK KWB Adamów SA

Wysokość świadczeń uzależniona jest od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwy na powyższe przyszłe zobowiązania w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w zysku lub stracie oraz innych całkowitych dochodach.

- o **rezerwa na likwidację składników majątku trwałego**

Rezerwa na likwidację majątku trwałego tworzona jest w przypadku wystąpienia obowiązku prawnego lub w momencie podjęcia zobowiązania przez kierownictwo Grupy. Rezerwa tworzona jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów likwidacji na podstawie dostępnych ofert dotyczących usług likwidacji majątku trwałego z uwzględnieniem zasad określonych w KIMSF 1. Efekt dyskonta rozpoznawany jest w rachunku wyników.

- o **rezerwy na rekultywację składowisk popiołów**

Grupa tworzy rezerwę na likwidację składowisk popiołów ze względu na wynikający z pozwoleń zintegrowanych obowiązek prawny. Rezerwa ta tworzona jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów rekultywacji składowisk, wynikające z opracowań, analiz techniczno – ekonomicznych, przygotowanych przez kierownictwo Grupy a także z otrzymanych ofert zewnętrznych, dla planowanych kierunków rekultywacji.

- o **rezerwa z tytułu przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii**

Rezerwę z tytułu obowiązku przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii lub w wysokosprawnej kogeneracji ujmuje się:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w wartości posiadanych świadectw,
- w części niepokrytej na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w wartości niższej z wartości rynkowej świadectw niezbędnych do spełnienia obowiązku na dzień bilansowy i ewentualnej kary.
- **rezerwy na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych oraz rezerwy na umorzenie jednostek poświadczonych redukcji emisji (EUA)**

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów objętych systemem uprawnień do emisji jest tworzona tylko wówczas, gdy rzeczywista emisja produkcji pokazuje niedobór uprawnień do emisji w odniesieniu do uprawnień przyznanych na cały okres rozliczeniowy.

Rezerwa tworzona jest metodą zobowiązań netto w wysokości:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy uprawnieniami – w wartości posiadanych uprawnień, tzn. zakupionych po wartości bilansowej, otrzymanych w wartości zerowej.
- w części niepokrytej na dzień bilansowy uprawnieniami – w wartości niższej z wartości rynkowej uprawnień niezbędnych do spełnienia obowiązku i ewentualnej kary.
- **rezerwy rekultywacyjne i inne związane z działalnością górniczą**
 - rezerwa na likwidację obiektów i terenów górniczych

Na podstawie ustawy prawo górnicze i geologiczne spółki prowadzące działalność wydobywczą są zobowiązane do dokonania rekultywacji terenów, na których prowadzone były prace wydobywcze. W związku z tym Grupa tworzy rezerwę zarówno na koszty rekultywacji terenu związanej z bieżącym wydobyciem węgla na danej odkrywce jak również na koszty rekultywacji wyrobiska końcowego w stopniu zaawansowania wydobycia węgla w poszczególnych odkrywkach na dany dzień sprawozdawczy.

Rezerwa na rekultywację wyrobiska końcowego jest tworzona w korespondencji ze składnikiem aktywów (w części w jakiej dotyczy wkopu pierwotnego, na podstawie stosunku objętości wkopu pierwotnego do objętości wyrobiska końcowego) oraz w korespondencji z rachunkiem zysków i strat (w pozostałej części, uwzględniając stopień zaawansowania wydobycia węgla w poszczególnych odkrywkach na dany dzień sprawozdawczy). W korespondencji ze składnikiem aktywów Grupa tworzy również rezerwę na rekultywację zwałowiska zewnętrznego. Rezerwa na koszty rekultywacji związane z bieżącym wydobyciem węgla jest tworzona w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

Rezerwa tworzona jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów rekultywacji w oparciu o raporty niezależnych ekspertów szacujących koszty rekultywacji na zlecenie zarządów spółek prowadzących działalność wydobywczą. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów rekultywacyjnych aktualizuje się okresowo, z tym że na każdą datę sprawozdawczą weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy dyskontowej, inflacji oraz wielkości wydobycia. Odpis rezerwy dotyczący wydobycia danego roku obciąża koszty operacyjne (pozostałe koszty rodzajowe) natomiast różnica wynikająca z dyskonta rezerwy z lat ubiegłych wpływa na koszty finansowe. Wykorzystanie rezerwy jest rozliczane na koniec każdego okresu sprawozdawczego w korespondencji z kosztami operacyjnymi. Wykorzystanie rezerwy w części dotyczącej podatków i opłat jest rozliczane jako zmniejszenie poniesionych w ciągu okresu sprawozdawczego kosztów podatków i opłat natomiast wykorzystanie rezerwy w części dotyczącej pozostałych kosztów likwidacji i rekultywacji jest rozliczane jako zmniejszenie pozostałych kosztów rodzajowych.

- rezerwa na koszty z tytułu przygotowania terenów eksploatacyjnych

Grupa w ramach prowadzonej działalności zobowiązana jest do przywrócenia stanu pierwotnego lub odbudowy zniszczeń spowodowanych ruchem zakładu górniczego. W związku z tym Grupa tworzy rezerwę na przewidywane koszty, do których poniesienia jest zobligowana na podstawie zawartych porozumień. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów związanych z ruchem zakładu górniczego aktualizowane są na każdą datę sprawozdawczą. Utworzenie rezerwy ujmowane jest drugostronnie w ramach aktywów górniczych.

10.27. Uprawnienia do emisji CO₂

Otrzymane nieodpłatnie prawa do emisji CO₂ są ujęte w sprawozdaniu finansowym jako prawa przeznaczone na własne potrzeby w wartości zerowej w pozycji aktywa niematerialne. Prawa do emisji oraz ich ekwiwalenty kupowane przez Grupę na potrzeby własne wykazuje się jako aktywa niematerialne. Prawa te wyceniane są w wartości ceny nabycia. Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów objętych systemem uprawnień do emisji jest tworzona tylko wówczas,

gdy rzeczywista emisja produkcji pokazuje niedobór uprawnień do emisji w odniesieniu do uprawnień przyznanych na okres rozliczeniowy. Rezerwa ta tworzona jest zgodnie z zasadą FIFO.

Koszt utworzonej rezerwy prezentowany jest w rachunku wyników w koszcie własnym sprzedaży.

10.28. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i podatek akcyzowy oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

10.28.1. Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Przychody ze sprzedaży produktów obejmują również przychody ze sprzedaży zielonych i czerwonych certyfikatów. W momencie wyprodukowania, świadectwa pochodzenia przeznaczone do sprzedaży ujmowane są w przychodach ze sprzedaży, w związku z czym w celu zapobieżenia zawyżaniu przychodów w momencie ich sprzedaży, koszty sprzedaży certyfikatów ujmowane są jako korekta przychodów ze sprzedaży.

10.28.2. Świadczenie usług

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji.

Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

10.28.3. Umowy o usługi budowlane

Umowa o usługę budowlaną jest to umowa, której przedmiotem jest budowa składnika aktywów lub zespołu aktywów, które są ze sobą ściśle powiązane lub wzajemnie zależne pod względem projektowym, technologicznym lub ze względu na ich funkcję użytkową czy ostateczne przeznaczenie lub sposób użytkowania.

Jeżeli można wiarygodnie oszacować wynik umowy o usługę budowlaną, przychody i koszty związane z umową o usługę budowlaną ujmowane są jako przychody i koszty odpowiednio do stanu zaawansowania realizacji umowy na koniec okresu sprawozdawczego.

Stopień zaawansowania realizacji umowy określany jest poprzez ustalenie udziału kosztów umowy, poniesionych z tytułu wykonanych do dnia wyceny prac, w szacowanych łącznych kosztach umowy.

Jeżeli nie można w wiarygodny sposób oszacować wyniku umowy, to:

- a) przychody ujmuje się wyłącznie do wysokości poniesionych kosztów umowy, dla których istnieje prawdopodobieństwo ich odzyskania; oraz
- b) koszty umowy ujmuje się jako koszt tego okresu, w którym zostały poniesione.

W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywaną stratę ujmuje się bezzwłocznie jako koszt.

Kwota brutto należna od zamawiających z tytułu prac wynikających z umowy ujmowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa a kwota brutto należna zamawiającym z tytułu prac wynikających z umowy – jako zobowiązania.

10.28.4. Przychody z tytułu rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych

Grupa otrzymuje rekompensaty na pokrycie kosztów osieroconych zgodnie z Ustawą z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej. Przychód z tytułu rekompensat ujmowany jest sukcesywnie do wypracowanych praw do rekompensat na koniec każdego roku obrotowego, do końca okresu ich obowiązywania.

Na każdy moment ujmowania przychodu Grupa określa wskaźnik szacowanych kosztów osieroconych do łącznej sumy otrzymanych, zwróconych i oczekiwanych zdyskontowanych zaliczek rocznych (w tym dotychczas otrzymanych zaliczek rocznych). Kwota przychodu za dany rok obrotowy stanowi iloczyn wskaźnika i kwoty otrzymanych dotychczas zaliczek skorygowanych o korekty roczne, pomniejszonych o ujęte w poprzednich latach przychody z tytułu rekompensat.

Różnicę pomiędzy łączną kwotą ujętego przychodu a łączną kwotą otrzymanych zaliczek do wysokości całkowitej kwoty kosztów osieroconych Grupa ujmuje jako:

- należności, w przypadku wystąpienia ujemnej różnicy pomiędzy łączną kwotą otrzymanych zaliczek a ujętych przychodów z tytułu rekompensat,
- zobowiązania, w przypadku wystąpienia dodatniej różnicy pomiędzy łączną kwotą otrzymanych zaliczek a ujętych przychodów z tytułu rekompensat.

10.28.5. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w zysku lub stracie przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

Jeżeli Grupa otrzymuje dotację niepieniężną, zarówno składnik aktywów jak i dotacja ujmowane są w wartości nominalnej i stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowane są w zysku lub stracie przez szacowany okres użytkowania otrzymanego składnika aktywów.

10.29. Koszty

Koszt własny sprzedaży

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów (wyrobów gotowych, półproduktów oraz produkcji w toku) oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanych towarów i materiałów wg cen nabycia,
- utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych oraz zapasów,

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych z uwzględnieniem zasad wyceny środków trwałych oraz zapasów.

10.30. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są w szczególności pozycje związane:

- ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych,
- z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszty operacyjne,
- z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych,
- z odszkodowaniami, karami i grzywnami oraz innymi kosztami nie związanymi ze zwykłą działalnością.

10.31. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe obejmują w szczególności przychody i koszty dotyczące:

- zbycia aktywów finansowych,
- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki przeszacowania odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny,
- przychodów z tytułu udziału w zyskach innych jednostek,
- odsetek (w tym efekt wyceny zamortyzowanym kosztem),
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwracania dyskonta),
- różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen bilansowych aktywów i zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego, za wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej środka trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek oraz różnic kursowych,
- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Przychody i koszty z tytułu różnic kursowych prezentowane są po kompensacie.

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości bilansowej netto danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności.

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

10.32. Podatki

10.32.1. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

10.32.2. Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej

połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz

- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą: w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Spółki Grupy kompensują ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwość wyegzekwowania tytułu prawnego do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowego ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

10.32.3. Podatek od towarów i usług i akcyza

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

Kwota netto podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

10.33. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

10.34. Przejęcia pod wspólną kontrolą

Sytuacja, w której dana transakcja lub zjawisko gospodarcze wymagające ujęcia w sprawozdaniu przygotowanym zgodnie z MSSF nie są uregulowane zapisami poszczególnych standardów, została uregulowana zapisami MSR 8 punkt 10–12. Zapisy te nakładają na jednostkę sporządzającą sprawozdanie zgodnie z MSSF obowiązek stworzenia własnego zestawu zasad rachunkowości, wskazując na cechy takich zasad rachunkowości: wierna prezentacja pozycji finansowej, wyników działalności oraz przepływów pieniężnych, odzwierciedlenie treści ekonomicznej transakcji, neutralność, ostrożność oraz kompletność we wszystkich aspektach.

Z przeprowadzonych przez Spółkę analiz wynika, iż powszechnie stosowaną metodą do rozliczenia tego typu transakcji jest metoda łączenia udziałów i taką też metodę zastosowała Spółka. U podstaw tej metody leży założenie, że podmioty łączące się były zarówno przed, jak i po transakcji kontrolowane przez tego samego akcjonariusza i w związku z tym skonsolidowane sprawozdanie finansowe odzwierciedla fakt ciągłości wspólnej kontroli oraz nie odzwierciedla zmian wartości aktywów netto do wartości godziwych (lub też rozpoznania nowych aktywów) lub wyceny wartości firmy, ponieważ żaden z łączących się podmiotów nie jest w istocie nabywany. Rozliczenie następuje na dzień połączenia i dane wcześniejsze nie są korygowane.

10.35. Zobowiązanie do wykupu udziałów niekontrolujących

Zobowiązanie Spółki do wykupu akcji pracowniczych jest ujmowane na dzień objęcia kontroli i dotyczy sytuacji, w których pracownicy posiadają opcję sprzedaży akcji. Zgodnie z wybraną polityką udziały niekontrolujące otrzymują alokację wyniku oraz pozostałych całkowitych dochodów w kolejnych okresach sprawozdawczych. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego następuje korekta wartości udziałów niekontrolujących, tak jakby następowało ich nabycie przy jednoczesnym rozpoznaniu zobowiązania z tytułu opcji wykupu akcji. Różnica między wartością udziałów niekontrolujących wyksięgowanych na dzień sprawozdawczy a rozpoznaniem zobowiązaniem finansowym jest odnoszona do pozycji zysków zatrzymanych.

11. Przejęcia przedsięwzięć

W okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku nie miały miejsca żadne nowe przejęcia przedsięwzięć.

12. Segmenty operacyjne

Dla celów zarządczych Grupa została podzielona na części w oparciu o wytwarzane produkty i świadczone usługi.

Wyodrębniono zatem następujące segmenty operacyjne:

- Segment Wytwarzanie obejmujący wytwarzanie energii elektrycznej zarówno w źródłach konwencjonalnych (w tym również w kogeneracji) jak również wytwarzanie energii elektrycznej przy spalaniu i współspalaniu biomasy. Podstawowe paliwa wykorzystywane przez Segment Wytwarzanie to węgiel brunatny oraz biomasa. Segment Wytwarzanie obejmuje następujące jednostki:
 - Zespół Elektrowni „Pątnów – Adamów – Konin” SA
 - „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o.
 - „PAK – Holdco” sp. z o.o.
 - „PAK Infrastruktura” sp. z o.o.
- Segment Wydobywanie, który obejmuje wydobywanie węgla brunatnego. W Segmencie Wydobywanie w ramach Grupy Kapitałowej ZE PAK SA działają:
 - „PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin” SA
 - „PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów” SA

- Segment Remontowy świadczący usługi w obszarze usług budowlanych i remontowych. Segment obejmuje działalność spółek:
 - Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK SERWIS” sp. z o.o.
 - „Energoinwest Serwis” sp. z o.o. w likwidacji
 - „EL PAK Serwis” sp. z o.o. w likwidacji
- Segment Sprzedaż świadczący usługi sprzedaży energii elektrycznej. Do segmentu Sprzedaż należy spółka „PAK-Volt” SA

Grupa ZE PAK SA prowadzi również inne rodzaje działalności, które zostały ujęte w kolumnie „Pozostałe”. W 2017 roku zawiera się tam działalność spółek Eko – Surowce sp. z o.o. w likwidacji oraz Aquakon sp. z o.o. w likwidacji, PAK Adamów sp. z o.o. oraz PAK Górnictwo sp. z o.o. W związku z przejęciem przez PAK Górnictwo sp. z o.o. innych rodzajów działalności, które stały się podstawowym zakresem działalności tej spółki w 2017 roku dane tej spółki są prezentowane w segmencie „Pozostałe”. W dniu 30 czerwca 2017 roku nastąpiło połączenie spółek EL PAK sp. z o.o. (spółka przejmowana) i PAK Serwis sp. z o.o. (spółka przejmująca). Działalność obu spółek zawiera się w segmencie „Remonty”.

Ceny transakcyjne stosowane w transakcjach pomiędzy segmentami operacyjnymi są ustalane na zasadach rynkowych podobnie jak w transakcjach ze stronami niepowiązanymi. Żaden z segmentów operacyjnych Grupy nie został połączony z innym segmentem w celu stworzenia powyższych sprawozdawczych segmentów operacyjnych.

Przychody z tytułu transakcji pomiędzy segmentami są eliminowane w procesie konsolidacji.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata na działalności operacyjnej oraz EBITDA (zysk z działalności operacyjnej bez uwzględnienia przychodów i kosztów z tytułu operacji finansowych powiększony o koszt amortyzacji i odpisy aktualizujące).

Poniżej przedstawiono wyniki segmentów dla lat zakończonych dnia 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku.

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

	Wytwarzanie	Wydobycie	Remont	Sprzedaż	Pozostałe	Korekty konsolidacyjne	Suma
Przychody ze sprzedaży do klientów zewnętrznych	1 757 534	6 481	95 886	575 826	7 348	-	2 443 075
Przychody ze sprzedaży między segmentami	338 848	808 025	180 441	5	161 371	(1 488 690)	-
Przychody ze sprzedaży	2 096 382	814 506	276 327	575 831	168 719	(1 488 690)	2 443 075
Koszt własny sprzedaży	(1 795 567)	(760 653)	(244 485)	(566 903)	(159 569)	1 491 781	(2 035 396)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży	300 815	53 853	31 842	8 928	9 150	3 091	407 679
Pozostałe przychody operacyjne	4 481	5 878	714	501	239	(489)	11 324
Koszty sprzedaży	(2 568)	(4)	-	(534)	(1 152)	-	(4 258)
Koszty ogólnego zarządu	(42 709)	(48 336)	(17 328)	(4 431)	(6 663)	-	(119 467)
Pozostałe koszty operacyjne	(2 322)	(1 667)	(836)	(343)	(273)	255	(5 186)
Przychody finansowe	18 611	1 542	468	127	28	(4 583)	16 193
Koszty finansowe	(34 473)	(15 279)	(920)	(94)	(67)	3 181	(47 652)
Zysk/(strata) brutto	241 835	(4 013)	13 940	4 154	1 262	1 455	258 633
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	(46 265)	(23 479)	(3 898)	(869)	178	(756)	(75 089)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	195 570	(27 492)	10 042	3 285	1 440	699	183 544
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej, bez operacji finansowych i podatku dochodowego	257 697	9 724	14 392	4 121	1 301	2 857	290 092
Amortyzacja	123 081	69 529	6 339	73	1 900	(1 274)	199 648
Odpis aktualizujący	-	22 165	-	-	-	-	22 165
EBITDA	380 778	101 418	20 731	4 194	3 201	1 583	511 905

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

	Wytwarzanie	Wydobycie	Remonty	Sprzedaż	Pozostałe	Korekty konsolidacyjne	Suma
Przychody ze sprzedaży do klientów zewnętrznych	1 742 513	8 103	67 815	878 419	7 861	-	2 704 711
Przychody ze sprzedaży między segmentami	434 773	823 774	243 879	5	94 635	(1 597 066)	-
Przychody ze sprzedaży	2 177 286	831 877	311 694	878 424	102 496	(1 597 066)	2 704 711
Koszt własny sprzedaży	(1 875 674)	(695 462)	(297 418)	(869 559)	(103 973)	1 600 733	(2 241 353)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży	301 612	136 415	14 276	8 865	(1 477)	3 667	463 358
Pozostałe przychody operacyjne	6 787	18 835	1 237	1	303	(702)	26 461
Koszty sprzedaży	(2 726)	-	-	(470)	(1 164)	-	(4 360)
Koszty ogólnego zarządu	(37 625)	(41 576)	(20 875)	(4 589)	(3 971)	2	(108 634)
Pozostałe koszty operacyjne	(1 959)	(2 684)	(769)	(42)	(75)	137	(5 392)
Przychody finansowe	5 628	3 389	221	277	6	(404)	9 117
Koszty finansowe	(56 484)	(16 368)	(160)	(2)	(62)	404	(72 672)
Zysk/(strata) brutto	215 233	98 011	(6 070)	4 040	(6 440)	3 104	307 878
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	(35 607)	(19 333)	(824)	(731)	(507)	(590)	(57 592)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	179 626	78 678	(6 894)	3 309	(6 947)	2 514	250 286
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej, bez operacji finansowych i podatku dochodowego	266 089	110 990	(6 131)	3 765	(6 384)	3 104	371 433
Amortyzacja	112 206	105 323	6 796	71	1 974	(4 671)	221 699
Odpis aktualizujący	-	455	-	-	-	-	455
EBITDA	378 295	216 768	665	3 836	(4 410)	(1 567)	593 587

13. Przychody i koszty

13.1. Przychody ze sprzedaży

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Struktura rzeczowa		
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej	1 513 909	1 611 297
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu	579 571	737 746
Prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii	700	812
Przychody z umów o usługi budowlane	82 906	59 506
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	181 335	207 158
Przychody ze sprzedaży energii cieplnej	57 175	60 541
Pozostałe przychody ze sprzedaży	30 579	29 186
Akcyza	(3 100)	(1 535)
Przychody ze sprzedaży ogółem	<u>2 443 075</u>	<u>2 704 711</u>

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Struktura terytorialna		
Polska	2 434 894	2 685 820
Kraje UE	7 951	17 121
Poza UE	230	1 770
Przychody ze sprzedaży ogółem	<u>2 443 075</u>	<u>2 704 711</u>

13.2. Pozostałe przychody operacyjne

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Przychody z tytułu odszkodowań	2 258	3 650
Amortyzacja środków trwałych zakupionych z FLZG*	523	348
Rozwiązanie odpisu aktualizującego należności	257	-
Rozliczenie dotacji	1 549	12 940
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	3 644	-
Rozwiązanie rezerwy na koszty i straty oraz umorzenie zobowiązań	1 558	7 323
Inne	1 535	2 200
Pozostałe przychody operacyjne ogółem	<u>11 324</u>	<u>26 461</u>

*FLZG – fundusz likwidacji zakładu górniczego

Największymi składnikami pozycji „Inne” w 2017 roku są przychody z tytułu aktualizacji wartości materiałów w kwocie 104 tysiące złotych, zwrot podatku od nieruchomości w kwocie 244 tysiące złotych, przychody ze sprzedaży złomu w kwocie 112 tysięcy złotych.

13.3. Pozostałe koszty operacyjne

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	225	1 384
Utworzenie rezerw	1 493	527
Odpis aktualizujący należności	207	438
Odszkodowania	72	371
Koszty postępowań sądowych i egzekucyjnych	288	565
Szkody energetyczne	211	160
Przekazane darowizny	375	229
Podatek od nieruchomości za lata poprzednie	532	268
Renty wyrównawcze	236	261
Inne	1 547	1 189
Pozostałe koszty operacyjne ogółem	<u>5 186</u>	<u>5 392</u>

Głównymi składnikami pozycji „Inne” w 2017 roku są koszty utylizacji w kwocie 197 tysięcy złotych, rozliczenie rezerw na świadectwa pochodzenia energii w kwocie 343 tysiące złotych, koszty usunięcia szkody w kwocie 322 tysiące złotych.

13.4. Przychody finansowe

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Przychody z tytułu odsetek	3 527	4 919
Dywidendy	208	60
Dodatnie różnice kursowe	12 378	-
Wycena instrumentów zabezp. Zm. stóp procentowych (SWAP)	-	296
Inne	80	3 842
Przychody finansowe ogółem	<u>16 193</u>	<u>9 117</u>

13.5. Koszty finansowe

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Odsetki	27 228	37 667
Wycena i realizacja pochodnych instrumentów finansowych	7 036	7 379
Ujemne różnice kursowe	-	12 782
Dyskonto rezerwy na likwidację bloków energetycznych	746	429
Dyskonto rezerw aktuarialnych	1 530	1 093
Dyskonto rezerwy na rekultywację	9 855	7 682
Inne	1 257	5 640
Koszty finansowe ogółem	<u>47 652</u>	<u>72 672</u>

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

W pozycji „Inne” w 2017 roku prezentowane są głównie prowizje dotyczące kredytów, pożyczek i gwarancji bankowych w kwocie 560 tysięcy złotych, odwrócenie dyskonta rezerwy na szkody górnicze w kwocie 127 tysięcy złotych oraz aktualizacja wartości inwestycji w kwocie 418 tysięcy złotych.

13.6. Koszty według rodzajów

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Amortyzacja	199 648	221 699
Odpisy aktualizujące wartość środków trwałych	22 165	455
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	(852)	10 188
Zużycie materiałów	252 602	336 435
Usługi obce	112 451	66 041
Podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego	201 592	204 688
Koszty emisji CO ₂	289 942	311 328
Koszty świadczeń pracowniczych	461 291	488 005
Pozostałe koszty rodzajowe	39 350	48 354
Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu	555 156	747 216
Koszty według rodzaju ogółem	2 133 345	2 434 409
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	2 035 396	2 241 353
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	4 258	4 360
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	119 467	108 634
Zmiana stanu produktów	(28 710)	77 800
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	2 934	2 262

13.7. Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące ujęte w zysku lub stracie

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
<i>Pozycje ujęte w koszcie wytw. sprzedanych produktów:</i>		
Amortyzacja środków trwałych	176 897	182 044
Amortyzacja aktywa górniczego	8 812	14 384
Amortyzacja aktywów niematerialnych	714	875
Utrata wartości zapasów	-	11 859
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych	22 165	(1 338)
Utrata wartości aktywów niematerialnych	-	1 338
	208 588	209 162
 <i>Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży:</i>		
Amortyzacja środków trwałych	15	85
	15	85

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:

Amortyzacja środków trwałych	12 744	23 878
Amortyzacja aktywów niematerialnych	466	433
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych	-	455
	13 210	24 766
	13 210	24 766

13.8. Umowy o usługę budowlaną

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Przychody z umów o usługi budowlane rozpoznane w okresie:	82 906	59 506
Przychody zafakturowane w okresie:	85 630	48 597
Wycena bilansowa	(2 724)	10 909
Koszty poniesione w okresie:	82 364	51 153
Przewidywane straty z tytułu umów rozpoznane w okresie:	357	(78)
Wynik z tytułu realizacji umów ujęty w okresie:	185	8 431

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Kwota brutto należna od zamawiających z tytułu prac wynikających z umowy:	7 080	8 168
Kwota brutto należna zamawiającym z tytułu prac wynikających z umowy:	5 626	3 990

14. Składniki innych całkowitych dochodów

Składniki innych całkowitych dochodów przedstawiają się następująco:

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych		
Zyski(straty) za okres	5 072	7 379
Korekty wynikające z przeklasyfikowania zysków (strat) ujętych w zysku lub stracie	367	(1 383)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych brutto za okres	5 439	5 996
Podatek dochodowy dotyczący zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(1 033)	(1 139)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych netto za okres	4 406	4 857

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

Zyski (straty) aktuarialne dotyczące rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia brutto	(2 155)	4 613
Podatek dochodowy dotyczący zysków (strat) aktuarialnych	409	(876)
Zyski (straty) aktuarialne dotyczące rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia netto	(1 746)	3 737
Inne całkowite dochody brutto	3 284	10 609
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	(624)	(2 015)
Inne całkowite dochody netto	2 660	8 594

15. Podatek dochodowy

15.1. Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku przedstawiają się następująco:

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
<i>Ujęte w zysku lub stracie</i>		
Bieżący podatek dochodowy		
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	13 077	11 491
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>		
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	61 990	45 541
Inne zmiany	22	560
Obciążenie podatkowe w skonsolidowanym zysku lub stracie	75 089	57 592
<i>Ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów</i>		
Podatek od zysku/(straty) netto z tytułu aktualizacji wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(1 033)	(1 139)
Podatek dotyczący zysków/strat aktuarialnych	409	(876)
Korzyść podatkowa/(obciążenie podatkowe) ujęta/e w innych całkowitych dochodach	(624)	(2 015)

15.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz dnia 31 grudnia 2016 roku przedstawia się następująco:

	<i>Rok zakończony</i> 31 grudnia 2017 roku	<i>Rok zakończony</i> 31 grudnia 2016 roku
Zysk brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	258 633	307 878
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	49 141	58 497
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(273)	1
Nieujęte straty podatkowe	(82)	(4 639)
Wykorzystanie wcześniej nierozpoznanych strat podatkowych	(786)	(22)
Koszty trwale niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	1 332	4 387
Przychody trwale niebędące podstawą do opodatkowania	301	(170)
Zmiana związana z odmienną stawką podatkową w Niemczech (30%)	-	168
Pozostałe	25 456	(630)
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 29,03% (w roku 2016 18,71%)	75 089	57 592
Podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	75 089	57 592

Wyjaśnienie głównych składników pozycji „Pozostałe”

W związku z aktualizacją projekcji finansowych dla PAK KWB Adamów SA nie zostanie wykorzystane aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 19 658 tysięcy złotych. Brak jest także aktywa na odpisie aktualizującym koparki, które traktujemy jako różnicę trwałą w kwocie 4 211 tysięcy złotych.

15.3. Odroczonego podatek dochodowy

Odroczonego podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za rok zakończony

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Aktywo z tytułu podatku odroczonego				
Rezerwy bilansowe	112 777	127 581	(15 213)	(13 890)
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze	7 946	7 571	375	442
Odsetki i różnice kursowe	4 832	11 377	(6 545)	539
Instrumenty zabezpieczające	781	1 910	(95)	(46)
Wycena niezakończonych umów o usługi budowlane	1 610	1 726	(116)	(2 270)
Strata podatkowa z lat ubiegłych	30 361	35 964	(5 603)	23 622
Odpis aktualizujący wartość zapasów	1 475	1 936	(461)	155
Odpis aktualizujący wartość należności	636	714	(78)	(751)
Odpis aktualizujący wartość majątku trwałego	1 777	-	1 777	(81)
Różnica pomiędzy bilansową a podatkową wartością środków trwałych	7	3 537	(3 530)	3 536
Rozrachunki z pracownikami	3 813	5 139	(1 326)	(852)
Inne	25 179	39 487	(14 310)	(3 648)
Razem	<u>191 194</u>	<u>236 942</u>	<u>(45 125)</u>	<u>6 756</u>

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Różnica pomiędzy bilansową a podatkową wartością środków trwałych	487 308	436 426	50 882	52 629
Należności z tytułu KDT	11 078	16 787	(5 709)	5 899
Certyfikaty energetyczne	352	2 615	(2 263)	(9 700)
Odsetki i różnice kursowe	456	2 531	(2 075)	993
Wycena niezakończonych umów o usługi budowlane	1 851	2 247	(396)	38
Zarachowane należności z tytułu kar umownych	-	-	-	(824)
Aktywo górnicze	-	-	-	(251)
Nabyte uprawnienia do emisji CO ₂	50 145	73 632	(23 487)	(4 008)
Inne	(24)	65	(89)	(61)
Razem	551 166	534 303	16 863	52 853

Po skompensowaniu sald na poziomie spółek z Grupy Kapitalowej podatek odroczonego prezentowany jest jako:

Aktywo:	72 928	90 998		
Rezerwa:	432 900	388 359		
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego:				
- w korespondencji z całkowitymi dochodami			624	(2 015)
- w korespondencji z wynikiem finansowym			61 990	(48 114)

W pozycji inne aktywo z tytułu podatku odroczonego na główne pozycje na dzień 31 grudnia 2017 roku składa się wycena preferencyjnych pożyczek w Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. w kwocie 8 076 tysięcy złotych (na 31 grudnia 2016 roku kwota 8 352 tysięcy złotych), 12 948 tysięcy złotych to rezerwa na umorzenie praw do emisji CO₂ w Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. (na 31 grudnia 2016 roku kwota 11 954 tysięcy złotych).

Poniżej przedstawiono stan rozliczeń podatkowych spółek Grupy z tytułu strat podatkowych na dzień 31 grudnia 2017 roku, z uwzględnieniem podatku odroczonego.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. wykazała stratę podatkową w wysokości 78 639 tysięcy złotych. Skumulowana wartość strat podatkowych na 31 grudnia 2017 roku wyniosła 87 548 tysięcy złotych. Spółka utworzyła aktywo podatkowe na wartość skumulowanych strat podatkowych, przewidując, iż straty te zostaną w całości rozliczone z dochodami podatkowymi przyszłych okresów. Wartość utworzonego aktywa podatkowego na 31 grudnia 2017 roku wynosi 16 634 tysiące złotych.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. wykazała stratę podatkową w wysokości 9 312 tysięcy złotych. Od straty podatkowej za 2016 rok, spółka utworzyła aktywo na podatek odroczone. W następstwie ustaleń kontroli podatkowej za 2016 rok w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych, Spółka skorygowała wysokość straty podatkowej za 2016 rok do poziomu 8 910 tysięcy złotych.

Straty podatkowe, zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami podatkowymi, mogą być odliczone od przyszłych dochodów do opodatkowania wypracowanych przez spółkę w kolejno po sobie następujących pięciu latach podatkowych, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty straty. Na dzień 31 grudnia 2016 roku, przedawnieniu uległa prawna możliwość odliczenia 50% nierozliczonej straty podatkowej za 2011 rok, w kwocie 88 517 tysięcy złotych. Spółka uwzględniła księgowe skutki przedawnienia całej straty podatkowej za 2011 rok, dokonując odpisów aktualizujących wartość aktywa podatkowego, w wynikach finansowych za lata 2013 i 2015. W zawiązku z powyższym, ostateczne przedawnienie straty podatkowej za 2011 rok, pozostało bez wpływu na wynik finansowy roku 2016.

W dniu 24 kwietnia 2017 roku, spółka otrzymała indywidualną interpretację przepisów prawa podatkowego w przedmiocie rozpoznania w czasie jako kosztu uzyskania przychodu, wydatków z tytułu zwrotu Zarządcy Rozliczeń środków na pokrycie kosztów osieroconych. Interpretacja ta uznaje, iż stanowisko spółki w przedmiocie rozliczenia w/w kosztów jest nieprawidłowe. W dotychczasowych rozliczeniach podatkowych za lata 2014 – 2017, spółka przyjęła, iż spłaty kosztów osieroconych od spółki na rzecz Zarządcy Rozliczeń SA, których zasadność wynika z ustawy KDT, stanowią koszty uzyskania przychodu w czasie dokonania tych wypłat. Organy podatkowe uznają natomiast, iż koszty te spółka ma prawo rozpoznać jako koszty uzyskania przychodów w dniu ich poniesienia, tj. zaksięgowania w księgach rachunkowych. W świetle otrzymania indywidualnej interpretacji podatkowej, uwzględniając nierozliczone straty podatkowe, Zarząd Spółki ocenił, że nie występuje ryzyko wystąpienia zaległości podatkowych z tego tytułu. Spółka wystąpiła z odwołaniem od otrzymanej interpretacji indywidualnej. W dniu 7 lipca 2017 r. Elektrownia Pątnów II Sp. z o.o. złożyła do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu (za pośrednictwem Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej) skargę na w/w indywidualną interpretację przepisów prawa podatkowego. W dniu 18 stycznia 2018 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu w odpowiedzi na skargę Elektrowni Pątnów II, wydał wyrok uchylający zaskarżoną Interpretację Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 20 kwietnia 2017 roku. Opis sprawy sądowych znajduje się w nocie 34.1

Na dzień 31 grudnia 2017 roku PAK KWB Konin SA rozliczyła wszystkie straty podatkowe za lata 2012 - 2015 w kwocie 22 327 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynosi 54 806 tysięcy złotych, nie obejmuje ono strat podatkowych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku PAK KWB Adamów SA wykazuje dochód podatkowy w kwocie 782 tysiące złotych. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynosi 8 346 tysięcy złotych. W 2017 roku nastąpiło zmniejszenie aktywa z tytułu podatku odroczonego wynikające z oceny możliwości jego rozliczenia wynikającego z aktualizacji projekcji finansowych. Powyższe obciążało wynik finansowy netto, pomniejszając go o kwotę 19 385 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku ZE PAK SA wykazała aktywo z tytułu nierozliczonych strat podatkowych za lata 2013-2014 w wysokości 4 638 tysięcy złotych oraz aktywo z tytułu straty podatkowej za rok 2016 w wysokości 25 346 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka osiągnęła zysk podatkowy, dzięki któremu mogła rozliczyć i zaprezentowała w sprawozdaniu finansowym wykorzystanie w całości aktywa za lata 2013-2014 oraz 50% aktywa z roku 2016 w wysokości 12 673 tysiące złotych.

16. Majątek socjalny oraz zobowiązania MFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 50 pracowników na pełne etaty. Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w oparciu o kwoty uzgodnione ze związkami zawodowymi. Dodatkowo Spółki Grupy wnoszą niektóre socjalne aktywa do Funduszu. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Spółki zależne PAK KWB Konin SA, PAK KWB Adamów SA, El PAK Serwis sp. z o.o. w likwidacji, EKO-Surowce sp. z o.o. w likwidacji, Energoinwest-Serwis sp. z o.o. w likwidacji, Aquakon sp. z o.o. w likwidacji, PAK-Volt SA nie należą do Międz Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy. W związku z powyższym, saldo netto na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 5 617 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku - odpowiednio 6 983 tysiące złotych).

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>									
Pożyczki udzielone pracownikom	4 921	4 221									
Środki pieniężne	7 355	10 612									
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(6 659)	(7 850)									
Saldo po skompensowaniu	5 617	6 983									
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 60%;"></th> <th style="text-align: right; width: 20%;"><i>Rok zakończony</i></th> <th style="text-align: right; width: 20%;"><i>Rok zakończony</i></th> </tr> <tr> <th></th> <th style="text-align: right;"><i>31 grudnia 2017 roku</i></th> <th style="text-align: right;"><i>31 grudnia 2016 roku</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym</td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">6 167</td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">9 530</td> </tr> </tbody> </table>				<i>Rok zakończony</i>	<i>Rok zakończony</i>		<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	6 167	9 530
	<i>Rok zakończony</i>	<i>Rok zakończony</i>									
	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>									
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	6 167	9 530									

17. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu skorygowaną o średnią ważoną akcji zwykłych, które zostałyby wyemitowane na konwersji wszystkich rozwadniających potencjalnych instrumentów kapitałowych w akcje zwykłe.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję:

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Zysk netto z działalności kontynuowanej przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	183 243	247 674
Zysk na działalności zaniechanej przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	-	-

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

Zysk netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	183 243	247 674
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych, zastosowana do obliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję	50 823 547	50 823 547

Tabela poniżej przedstawia zysk na jedną akcję w złotych polskich za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku zaprezentowane w rachunku zysków i strat.

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Podstawowy i rozwodniony z zysku za rok obrotowy, przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	3,61	4,87
Podstawowy i rozwodniony z zysku z działalności kontynuowanej, przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	3,61	4,87

W okresie między dniem bilansowym a dniem sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne inne transakcje dotyczące akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych.

18. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Dywidenda z akcji zwykłych za 2016 rok, wypłacona dnia 16 sierpnia 2017 roku, wyniosła 65 562 tysiące złotych.

Wartość dywidendy na jedną akcję wypłaconej za rok 2016 wyniosła 1,29 złotych.

Z uwagi na poniesioną stratę w 2015 roku, w 2016 roku nie była wypłacona dywidenda za 2015 rok.

Do dnia publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd nie przedstawił propozycji podziału wyniku finansowego za 2017 rok.

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

19. Rzeczowe aktywa trwałe

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

	<i>Grunty, w tym prawo wieczystego użytkowania gruntów*</i>	<i>Budynki i budowle</i>	<i>Urządzenia techniczne</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Inne środki trwałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2017 roku	235 209	2 014 362	4 862 243	69 615	29 082	243 951	7 454 462
Zakup bezpośredni	2 720	2 348	5 926	700	1 158	89 720	102 572
Remonty	-	-	68 504	20	(56)	(63 973)	4 495
Transfer ze środków trwałych w budowie	26 749	6 646	12 373	738	527	(47 033)	-
Sprzedaż i likwidacja	(608)	(7 310)	(7 088)	(1 633)	(970)	(11)	(17 620)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2017 roku	<u>264 070</u>	<u>2 016 046</u>	<u>4 941 958</u>	<u>69 440</u>	<u>29 741</u>	<u>222 654</u>	<u>7 543 909</u>
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2017 roku	7 932	1 128 103	2 763 323	38 921	20 766	104 171	4 063 216
Odpis amortyzacyjny za okres	3 133	45 343	132 975	6 478	1 727	-	189 656
Odpis aktualizujący (zmiana stanu)	-	1 441	106	17	(124)	20 725	22 165
Sprzedaż i likwidacja	-	(5 538)	(4 085)	(1 375)	(965)	-	(11 963)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2017 roku	<u>11 065</u>	<u>1 169 349</u>	<u>2 892 319</u>	<u>44 041</u>	<u>21 404</u>	<u>124 896</u>	<u>4 263 074</u>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	<u>227 277</u>	<u>886 259</u>	<u>2 098 920</u>	<u>30 694</u>	<u>8 316</u>	<u>139 780</u>	<u>3 391 246</u>
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	<u>253 005</u>	<u>846 697</u>	<u>2 049 639</u>	<u>25 399</u>	<u>8 337</u>	<u>97 758</u>	<u>3 280 835</u>

*w tej pozycji ujęte są także grunty eksploatowane pod wydobycie kopalni metodą odkrywkową

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

	<i>Grunty, w tym prawo wieczystego użytkowania gruntów*</i>	<i>Budynki i budowle</i>	<i>Urządzenia techniczne</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Inne środki trwałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2016 roku	224 845	1 927 606	3 968 357	70 298	28 563	1 119 880	7 339 549
Zakup bezpośredni	47	25	1 532	332	703	60 920	63 559
Remonty	-	-	3 155	-	-	58 213	61 368
Transfer ze środków trwałych w budowie	11 750	88 537	894 553	-	205	(995 045)	-
Sprzedaż i likwidacja	(1 433)	(1 806)	(5 354)	(1 015)	(389)	(17)	(10 014)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2016 roku	235 209	2 014 362	4 862 243	69 615	29 082	243 951	7 454 462
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2016 roku	5 431	1 024 186	1 994 014	30 556	19 012	791 121	3 864 320
Odpis amortyzacyjny za okres	2 508	53 378	138 718	9 269	2 134	-	206 007
Odpis aktualizujący (zmiana stanu)	-	51 530	634 082	-	-	(686 950)	(1 338)
Sprzedaż i likwidacja	(7)	(991)	(3 491)	(904)	(380)	-	(5 773)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2016 roku	7 932	1 128 103	2 763 323	38 921	20 766	104 171	4 063 216
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku	219 414	903 420	1 974 343	39 742	9 551	328 759	3 475 229
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku	227 277	886 259	2 098 920	30 694	8 316	139 780	3 391 246

*w tej pozycji ujęte są także grunty eksploatowane pod wydobycie kopalin metodą odkrywkową

Wartość bilansowa środków trwałych użytkowanych na dzień 31 grudnia 2017 roku na mocy umów leasingu finansowego wynosi 4 195 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku 61 365 tysięcy złotych).

Grunty i budynki o wartości bilansowej 354 237 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku 368 122 tysięcy złotych) objęte są hipoteką ustanowioną w celu zabezpieczenia kredytów bankowych Grupy (nota 36).

Wartość skapitalizowanych kosztów finansowania zewnętrznego w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku wyniosła 2 961 tysięcy złotych (w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku wyniosła 3 211 tysięcy złotych).

19.1. Test na utratę wartości aktywów Grupy Kapitałowej ZE PAK SA

Zgodnie z MSR 36 na koniec każdego okresu sprawozdawczego Zarząd Grupy ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości składników aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną składników aktywów. W związku z powyższym Grupa każdorazowo dokonuje analizy: przesłanek mogących mieć wpływ na utratę wartości któregokolwiek ze składników aktywów oraz ustalenia jednostek generujących niezależne przepływy pieniężne (CGU) w ramach spółek Grupy.

Jak wspomniano w nocie 5.2. główną przesłanką do przeprowadzenia analizy utraty wartości składników zidentyfikowaną przez Zarząd, jest utrzymująca się niższa wartość rynkowa aktywów netto Grupy od ich wartości bilansowej. Dodatkowymi czynnikami, które Zarząd wziął pod uwagę przy ocenie konieczności przeprowadzenia testu były czynniki wynikające z uwarunkowań rynkowych w otoczeniu, w którym spółki wchodzące w skład Grupy prowadzą działalność, spośród których najważniejsze to:

- Regulacje wprowadzone ustawą o rynku mocy z dnia 8 grudnia 2017 roku, która weszła w życie 18 stycznia 2018 roku.
- Utrzymujące się na relatywnie niskim poziomie ceny świadectw pochodzenia energii wytworzonej w odnawialnych źródłach („zielone certyfikaty”) spowodowane nadpodażą praw majątkowych energii odnawialnej;
- wahania ceny uprawnień do emisji CO₂ (spowodowane zaostrzającą się polityką klimatyczną Unii Europejskiej).

Wskazane powyżej przesłanki zostały przeanalizowane w odniesieniu do wszystkich ośrodków generujących niezależne przepływy pieniężne:

Zgodnie z MSR 36 „ośrodki wypracowujące środki pieniężne (CGU) to najmniejsze identyfikowalne grupy aktywów generujące wpływy z bieżącego użytkowania, które są niezależne od wpływów z innych aktywów lub grup aktywów. Jeśli istnieją jakiegokolwiek przesłanki świadczące o tym, że dany składnik aktywów mógł utracić część swojej wartości, szacuje się wartość odzyskiwalną tego pojedynczego składnika aktywów. Jeśli oszacowanie wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów nie jest możliwe, jednostka ustala wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów (ośrodek wypracowujący środki pieniężne danego składnika aktywów)”.

Przy wyodrębnianiu CGU w ramach spółek Grupy dokonano analizy niezależności generowania przepływów pieniężnych w aspekcie funkcjonowania poszczególnych spółek.

Jednostka dominująca w Grupie, tj. ZE PAK SA oprócz działalności wytwórczej, w ramach której odpowiada za zapewnienie określonego poziomu sprawności jednostek wytwórczych i realizację grafików produkcyjnych, skupia na sobie również istotne funkcje operacyjne i finansowe na poziomie Grupy.

Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. – drugi producent energii elektrycznej w Grupie na mocy ustawy o rozwiązaniu kontraktów długoterminowych uczestniczy w programie pokrywania kosztów osieroconych do końca 2025 roku.

Finalne rozliczenie tego programu planowane jest w 2026 roku.

Kopalnie węgla brunatnego PAK KWB Konin SA i PAK KWB Adamów SA prowadzą działalność gospodarczą na kilku odkrywkach.

W spółkach tych, jako ośrodkach wypracowujących zysk nie zidentyfikowano mniejszych zespołów aktywów generujących niezależne wpływy pieniężne, gdyż z wielu względów generowane przez poszczególne zespoły aktywów wpływy są bardzo ściśle z sobą powiązane. W efekcie bowiem kopalnia ma dostarczyć do elektrowni określoną ilość węgla, bez znaczenia jest fakt, z której odkrywki będzie on pochodził. W rezultacie węgiel jest dostarczany do elektrowni z kilku odkrywek zamiennie. Również struktura organizacyjna i systemy ewidencji są podporządkowane tak postawionemu celowi produkcyjnemu.

Powyższe argumenty przesądziły o wydzieleniu w ramach Grupy Kapitałowej ZE PAK SA następujących jednostek generujących niezależne przepływy pieniężne:

- ZE PAK SA,
- Elektrownia Pątnów II sp. z o.o.,
- PAK KWB Konin SA,
- PAK KWB Adamów SA.

Ponadto, dokonano wydzielenia pozostałych CGU w ramach segmentów: Remonty, Sprzedaż oraz Pozostałe.

Przeprowadzając test na utratę wartości aktywów trwałych Grupa bazowała na modelu finansowym odzwierciedlającym strategiczne założenia spółki dominującej, ZE PAK SA na lata 2018-2047.

W ZE PAK SA ustalono jeden ośrodek wypracowujący korzyści ekonomiczne, w którym funkcjonują następujące aktywa wytwórcze: elektrownia Pątnów I, elektrownia Konin-kolektor, elektrownia Konin blok biomasowy i elektrownia Adamów – która pracowała do 1 stycznia 2018 roku.

Dla każdej z powyższych jednostek możliwe jest określenie wypracowanych korzyści ekonomicznych, jednak wpływy te są w pewnym stopniu zależne od siebie, w związku z tym należało je rozpatrywać łącznie jako jeden ośrodek.

Przyjęto następujące założenia do oszacowania wartości użytkowej rzeczowych aktywów trwałych:

- ceny energii elektrycznej przyjęto na bazie opracowanych prognoz z podziałem na BASE, PEAK i OFFPEAK przygotowanych dla ZE PAK SA przez niezależnego, zewnętrznego doradcę. Dla najbliższego okresu prognozy przyjęto ceny wynikające z zawartych kontraktów,
- założenia produkcyjne wynikają z przyjętego programu inwestycyjnego i remontowego ZE PAK SA,
- Spółka założyła wykorzystanie darmowych uprawnień do emisji CO₂ w wysokości wynikającej z art. 10a dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 października 2003 roku,
- koszty węgla brunatnego zakupionego do produkcji określono na podstawie harmonogramu dostaw i cen uzgodnionych z odpowiednimi harmonogramami ujętymi w projekcjach finansowych spółek zależnych,
- uwzględniono efekty działań restrukturyzacji kosztów z tytułu wycofania starych mocy w Elektrowni Konin i Elektrowni Adamów,
- uwzględniono efekty optymalizacji kosztów pracy, wynikające ze zrealizowanej polityki etatyzacji,
- przyjęto wpływy z rynku mocy od 2021 roku; zakładane stawki zostały oszacowane przez wewnętrzne służby Grupy w oparciu o dostępne prognozy wielkości wsparcia dla energetyki,
- prognoza marży na bloku biomasowym została oszacowana przy założeniu, że mechanizmem wsparcia będą aukcje,
- przyjęto średnioważony koszt kapitału po opodatkowaniu (WACC) w okresie projekcji na poziomie 8,25%.

Test wykonano na dzień 31 grudnia 2017 roku.

W oparciu o przeprowadzone testy nie stwierdzono konieczności rozpoznania odpisów aktualizujących wartość rzeczowego majątku trwałego.

W przypadku Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. ze względu na uczestnictwo tej jednostki w programie pokrywania kosztów osieroconych (KDT) i szacunek wpływów z tego tytułu, nie stwierdzono utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych. W oparciu o dostępne i perspektywiczne zasoby węgla, w szczególności złóż Ościsłowo i Dęby Szlacheckie, planowany czas pracy elektrowni obejmuje okres do 2047 roku.

Podobnie w odniesieniu do pozostałych CGU, funkcjonujących w ramach segmentów: Remonty, Sprzedaż oraz Pozostałe, również nie zidentyfikowano przesłanek świadczących o możliwej utracie wartości aktywów.

Podstawą testów dla obu kopalń węgla brunatnego są długoterminowe projekcje finansowe obejmujące okresy funkcjonowania (życia) obu kopalń i ich poszczególnych odkrywek, które zostały uzgodnione z założeniami przyjętymi do modelu ZE PAK SA. Dostosowanie projekcji finansowych kopalń do okresów funkcjonowania jednostek wytwórczych wynika z przyjęcia założenia iż jedynym odbiorcą produktów są spółki Grupy kapitałowej.

Projekcje finansowe dla PAK KWB Konin SA oraz PAK KWB Adamów SA, zostały zbudowane z uwzględnieniem następujących parametrów:

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

- wolumen produkcji (wydobycia węgla) i przychodów ustalono w oparciu o prognozy głównego odbiorcy węgla, tj. ZE PAK SA i Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. i jego przewidywanej ścieżki cenowej dla węgla w oparciu o porozumienie w zakresie finansowania odkrywek,
- zdejmowanie nakładu i wydobycie węgla opracowano wg harmonogramu eksploatacji obecnych i prognozowanych odkrywek, w tym odkrywki Ościsłowo do 2036 roku,
- przyjęto poziom nakładów inwestycyjnych umożliwiających budowę nowej odkrywki zapewniającej zaopatrzenie elektrowni i utrzymywanie określonych zdolności produkcyjnych w trakcie ich funkcjonowania,
- uwzględniono efekty procesów restrukturyzacyjnych zatrudnienia,
- uwzględniono koszty takich zdarzeń, jak:
 - koszty rekultywacji odkrywek
 - rezerwy emerytalne
 - koszty odpraw z tytułu zwolnień grupowych
 - przychody ze sprzedaży majątku po zakończeniu eksploatacji odkrywki.
- przyjęto średnioważony koszt kapitału po opodatkowaniu (WACC) w okresie projekcji dla PAK KWB Adamów SA na poziomie 8,03% a dla PAK KWB Konin SA na poziomie 8,25%, wyższa stopa dyskontowa odzwierciedla wyższe ryzyko związane z funkcjonowaniem PAK KWB Konin SA w dłuższym okresie (dłuższy horyzont prognozy), w szczególności w odniesieniu do działań inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem nowych złóż węgla brunatnego.

W oparciu o przeprowadzone testy stwierdzono, iż nie ma konieczności rozpoznawania odpisów aktualizujących wartość rzeczowego majątku trwałego dla CGU PAK KWB Adamów SA oraz dla CGU PAK KWB Konin SA.

W oparciu o wyniki testów, nie stwierdzono także konieczności objęcia dodatkowymi odpisami aktualizującymi aktywów CGU ZE PAK SA. Na podstawie przeprowadzonej analizy i wyników testów nie stwierdzono ponadto zwiększenia szacunkowego potencjału użytkowego majątku trwałego dla CGU ZE PAK SA, zatem nie dokonano również odwrócenia uprzednio rozpoznanych odpisów aktualizujących w kwocie 1 880 000 tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości

Zmiany parametrów finansowych będących podstawą szacowania wartości odzyskiwalnej spowodowałyby zmianę wartości bieżącej zdyskontowanych przepływów pieniężnych o kwoty zaprezentowane poniżej.

Wyniki analizy wrażliwości wykazały, że istotny wpływ na wartość użytkową testowanych aktywów ma kwestia uwzględnienia rynku mocy. W scenariuszu pesymistycznym, w przypadku uwzględnienia stawki rynku mocy za MW na poziomie 50% założonej do testów, przy niezmienności pozostałych założeń, kwota dodatkowego odpisu netto wyniosłaby 129,5 mln zł.

Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin SA	(+) wzrost o 1,0 p.p.	(-) spadek o 1,0 p.p.
średnioważony koszt kapitału	(43 mln zł)	46 mln zł
	(+) wzrost o 1%	(-) spadek o 1%.
zmiana przychodów ze sprzedaży (cena energii elektrycznej)	54 mln zł	(54 mln zł)
	(+) wzrost o 5%	(-) spadek o 5%.
zmiana kosztu własnego sprzedaży (cena 1 EUA)	(57 mln zł)	57 mln zł
	(+) wzrost o 10%	(-) spadek o 10%
zmiana stawki rynku mocy za 1MW	68 mln zł	(68 mln zł)
 PAK KWB Konin SA	 (+) wzrost o 1,0 p.p.	 (-) spadek o 1,0 p.p.
średnioważony koszt kapitału	(76 mln)	88 mln

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

	(+)	wzrost o 1%	(-)	spadek o 1%
zmiana przychodów ze sprzedaży	44,5	mln	(-44,5)	mln

W przypadku spadku przychodów ze sprzedaży o 1,43% w horyzoncie prognozy przy niezmiennych pozostałych parametrach modelu określenia wartości odzyskiwalnej, a także w przypadku wzrostu średnioważonego kosztu kapitału o 0,82 p.p. przy pozostałych parametrach modelu niezmiennych, wartość odzyskiwalna CGU byłaby równa wartości bilansowej.

PAK KWB Adamów SA		(+)	wzrost o 1,0 p.p.	(-)	spadek o 1,0 p.p.
średnioważony koszt kapitału		3	mln	(3)	mln
		(+)	wzrost o 1%	(-)	spadek o 1%
zmiana przychodów ze sprzedaży		2	mln	(2)	mln

W przypadku spadku przychodów ze sprzedaży o 8,7% w horyzoncie prognozy przy niezmiennych pozostałych parametrach modelu określenia wartości odzyskiwalnej, a także w przypadku spadku średnioważonego kosztu kapitału o 5,0 p.p. przy pozostałych parametrach modelu niezmiennych, wartość odzyskiwalna CGU byłaby równa wartości bilansowej.

20. Leasing

20.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Środki trwałe użytkowane na podstawie umów leasingu finansowego obejmują głównie samochody, spycharki oraz ładowarki gąsienicowe, ciągniki oraz naczepy.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	<i>Stan na 31 grudnia 2017 roku</i>		<i>Stan na 31 grudnia 2016 roku</i>	
	<i>opłaty minimalne</i>	<i>wartość bieżąca opłat</i>	<i>opłaty minimalne</i>	<i>wartość bieżąca opłat</i>
W okresie 1 roku	1 768	1 636	7 572	7 189
W okresie od 1 do 5 lat	2 962	2 606	4 249	3 962
Powyżej 5 lat	-	-	-	-
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	4 730	4 242	11 821	11 151
Minus koszty finansowe	(488)	-	(670)	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	4 242	4 242	11 151	11 151
krótkoterminowe	1 636	1 636	7 171	7 189
długoterminowe	2 606	2 606	3 980	3 962

21. Aktywa niematerialne

Aktywa niematerialne długoterminowe – rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

	<i>Jednostki uprawniające do emisji CO₂ (EUA)</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne aktywa niematerialne</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2017 roku	114 503	21 540	1 998	431	138 472
Transfer EUA	(114 503)				(114 503)
Zmniejszenia	-	(440)	(42)	(4)	(486)
Zwiększenia	2 266	786	25	1	3 078
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2017 roku	<u>2 266</u>	<u>21 886</u>	<u>1 981</u>	<u>428</u>	<u>26 561</u>
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2017 roku	-	16 943	1 903	344	19 190
Odpis amortyzacyjny za okres	-	1 058	99	23	1 180
Odpis aktualizujący	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	(440)	(44)	(4)	(488)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2017 roku	<u>-</u>	<u>17 561</u>	<u>1 958</u>	<u>363</u>	<u>19 882</u>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	<u>114 503</u>	<u>4 597</u>	<u>95</u>	<u>87</u>	<u>119 282</u>
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	<u>2 266</u>	<u>4 325</u>	<u>23</u>	<u>65</u>	<u>6 679</u>

W pozycji Transfer EUA Grupa prezentuje Transfer uprawnień do emisji CO₂ pomiędzy aktywami niematerialnymi długoterminowymi i krótkoterminowymi.

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

Aktywa niematerialne długoterminowe – rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

	<i>Jednostki uprawniające do emisji CO₂ (EUA)</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne aktywa niematerialne</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2016 roku	12 054	19 558	1 949	395	33 956
Transfer EUA	(14 671)	-	-	-	(14 671)
Zmniejszenia	-	-	(26)	-	(26)
Zwiększenia	117 120	1 982	75	36	119 213
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2016 roku	114 503	21 540	1 998	431	138 472
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2016 roku	-	14 525	1 719	323	16 567
Odpis amortyzacyjny za okres	-	1 080	207	21	1 308
Odpis aktualizujący	-	1 338	-	-	1 338
Zmniejszenia	-	-	(23)	-	(23)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2016 roku	-	16 943	1 903	344	19 190
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku	12 054	5 033	230	72	17 389
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku	114 503	4 597	95	87	119 282

W pozycji Transfer EUA Grupa prezentuje Transfer uprawnień do emisji CO₂ pomiędzy aktywami niematerialnymi długoterminowymi i krótkoterminowymi.

Krótkoterminowe aktywa niematerialne

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
	<i>Jednostki poświadczonej redukcji emisji (EUA)</i>	<i>Jednostki poświadczonej redukcji emisji (EUA)</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia	273 036	354 389
Zakup	187 220	258 365
Umorzenie EUA	(313 105)	(354 389)
Transfer EUA	114 503	14 671
Wartość brutto na dzień 31 grudnia	<u>261 654</u>	<u>273 036</u>
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia	-	-
Odpis aktualizujący	-	-
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia	-	-
Wartość netto na dzień 1 stycznia	<u>273 036</u>	<u>354 389</u>
Wartość netto na dzień 31 grudnia	<u>261 654</u>	<u>273 036</u>

22. Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze

Na dzień 31 grudnia 2017 roku pozycja aktywów dotyczących zdejmowania nadkładu i innych aktywów górniczych obejmuje aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu oraz inne aktywa górnicze w PAK KWB Konin SA w kwocie 72 536 tysięcy złotych.

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Stan na 1 stycznia	80 524	94 057
Zwiększenie	824	1 306
Zmniejszenie	-	(455)
Amortyzacja za okres	(8 812)	(14 384)
Stan na 31 grudnia	<u>72 536</u>	<u>80 524</u>
długoterminowe	72 536	80 524
krótkoterminowe	-	-

23. Pozostałe aktywa

23.1. Pozostałe aktywa finansowe

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Środki na obsługę kosztów zadłużenia	35 616	76 484
Lokaty i depozyty	14	2 540
Lokaty i depozyty FLZG*	8 365	7 810
Udziały	313	167
Inne	1 791	2 261
Pozostałe aktywa finansowe ogółem	<u>46 099</u>	<u>89 262</u>
krótkoterminowe	35 788	77 317
długoterminowe	<u>10 311</u>	<u>11 945</u>

*FLZG – fundusz likwidacji zakładu górniczego

Głównymi składnikami pozycji „Inne” są kaucje gwarancyjne w kwocie 640 tysięcy złotych oraz pożyczki udzielone pracownikom w kwocie 277 tysięcy złotych.

23.2. Pozostałe aktywa niefinansowe

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Należności z tytułu VAT	6 402	22 184
Ubezpieczenia	1 527	1 561
Inne aktywa niefinansowe	-	98
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	2 756	3 359
Zaliczki na dostawy	115	905
Zaliczki na aktywa niematerialne	-	187
Zaliczki na środki trwałe w budowie	2 451	5 880
Inne	296	328
Pozostałe aktywa niefinansowe ogółem	<u>13 547</u>	<u>34 502</u>
krótkoterminowe	11 425	28 776
długoterminowe	<u>2 122</u>	<u>5 726</u>

Największymi składnikami pozycji pozostałe rozliczenia międzyokresowe w 2017 roku są rozliczenia dotyczące opłat licencyjnych w kwocie 748 tysięcy złotych.

24. Świadczenia pracownicze

24.1. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Jednostki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych i innych świadczeń po okresie zatrudnienia w wysokości określonej przez Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy. W związku z tym Grupa na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i innych świadczeń.

Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	Rezerwa na świadczenia emerytalno – rentowe i pośmiertne	Nagrody jubileuszowe	Dopłaty do energii elektrycznej / deputaty węglowe	Razem
Stan na 1 stycznia 2017 roku	28 292	3 086	23 712	55 090
Koszty bieżącego zatrudnienia	1 144	265	-	1 409
Koszty odsetek	736	108	830	1 674
Zyski i straty aktuarialne	1 699	(67)	736	2 368
Wypłacone świadczenia	(2 689)	(680)	(2 835)	(6 204)
Koszty przeszłego zatrudnienia	4 326	(177)	-	4 149
Inne	(4 863)	-	-	(4 863)
Stan na 31 grudnia 2017 roku	28 645	2 535	22 443	53 623
Rezerwy długoterminowe	12 886	2 157	19 679	34 722
Rezerwy krótkoterminowe	15 759	378	2 764	18 901

Głównym składnikiem pozycji „Inne” jest rozwiązanie rezerw związane z postawieniem w stan likwidacji spółek Energoinwest sp. z o.o., EL PAK Serwis sp. z o.o., EKO Surowce sp. z o.o. oraz Aquakon sp. z o.o. Nowe rezerwy zostały utworzone w spółce PAK Górnictwo sp. z o.o., która przejęła działalność likwidowanych spółek.

	Rezerwa na świadczenia emerytalno – rentowe i pośmiertne	Nagrody jubileuszowe	Dopłaty do energii elektrycznej / deputaty węglowe	Razem
Stan na 1 stycznia 2016 roku	42 310	16 352	27 794	86 456
Koszty bieżącego zatrudnienia	2 103	1 543	-	3 646
Koszty odsetek	1 020	425	723	2 168
Zyski i straty aktuarialne	(2 535)	(299)	(1 823)	(4 657)
Wypłacone świadczenia	(4 079)	(2 351)	(2 982)	(9 412)
Koszty przeszłego zatrudnienia	(10 527)	(12 584)	-	(23 111)
Inne	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2016 roku	28 292	3 086	23 712	55 090
Rezerwy długoterminowe	25 159	2 547	20 881	48 587
Rezerwy krótkoterminowe	3 133	539	2 831	6 503

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
stopa dyskontowa	3,3%	3,5%
przewidywany wskaźnik inflacji	2,5%	2,5%
przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń	w zależności od spółki zawiera się w przedziale od 0 % do 3 %	w zależności od spółki zawiera się w przedziale od 0 % do 3%,

25. Zapasy

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Paliwo produkcyjne	7 564	9 161
Części zamienne i pozostałe materiały	79 001	74 608
Świadectwa pochodzenia energii	11 119	21 406
Towary	74	121
Zapasy ogółem według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	<u>97 758</u>	<u>105 296</u>

Świadectwa pochodzenia energii z tytułu produkcji energii w źródłach odnawialnych, gazowych oraz wysokosprawnej kogeneracji wykazywane są według wartości godziwej na koniec miesiąca, w którym zostały wyprodukowane.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiadała łącznie według ewidencji 36 836,654 MWh praw majątkowych zielonych certyfikatów w tym 4 014,442 MWh wyprodukowanej i jeszcze nie zweryfikowanej przez URE zielonej energii za produkcję w czerwcu 2017 roku.

W IV kwartale 2017 roku Grupa nie otrzymała żadnych certyfikatów. W tym okresie nie sprzedawano praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii. W trakcie bieżącego okresu sprawozdawczego Grupa wstrzymała produkcję ze źródeł odnawialnych z uwagi na zbyt niskie ceny praw na rynku.

26. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Należności z tytułu dostaw i usług	151 814	126 793
Należności z tytułu rekompensaty w związku z rozwiązaniem KDT	58 303	88 350
Należności z tytułu zabezpieczenia zakupów energii na rynku bilansującym	7 695	8 674
Pozostałe należności	35 449	22 208
Należności netto	<u>253 261</u>	<u>246 025</u>
Odpis aktualizujący należności	41 522	41 947
Należności brutto	<u>294 783</u>	<u>287 972</u>

W linii pozostałe należności na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa prezentuje głównie należności z tytułu kaucji w kwocie 25 676 tysięcy złotych.

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w notcie 37.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 14-dniowy termin płatności.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności w kwocie 41 522 tysiące złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku: 41 947 tysięcy złotych) zostały objęte odpisem. Zmiany odpisu aktualizującego należności były następujące:

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Odpis aktualizacyjny na dzień	41 947	41 840
Zwiększenie	56	568
Wykorzystanie	(2)	(315)
Rozwiązanie	(479)	(146)
Odpis aktualizacyjny na dzień	<u>41 522</u>	<u>41 947</u>

Poniżej przedstawiono analizę należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności, które na dzień 31 grudnia 2017 roku, oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku były przeterminowane, ale nie uznano ich za nieściągalne i nie objęto odpisem.

	Razem bez odpisu	Nie przeterminowane	Przeterminowane, lecz ściągalne				
			<30 dni	30-60 dni	60-90 dni	90-120 dni	>120 dni
<i>31 grudnia 2017 roku</i>	253 261	248 044	3 521	410	547	28	711
<i>31 grudnia 2016 roku</i>	246 025	217 297	10 135	6 929	5 246	2 507	3 911

27. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do trzech miesięcy, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 322 201 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2016 roku: 350 101 tysięcy złotych).

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

Struktura środków pieniężnych

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Środki pieniężne w banku i kasie	229 387	229 498
Lokaty krótkoterminowe	92 814	120 603
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w bilanse:	322 201	350 101
Różnice kursowe	369	(1 454)
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazanych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych:	322 570	348 647

Wyjaśnienie zmian pozycji bilansowych i zmian pozycji ujętych w rachunku przepływów pieniężnych

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
<u>Amortyzacja:</u>		
Amortyzacja wykazana w rachunku zysków i strat	199 648	221 699
Rozliczenie dotacji	(1 502)	(2 877)
Rozliczenie leasingu zwrotnego	(2 454)	(10 993)
Amortyzacja wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	195 692	207 829

Rozliczenie leasingu zwrotnego dotyczy nadwyżki z tytułu sprzedaży składników majątku i wzięcia ich w leasing zwrotny w PAK KWB Konin SA. Kwota 2 454 tysiące złotych koryguje amortyzację (w 2016 roku kwota 10 993 tysiące złotych).

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
<u>Należności:</u>		
Bilansowa zmiana stanu należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności	(7 236)	22 098
Bilansowa zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych długo i krótkoterminowych	19 916	(11 978)
Bilansowa zmiana kwot należnych od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych	1 089	(4 819)
Zmiana stanu zaliczek na środki trwałe w budowie	(3 429)	(1 637)
Pozostałe zmiany	1 361	(541)
Zmiana stanu należności wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	11 701	3 123

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
<u>Zobowiązania:</u>		
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań finansowych długo i krótkoterminowych	(156 170)	(10 524)
Bilansowa zmiana pozostałych zobowiązań niefinansowych	(9 044)	(6 123)
Bilansowa zmiana kwot należnych zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych	1 635	(6 090)
Zmiana zobowiązań z tytułu rozrachunków inwestycyjnych	(2 992)	57 179
Wykup dłużnych papierów wartościowych	-	5 030
Nowe umowy leasingowe i spłaty zobow. leasingowych	6 750	15 192
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu zakupu uprawnień do emisji CO ₂	59 951	(59 951)
Pozostałe zmiany	790	170
Zmiana stanu zobowiązań wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(99 080)	(5 117)

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
<u>Zmiana stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych oraz świadczeń pracowniczych:</u>		
Zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych	20 137	(87 883)
Zmiana stanu świadczeń pracowniczych długo i krótkoterminowych	(1 459)	(31 367)
Zmiana stanu rezerwy z tytułu umorzenia jednostek CER	313 105	354 389
Zmiana stanu rezerw i innych pozycji ujmowana w pozostałych całkowitych dochodach	(2 155)	4 613
Pozostałe zmiany	(829)	(566)
Zmiana stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych oraz świadczeń pracowniczych	328 799	239 186

W pozycji wydatki i wpływy związane z pozostałymi aktywami finansowymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zaprezentowano wpływy i wydatki związane z środkami pieniężnymi przeznaczonymi na obsługę zadłużenia oraz otrzymanymi gwarancjami.

28. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe / rezerwowe

28.1. Kapitał podstawowy

<i>Kapitał akcyjny</i>	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
50 823 547 akcji o wartości nominalnej 2 złote każda	101 647	101 647

28.1.1. Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 2 złote i zostały w pełni opłacone.

28.1.2. Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

28.1.3. Akcjonariusze o znaczącym udziale

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
<i>Elektrim SA</i>		
udział w kapitale	0,39%	0,39%
udział w głosach	0,39%	0,39%
<i>Embud II sp. z o.o.*</i>		
udział w kapitale	1,16%	1,16%
udział w głosach	1,16%	1,16%
<i>Trigon XIX Fundusz Inwestycyjny Zamknięty</i>		
udział w kapitale	19,68%	19,68%
udział w głosach	19,68%	19,68%
<i>Argumenol Investment Company Limited</i>		
udział w kapitale	30,32%	30,32%
udział w głosach	30,32%	30,32%
<i>Nationale - Nederlanden OFE</i>		
udział w kapitale	9,97%	9,97%
udział w głosach	9,97%	9,97%
<i>Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA</i>		
udział w kapitale	6,06%	6,06%
udział w głosach	6,06%	6,06%
<i>OFE PZU Złota Jesień</i>		
udział w kapitale	5,24%	5,24%
udział w głosach	5,24%	5,24%
<i>Pozostali</i>		
udział w kapitale	27,18%	27,18%
udział w głosach	27,18%	27,18%
	100,00%	100,00%

*- w roku 2016 spółka występowała pod nazwą *Embud sp. z o.o.*

Według wiedzy Spółki na podstawie zawiadomień przekazanych przez akcjonariuszy.

29. Kapitał zapasowy

Na dzień 31 grudnia 2017 roku struktura pochodzenia kapitału zapasowego w wysokości 1 094 493 tysięcy złotych przedstawia się następująco:

• ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	380 030
• utworzony zgodnie ze statutem ponad wymaganą ustawowo (minimalną) wartość	587 748
• inny, w tym:	126 715
- przejęcie PAK Odsiarczanie sp. z o.o.	65 922
- likwidacja środków trwałych	60 793

29.1. Pozostałe kapitały rezerwowe

Spółka ZE PAK SA powstała w wyniku komercjalizacji Przedsiębiorstwa Państwowego Zespół Elektrowni PAK dokonanej na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 1990 roku o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych. Widniejący w bilansie Spółki w ramach kapitału rezerwowego – tzw. Fundusz Prywatyzacyjny, został utworzony przez Przedsiębiorstwo Państwowe Zespół Elektrowni PAK na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 roku o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych.

Na wartość kapitału rezerwowego składa się Fundusz Prywatyzacyjny w kwocie 3 472 tysiące złotych, który został utworzony z zysku 1994 roku w oparciu o uchwałę Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia nowopowstałej Spółki oraz wartość związana z umorzeniem akcji własnych w kwocie 2 405 tysięcy złotych. W związku z ujemnym wynikiem spółki ZE PAK SA za 2015 rok w kwocie 1 515 851 tysięcy złotych Walne Zgromadzenie Spółki w dniu 28 czerwca 2016 roku podjęło uchwałę nr 5 w sprawie pokrycia straty Spółki za 2015 rok. Zgodnie z uchwałą na pokrycie straty Walne Zgromadzenie przeznaczyło kwotę 2 405 tysięcy złotych z kapitału rezerwowego. Łączna wartość pozostałych kapitałów rezerwowych na dzień 31 grudnia 2017 roku to 3 472 tysiące złotych.

Środki zgromadzone na tym funduszu miały zostać przeznaczone na zakup przez pracowników od Skarbu Państwa akcji po przekształceniu przedsiębiorstwa w spółkę i jej prywatyzacji (zakup do 10% akcji za połowę ceny). Wprowadzona w 1996 roku ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych przyznała pracownikom prawo do nieodpłatnego nabycia 15% należących do Skarbu Państwa akcji spółki, w związku z czym cele jakim miał służyć fundusz prywatyzacyjny przestały istnieć jednak kapitał w pasywach spółki pozostał.

29.2. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zysk niepodzielony obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi, to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy. Są to:

- Zyski/straty zatrzymane spółek zależnych, przynależne akcjonariuszom jednostki dominującej,
- różnice w wartości zysków zatrzymanych pomiędzy sprawozdaniem statutowym a sprawozdaniem MSSF jednostki dominującej,
- równowartość 8% statutowego odpisu z zysku na kapitał oraz pozostałych odpisów dokonywanych na podstawie obowiązujących zapisów w umowach spółek zależnych.

W Grupie na dzień 31 grudnia 2017 roku pełna kwota niepodzielonego wyniku finansowego (w tym równowartość utworzonych w ramach podziału zysków w latach ubiegłych kapitałów zapasowego i rezerwowego) objęta jest ograniczeniem w wypłacie dywidendy. Podstawą przyjęcia takiego założenia są następujące uwarunkowania:

- Statutowe sprawozdania finansowe wszystkich spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej ZE PAK SA są przygotowywane zgodnie z polskimi standardami rachunkowości. Dywidenda może być wypłacona w oparciu o wynik finansowy ustalony w jednostkowym rocznym sprawozdaniu finansowym przygotowanym dla celów statutowych.
- Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, jednostka dominująca jest zobowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

29.3. Udziały niekontrolujące

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Na początku okresu		
Nabywanie spółki - określenie udziałów niekontrolujących na dzień nabycia	30 971	30 971
Program akcji pracowniczych - korekta pierwotnego rozliczenia	(955)	(955)
Wynik jednostek zależnych w danym roku - przypisanie do udziałów niekontrolujących	589	2 612
Rozliczenie opcji PUT - ujęcie zobowiązania do wykupu akcji pracowniczych	(30 971)	(30 971)
Rozliczenie opcji PUT - ujęcie różnicy pomiędzy wartością udziałów niekontrolujących a zobowiązaniem na koniec okresu	366	(1 657)
Razem	<u><u>-</u></u>	<u><u>-</u></u>

Alokacja wyniku do udziałów niekontrolujących

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym 15% wyniku PAK KWB Adamów SA oraz 15% wyniku PAK KWB Konin SA za okres od dnia 19 lipca 2012 roku do dnia 31 grudnia 2013 roku oraz za okres od 1 stycznia 2014 do 31 grudnia 2014 zostało zaalokowane jako zysk przypadający akcjonariuszom niekontrolującym. W latach 2015, 2016 i 2017 w związku z trwającym procesem wykupu akcji pracowniczych zysk przypadający akcjonariuszom niekontrolującym alokowany był proporcjonalnie do wielkości udziałów akcjonariuszy niekontrolujących.

Ujęcie zobowiązania ZE PAK SA do zakupu pozostałych akcji PAK KWB Konin SA i PAK KWB Adamów SA

Zgodnie z MSSF ZE PAK SA rozpoznał na dzień objęcia kontroli w PAK KWB Konin SA i w PAK KWB Adamów SA zobowiązanie do nabycia akcji PAK KWB Konin SA i PAK KWB Adamów SA posiadanych przez udziały niekontrolujące.

W umowie sprzedaży akcji KWB Konin SA i KWB Adamów SA zawartej pomiędzy ZE PAK SA a Skarbem Państwa w dniu 28 maja 2012 roku (dalej „Umowa Sprzedaży Akcji”) ZE PAK SA złożył Skarbowi Państwa, na warunkach określonych w tej umowie, nieodwołalną ofertę zakupu od Skarbu Państwa pozostałych akcji obu kopalń, które nie zostaną nabyte od Skarbu Państwa przez uprawnionych pracowników ani przez ich następców prawnych na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników. Zgodnie z przepisami tej ustawy uprawnionym pracownikom KWB Konin SA i KWB Adamów SA przysługiwało prawo do nieodpłatnego nabycia do 15% akcji spółki objętych przez Skarb Państwa w dniu wpisania danej spółki do rejestru. Zgodnie z Umową Sprzedaży Akcji zakup przez ZE PAK SA od Skarbu Państwa pozostałych akcji kopalń, nieobjętych przez uprawnionych pracowników ani przez ich następców prawnych, nastąpi po cenie za jedną akcję równej, odpowiednio, cenie jednej akcji KWB Konin SA i KWB Adamów SA w transakcji sprzedaży przez Skarb Państwa 85% akcji KWB Konin SA i KWB Adamów SA na rzecz ZE PAK SA, indeksowanej o wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszany przez Prezesa GUS. Zgodnie z Umową Sprzedaży Akcji oferta zakupu pozostałych akcji KWB Konin SA i KWB Adamów SA złożona przez ZE PAK SA Skarbowi Państwa, o której mowa powyżej, była wiążąca do 28 lutego 2017 roku. Pozostałe akcje KWB Konin SA i KWB Adamów SA zostały od Skarbu Państwa zakupione.

Ponadto zgodnie z Umową Sprzedaży Akcji ZE PAK SA zobowiązał się, na przewidzianych w tej umowie warunkach, złożyć uprawnionym pracownikom KWB Konin SA i KWB Adamów SA, którzy nabyli od Skarbu Państwa nieodpłatnie akcje na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników, oferty wykupu tych akcji po cenie za jedną akcję równej, odpowiednio, cenie jednej akcji KWB Konin SA i KWB Adamów SA w transakcji sprzedaży przez Skarb Państwa 85% akcji KWB Konin SA i KWB Adamów SA na rzecz ZE PAK SA. W wykonaniu tego zobowiązania, po upływie terminu obowiązywania zakazu obrotu akcjami pracowniczymi określonego w art. 38 ust. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników, ZE PAK SA rozpoczął proces odkupu akcji pracowniczych, w ramach którego osobom, które wyraziły zainteresowanie zbyciem akcji PAK KWB Konin SA i PAK KWB Adamów SA, ZE PAK SA

zaferował dokonanie ich wykup na warunkach ustalonych w Umowie Sprzedaży Akcji. Do końca 2016 roku w wyniku przeprowadzenia wspomnianego procesu wykupu, dokonano nabycia większości akcji pracowniczych PAK KWB Konin SA i PAK KWB Adamów SA. ZE PAK SA nadal planuje zakup akcji pracowniczych PAK KWB Konin SA i PAK KWB Adamów SA i kontynuuje proces wykupu po dotychczas oferowanej cenie.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku pozostała kwota dotycząca zakupu akcji PAK KWB Konin SA i PAK KWB Adamów SA wynosiła 3 755 tysięcy złotych.

30. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Krótkoterminowe	<i>Termin Spłaty</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Kredyt inwestycyjny (konsorcjalny) w kwocie 240 000 tysięcy EUR, oprocentowany według stopy EURIBOR 3M + marża banku	20.07.2019	136 840	142 567
Kredyt w rachunku bieżącym w BZ WBK SA w kwocie 50 000 tysięcy PLN, oprocentowany według stopy WIBOR 1M + marża banku	30.06.2018	23	28 670
Kredyt w rachunku bieżącym w Alior Banku SA w kwocie 67 000 tysięcy PLN, oprocentowany według stopy WIBOR 1M + marża banku	30.05.2018	59 025	63 061
Kredyt obrotowy w Banku Millennium SA w kwocie 76 500 tysięcy PLN, oprocentowany według stopy WIBOR 3M + marża banku	31.12.2017	-	28 765
Kredyt inwestycyjny w kwocie 577 000 tysięcy PLN (Kredyt A), oprocentowany według stopy WIBOR 3M + marża banku	20.03.2020	141 662	146 260
Kredyt inwestycyjny w kwocie 90 000 tysięcy PLN (Kredyt B), oprocentowany według stopy WIBOR 3M + marża banku	20.03.2020	12 023	12 369
Kredyt w rachunku bieżącym w Alior Banku SA w kwocie 1 000 tysięcy PLN, oprocentowany według stopy WIBOR 1M + marża banku	30.05.2017	-	266
RAZEM		349 573	421 958
Długoterminowe	<i>Termin Spłaty</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Kredyt inwestycyjny (konsorcjalny) w kwocie 240 000 tysięcy EUR, oprocentowany według stopy EURIBOR 3M + marża banku	20.07.2019	101 431	244 556
Kredyt inwestycyjny w kwocie 577 000 tysięcy PLN (Kredyt A), oprocentowany według stopy WIBOR 3M + marża banku	20.03.2020	150 931	283 045
Kredyt inwestycyjny w kwocie 90 000 tysięcy PLN (Kredyt B), oprocentowany według stopy WIBOR 3M + marża banku	20.03.2020	50 103	60 250
RAZEM		302 465	587 851

31. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe

31.1. Rozliczenia międzyokresowe bierne

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Rezerwa na premię i urlopy wypoczynkowe	28 770	29 371
Rezerwa na koszty rozwiązania stosunku pracy	2 173	-
Badanie sprawozdania finansowego	563	570
Inne	1 328	1 902
Razem	<u>32 834</u>	<u>31 843</u>
krótkoterminowe	32 834	31 843
długoterminowe	<u>-</u>	<u>-</u>

Głównym składnikiem pozycji „Inne” jest rezerwa na karę za przekroczenie ilości pyłu wprowadzonego do powietrza w 2015 roku w kwocie 1 190 tysięcy złotych. Grupa odwołała się od tej decyzji do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu. Sprawa trafiła do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

31.2. Zmiany stanu rezerw

	<i>Rezerwa na umorzenie EUA</i>	<i>Rezerwa na koszty likwidacji środków trwałych</i>	<i>Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów</i>	<i>Rezerwa na stratę na kontrakcie długoterminowym</i>	<i>Rezerwa na umorzenie świadectw pochodzenia energii</i>	<i>Rezerwy na rekultywację terenów górniczych</i>	<i>Inne</i>	<i>Razem</i>
Stan na 1 stycznia 2017 roku	313 105	16 848	1 005	13	7 838	307 837	37 552	684 198
zwiększenia	289 942	747	1	397	1 616	70 385	1 023	364 111
zmniejszenia	(313 105)	(1 002)	(250)	(40)	(932)	(15 806)	(13 821)	(344 956)
Stan na 31 grudnia 2017 roku	<u>289 942</u>	<u>16 593</u>	<u>756</u>	<u>370</u>	<u>8 522</u>	<u>362 416</u>	<u>24 754</u>	<u>703 353</u>
Długoterminowe	-	16 593	540	-	-	336 292	4 477	357 902
Krótkoterminowe	289 942	-	216	370	8 522	26 124	20 277	345 451
Stan na 1 stycznia 2016 roku	354 389	16 419	1 698	148	9 449	330 561	53 487	766 151
zwiększenia	313 105	429	-	86	7 838	1 676	1 500	324 634
zmniejszenia	(354 389)	-	(693)	(221)	(9 449)	(24 400)	(17 435)	(406 587)
Stan na 31 grudnia 2016 roku	<u>313 105</u>	<u>16 848</u>	<u>1 005</u>	<u>13</u>	<u>7 838</u>	<u>307 837</u>	<u>37 552</u>	<u>684 198</u>
Długoterminowe	-	16 848	755	-	-	287 966	6 684	312 253
Krótkoterminowe	313 105	-	250	13	7 838	19 871	30 868	371 945

31.3. Opis istotnych tytułów rezerw

31.3.1. Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych (EUA)

Grupa rozpoznaje rezerwę na umorzenie uprawnień do emisji gazów cieplarnianych.

Od 1 stycznia 2013 roku obowiązuje kolejny okres rozliczeniowy 2013 – 2020 dotyczący uprawnień do emisji. Założeniem tego okresu jest przyznanie dla Grupy darmowych uprawnień EUA wynikających z produkcji energii cieplnej, aczkolwiek energetyka została dodatkowo objęta możliwością derogacji. Derogacja wynikająca z art. 10c Dyrektywy ETS polega na przyznaniu dodatkowych darmowych uprawnień pod warunkiem poniesienia zadeklarowanych nakładów inwestycyjnych na inwestycje zgłoszone w Krajowym Planie Inwestycyjnym. Grupa ZE PAK SA składa do Ministerstwa Środowiska roczne sprawozdania rzeczowo-finansowe z poniesionych nakładów inwestycyjnych na zadania zgłoszone do Krajowego Planu Inwestycyjnego wnioskując tym samym o przyznanie darmowych jednostek EUA za kolejne lata sprawozdawcze.

We wrześniu 2017 roku Spółka złożyła sprawozdanie rzeczowo – finansowe do Ministerstwa Środowiska dotyczące darmowych EUA z art. 10c za poniesione nakłady inwestycyjne w okresie od 1 lipca 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku jednak ze względu na niepewność w zakresie powstania dwutlenku węgla na rynku energii, w tym rynku mocy, na tamten moment, co będzie miało bezpośredni wpływ na modernizację bloków nr 3 i 4 w Elektrowni Pątnów, Spółka nie wystąpiła o darmowe uprawnienia. W związku z powyższym Grupa nie otrzymała za 2017 rok jednostek EUA z tytułu art. 10c.

Grupa na dzień 1 stycznia 2017 roku posiadała fizycznie na swoich kontach w Rejestrze Unii jednostki EUA w ilości 13 820 841 ton. W lutym 2017 roku Grupa otrzymała darmowe EUA na ciepło za 2017 rok (Art. 10a Dyrektywy ETS) w ilości 83 317 EUA. Ponadto w pierwszym kwartale 2017 roku Grupa zrealizowała zakupy uprawnień do emisji w ramach kontraktów terminowych zawartych na przełomie 2015 i 2016 roku pod potrzeby produkcyjne 2016 roku. Po tych operacjach stan posiadanych jednostek EUA na kontach Grupy w Rejestrze Unii, na dzień 31 marca 2017 roku, wynosił 15 249 158. Po dokonaniu procesu umorzeń w kwietniu 2017 roku na kontach Grupy w Rejestrze Unii pozostały jednostki EUA w ilości 3 793 059, które wykorzystane zostaną pod potrzeby umorzeń za 2017 rok. Od początku roku 2017 Grupa dokonuje, zarówno na rynku SPOT jak i na rynku terminowym, dalszych zakupów jednostek EUA. Na dzień 31 grudnia 2017 roku na kontach Grupy fizycznie widnieje 9 776 059 jednostek EUA. Jednostki zakupione przez Grupę w większości zostaną wykorzystane w celu umorzenia 2017 oraz częściowo stanowią zabezpieczenie pod potrzeby produkcji energii elektrycznej przez elektrownie z Grupy w 2018 roku.

Na uprawnienia CO₂, które Grupa zamierza przedstawić do umorzenia za 2017 rok tworzona jest rezerwa w ciężar podstawowej działalności operacyjnej. Z chwilą faktycznego umorzenia uprawnień nastąpi wykorzystanie utworzonej wcześniej rezerwy.

31.3.2. Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów i koszty likwidacji środków trwałych

Grupa tworzy rezerwę na przyszłe koszty rekultywacji terenu w oparciu o prawny obowiązek wynikający z „Pozwoleń zintegrowanych”. Podstawą szacowania wielkości rezerwy są specjalistyczne opracowania oraz ekspertyzy technologiczno – ekonomiczne sporządzone przez służby wewnętrzne lub zewnętrznych ekspertów. Wartość rezerwy jest szacowana i weryfikowana na każdy dzień bilansowy na podstawie bieżących oszacowań kosztowych oraz dyskonta. Na dzień 31 grudnia 2017 roku utworzona rezerwa wynosiła 756 tysięcy złotych.

Ze względu na istnienie prawnego obowiązku likwidacji środków trwałych po ich okresie użytkowania Grupa tworzy rezerwę na przewidywane przyszłe koszty, które będą niezbędne do poniesienia dla wypełnienia tego obowiązku. Na dzień 31 grudnia 2017 roku rezerwa z tego tytułu wynosiła 16 593 tysiące złotych.

31.3.3. Rezerwy rekultywacyjne i inne związane z działalnością górnictwem

PAK KWB Konin SA oraz PAK KWB Adamów SA są zobowiązane na podstawie ustawy prawo górnicze i geologiczne do dokonania rekultywacji terenów, na których prowadzone były prace wydobywcze. W związku z tym Grupa tworzy rezerwę zarówno na koszty rekultywacji terenu związanej z bieżącym wydobywaniem węgla na danej odkrywce jak również na koszty rekultywacji wyrobiska końcowego w stopniu zaawansowania wydobycia węgla w poszczególnych odkrywkach na dany dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów rekultywacji w oparciu o raporty niezależnych ekspertów szacujących koszty rekultywacji na zlecenie Zarządu. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów

rekultywacyjnych aktualizuje się okresowo, z tym że na każdą datę sprawozdawczą weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy dyskontowej, inflacji oraz wielkości wydobywania.

PAK KWB Konin SA oraz PAK KWB Adamów SA w ramach prowadzonej działalności zobowiązane są do przywrócenia stanu pierwotnego lub odbudowy zniszczeń spowodowanych ruchem zakładu górniczego. W związku z tym Grupa tworzy rezerwę na przewidywane koszty, do których poniesienia jest zobligowana na podstawie zawartych porozumień. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów związanych z ruchem zakładu górniczego aktualizowane są na każdą datę sprawozdawczą.

W 2017 roku PAK KWB Konin SA oraz PAK KWB Adamów SA zleciły firmie zewnętrznej przygotowanie opracowania dotyczącego oszacowania kosztów rekultywacji oraz zagospodarowania wyrobisk i terenów poeksploatacyjnych kopalń. W wyniku aktualizacji zmienił się obszar, czas i kierunki przeprowadzenia rekultywacji co wpłynęło na zwiększenie rezerwy na rekultywację. W PAK KWB Adamów SA wynika to przede wszystkim ze zmiany kierunku rekultywacji tych terenów w stosunku do pierwotnych założeń, przeprowadzenia inwentaryzacji terenów podległych rekultywacji oraz zmian w odniesieniu do planowego wyłączenia tych terenów z działalności wydobywczej. Natomiast w PAK KWB Konin SA zmiana wysokości rezerw rekultywacyjnych wynika przede wszystkim ze zmian w powierzchni jeziora końcowego w odkrywcę Józwin oraz w odkrywcę Drzewce. Rezerwa na likwidację obiektów i rekultywację terenów górniczych oraz z tytułu przygotowania terenów eksploatacyjnych w PAK KWB Konin SA oraz PAK KWB Adamów SA wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniosła 362 416 tysięcy złotych i zwiększyła się w porównaniu z rokiem zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku o 54 579 tysięcy złotych. Kalkulując rezerwę Grupa przyjęła następujące założenia: stopa dyskonta na poziomie 3,3%, poziom inflacji na poziomie 2,5%.

31.3.4. Rezerwa na umorzenie świadectw pochodzenia energii

W związku ze sprzedażą energii elektrycznej do odbiorców finalnych, Grupa ma obowiązek umorzenia określonej liczby certyfikatów pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, gazowych i kogeneracji. Na dzień 31 grudnia 2017 roku utworzona rezerwa z tego tytułu wyniosła 8 522 tysiące złotych.

31.3.5. Inne rezerwy

Głównymi pozycjami pozostałych rezerw na 31 grudnia 2017 roku są w PAK KWB Konin SA: rezerwy na szkody górnicze w kwocie 3 547 tysięcy złotych, rezerwy na toczące się postępowania sądowe w kwocie 530 tysięcy złotych. W PAK KWB Adamów SA: rezerwy z tytułu trwałego wyłączenia z produkcji pod końcowy zbiornik po odkrywcę Adamów w kwocie 15 828 tysięcy złotych, rezerwa na szkody górnicze w kwocie 3 383 tysiące złotych, rezerwy na sprawy sądowe w kwocie 355 tysiące złotych.

32. Prawa do emisji dwutlenku węgla

Od 1 stycznia 2013 roku obowiązuje kolejny okres rozliczeniowy 2013 – 2020 dotyczący uprawnień do emisji. Założeniem tego okresu jest przyznanie dla Grupy darmowych uprawnień EUA wynikających z produkcji energii cieplnej, aczkolwiek energetyka została dodatkowo objęta możliwością derogacji. Derogacja wynikająca z art. 10c Dyrektywy ETS polega na przyznaniu dodatkowych darmowych uprawnień pod warunkiem poniesienia zadeklarowanych nakładów inwestycyjnych na inwestycje zgłoszone w Krajowym Planie Inwestycyjnym.

Za poniesione nakłady inwestycyjne w okresie od 1 lipca 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku Grupa złożyła we wrześniu 2017 roku sprawozdanie rzeczowo finansowe do Ministerstwa Środowiska. Jednak ze względu na niepewność w zakresie powstania dwutowarowego rynku energii w tym rynku mocy co będzie miało bezpośredni wpływ na ewentualną modernizację bloków nr 3 i 4 w Elektrowni Pątnów pomimo wykazania dalszych niewielkich nakładów Grupa nie wystąpiła o darmowe uprawnienia mając na względzie konieczność ewentualnego dokonania zwrotu ich z tytułu nie realizowania dalszej modernizacji tych jednostek. W związku z powyższym Grupa nie otrzymała za 2017 rok jednostek EUA z tytułu art. 10c.

Dla instalacji Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. została przydzielona określona pula uprawnień CO₂, jednak dla instalacji tej nie zostały zgłoszone do Krajowego Planu Inwestycyjnego (KPI) żadne zadania inwestycyjne, które pokrywałyby należność za darmowe uprawnienia CO₂, więc przyznanie dla tej instalacji darmowych jednostek EUA uzależnione jest od wydatków na zadania prowadzone dla instalacji należących do ZE PAK SA. W latach 2013-2017 roku ZE PAK SA nie poniosła na tyle znaczących nakładów by część z nich pokryła wymagania dla otrzymania przez Elektrownię Pątnów II darmowych uprawnień EUA. W chwili obecnej Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. nie zakłada, że otrzyma jakiegokolwiek darmowe uprawnienia z tytułu nadwyżki poniesionych przez ZE PAK SA nakładów.

W pierwszym półroczu 2017 roku Grupa otrzymała darmowe EUA na ciepło za 2017 rok (Art. 10a Dyrektywy ETS) w ilości 83 317 ton. Ponadto w pierwszym kwartale 2017 roku Grupa zrealizowała zakupy uprawnień do emisji w ramach kontraktów terminowych zawartych na przełomie 2015 i 2016 roku pod potrzeby produkcyjne 2016 roku. W trakcie 2017 roku Grupa dokonywała dalszych zakupów uprawnień do emisji CO₂ zarówno na rynku SPOT jak i w kontraktach terminowych, które w większości zostaną wykorzystane w celu umorzenia 2017 roku a częściowo stanowią zabezpieczenie pod potrzeby produkcji energii elektrycznej w 2018 roku. W kwietniu 2017 roku Grupa dokonała umorzenia emisji CO₂ za 2016 rok w ilości 11 456 099 ton, a po dokonaniu zakupów w kolejnych miesiącach roku, fizyczny stan posiadania jednostek Grupy na kontach w Rejestrze Unii na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniósł 9 776 059 ton, z czego 7 051 715 ton ZE PAK SA a 2 724 344 tony Elektrownia Pątnów II sp. z o.o.

Ryzyko zwrotu darmowych uprawnień do emisji CO₂ tyt. zaniechania inwestycji w bloki 3 i 4 oraz blok gazowo-parowy

W związku z zawieszeniem inwestycji w bloki 3 i 4 oraz blok gazowo-parowy Zarząd Spółki oszacował potencjalne ryzyko zwrotu darmowych uprawnień do emisji CO₂ w kwocie ok. 6,5 miliona EUR wraz z odsetkami.

W związku z przedłożeniem do Komisji Europejskiej projektu zmienionego Krajowego Planu Inwestycyjnego na lata 2013-2020 Spółka wystąpiła z zapytaniem do Ministra Środowiska o możliwość zastąpienia zawieszonych zadań inwestycyjnych nowymi zadaniami. W odpowiedzi Minister Środowiska zwrócił się z prośbą o wskazanie listy zadań, których termin zakończenia wskazany w przedmiotowym planie jest zagrożony.

W dniu 28 lutego 2018 roku Spółka złożyła pismo do Ministra Środowiska, w którym wyraziła chęć zbilansowania wartości wydanych uprawnień do emisji CO₂ dla inwestycji związanych z blokami 3 i 4, kosztami planowanych inwestycji, które miały by zostać zamienione. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania, Spółka nie otrzymała odpowiedzi od Ministra Środowiska.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie stwierdzono ryzyka potencjalnego zwrotu otrzymanych darmowych uprawnień do emisji CO₂ związanych z powyższymi zadaniami inwestycyjnymi oraz nie stwierdzono podstaw do utworzenia z tego tytułu ewentualnych rezerw. W sprawozdaniu ujawniono zobowiązanie warunkowe dotyczące zwrotu uprawnień.

W poniższych tabelach zaprezentowano prawa do emisji dwutlenku węgla przyznane w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień, nabyte na rynku wtórnym wraz z podziałem na część wykorzystaną na własne potrzeby oraz sprzedaną w okresach zakończonych dnia 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku.

Prawa do emisji dwutlenku węgla w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku

(w tonach)	<i>Zespół Elektrowni Pątnów- Adamów-Konin SA</i>	<i>„Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o.</i>
	Emisja CO ₂	8 260 668
		2 605 436
EUA	Saldo na początek okresu	12 900 660
	Nabyte	3 496 000
	Otrzymane darmowe	83 317
	Umorzenie	(9 428 262)
	Sprzedaż	-
	Wymiana	-
	Saldo na koniec okresu	7 051 715
		2 724 344

**Fizyczne umorzenie uprawnień do emisji za dany rok następuje w pierwszych miesiącach roku następnego.*

Prawa do emisji dwutlenku węgla w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku

(w tonach)	<i>Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin SA</i> <i>„Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o.</i>		
	Emisja CO ₂	9 428 262	2 027 836
EUA	Saldo na początek okresu	9 689 990	2 567 596
	Nabyte	12 687 500	703 000
	Otrzymane darmowe	430 676	-
	Umorzenie	(9 907 506)	(2 350 415)
	Sprzedaż	-	-
	Wymiana	-	-
	Saldo na koniec okresu	12 900 660	920 181

*Fizyczne umorzenie uprawnień do emisji za dany rok następuje w pierwszych miesiącach roku następnego.

33. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

33.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (krótkoterminowe)

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług:	100 503	186 493
Zobowiązania z tytułu opcji put	3 755	6 061
Zobowiązania inwestycyjne	15 530	12 814
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	14 452	15 325
Inne zobowiązania	12 176	81 969
Razem	<u>146 416</u>	<u>302 662</u>

W linii inne zobowiązania na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa prezentuje głównie zobowiązania z tytułu leasingu finansowego w kwocie 1 636 tysięcy złotych, (7 189 tysięcy złotych w roku 2016). Pozostała kwota w pozycji inne zobowiązania na dzień 31 grudnia 2017 roku dotyczy głównie rozrachunków z pracownikami i potrąceń z listy płac na kwotę 7 104 tysiące złotych (5 315 tysięcy złotych w 2016 roku) oraz rozrachunków z tytułu wadium w kwocie 1 111 tysięcy złotych (1 579 tysięcy złotych w 2016 roku).

Zobowiązania z tytułu opcji put dotyczą zobowiązania ZE PAK SA do wykupu akcji pracowniczych zgodnie z zapisami umowy sprzedaży akcji PAK KWB Konin SA oraz PAK KWB Adamów SA, w przypadku gdy pracownicy zgłoszą chęć odsprzedaży. Warunki umowy określają cenę jak również termin wykupu. Zgodnie z MSSF ZE PAK SA rozpoznał na dzień objęcia kontroli zobowiązanie do wykupu akcji posiadanych przez udziały niekontrolujące. W związku z trwającym procesem wykupu akcji pracowniczych na dzień 31 grudnia 2017 roku pozostała kwota zobowiązania wynosi 3 755 tysięcy złotych.

Zasady i warunki płatności powyższych zobowiązań finansowych:

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w nocie 37 dodatkowych informacji i objaśnień. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach 14 bądź 30-dniowych.

Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach miesięcznych bądź kwartalnych w ciągu całego roku obrotowego.

33.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (długoterminowe)

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Zobowiązanie z tytułu leasingu finansowego	2 606	3 962
Zobow. krótkot. wobec pozostałych jedn. -powyżej 12 m-cy	415	483
Inne	2 125	624
Razem	<u>5 146</u>	<u>5 069</u>

33.3. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Zobowiązania z tytułu podatku VAT	18 238	13 637
Zobowiązania z tytułu opłat środowiskowych	39 115	48 650
Zobowiązania z tytułu podatku akcyzowego	971	543
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	23 203	24 373
Podatek dochodowy od osób fizycznych	6 273	6 200
Pozostałe zobowiązania budżetowe	5 115	7 405
Zaliczki na dostawy	936	4 299
Opłata eksploatacyjna	11 060	10 771
Inne	2 476	553
Razem	<u>107 387</u>	<u>116 431</u>

Zobowiązania z tytułu opłat środowiskowych dotyczą opłat za zanieczyszczanie powietrza, składowanie odpadów oraz pobór wód i odprowadzanie ścieków. Okresem rozliczeniowym jest rok.

Zobowiązania z tytułu opłat eksploatacyjnych dotyczą opłat od wydobytej kopaliny, które wynikają z Prawa geologicznego i górniczego. Okresem rozliczeniowym jest półrocze.

33.4. Pochodne instrumenty finansowe

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Instrumenty zabezpieczające zmienność stóp procentowych (SWAP)	4 112	10 053
Pozostałe opcje walutowe	897	-
Razem	<u>5 009</u>	<u>10 053</u>
krótkoterminowe	4 139	5 759
długoterminowe	<u>870</u>	<u>4 294</u>

33.5. Dotacje i rozliczenia międzyokresowe przychodów (długoterminowe)

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Dotacje długoterminowe	41 504	43 006
Pozostałe	3 005	296
Razem	44 509	43 302

Głównym składnikiem pozycji „Pozostałe” są otrzymane nieodpłatnie od Starostwa Powiatowego oraz Gminy grunty w kwocie 2 852 tysiące złotych

33.6. Dotacje i rozliczenia międzyokresowe przychodów (krótkoterminowe)

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Rozliczenie leasingu zwrotnego krótkoterminowe	-	5 163
Dotacje krótkoterminowe	1 502	1 502
Pozostałe	5	5
Razem	1 507	6 670

34. Zobowiązania warunkowe oraz opis istotnych spraw sądowych

Poza zobowiązaniami opisanymi w notach 34.1, 35 i 36 Grupa na dzień 31 grudnia 2017 roku nie posiadała innych zobowiązań warunkowych, udzielonych gwarancji oraz poręczeń.

34.1. Sprawy sądowe

Rekompensaty z tytułu rozwiązania kontraktów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej w Elektrowni Pątnów II

Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. otrzymuje rekompensaty (zaliczki oraz ich roczne korekty) na pokrycie kosztów osieroconych zgodnie z Ustawą z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej. Odpowiednio skalkulowane zaliczki i korekty ujmowane są w podstawowych przychodach ze sprzedaży przy czym ujemna korekta równoznaczna jest z pomniejszeniem przychodu. Na podstawie decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki („Prezes URE”) z dnia 31 lipca 2009 roku, spółka została zobowiązana zwrócić administratorowi systemu rekompensat, Zarządcy Rozliczeń SA kwotę 52 493 tysiące złotych, tytułem ujemnej korekty kosztów osieroconych za rok 2008. Zarząd spółki nie godząc się z decyzją Prezesa URE, odwołał się do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („SOKiK”).

Finalnie, sprawa ujemnej korekty za rok 2008 znalazła rozstrzygnięcie w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 4 listopada 2014 roku. Na mocy tego wyroku i uwzględniając wcześniejsze rozliczenia pomiędzy Elektrownią Pątnów II sp. z o.o. a Zarządcą Rozliczeń SA spółka musiała zwrócić Zarządcy Rozliczeń SA kwotę 81,5 miliona złotych. Wyrok Sądu został ujęty w sprawozdaniu spółki za III kwartał 2014 roku (zmniejszenie przychodów o 81,5 miliona złotych).

W dniu 15 kwietnia 2015 roku Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. złożyła skargę kasacyjną od tego wyroku. W dniu 24 lutego 2016 roku Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Orzeczenie Sądu Najwyższego zakończyło postępowanie.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 listopada 2014 roku jest prawomocny i podlega wykonaniu przez Elektrownię Pątnów II sp. z o.o. Zgodnie z ustaleniami, dokonanymi pomiędzy Elektrownią Pątnów II sp. z o.o. a

Zarządcą Rozliczeń SA kwota będąca przedmiotem sporu była sukcesywnie spłacana Zarządcy Rozliczeń SA zgodnie z przyjętym harmonogramem płatności. Ostatnia rata płatności została zrealizowana 28 lipca 2017 roku.

Tym samym kwestia rozliczeń kosztów osieroconych za 2008 rok pomiędzy Elektrownią Pątnów II sp. z o.o. i Zarządcą Rozliczeń SA została zakończona.

Postępowanie w sprawie ustalenia wysokości korekty rocznej kosztów osieroconych za 2016 rok

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki („Prezes URE”) w dniu 27 marca 2017 roku wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia dla Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. wysokości korekty rocznej kosztów osieroconych za 2016 rok.

W dniu 27 lipca 2017 roku Prezes URE wydał decyzję ustalającą wysokość korekty rocznej kosztów osieroconych dla Elektrowni Pątnów II za rok 2016 w kwocie 88 354 tysiące złotych.

W dniu 29 września 2017 roku Zarządca Rozliczeń SA zapłacił Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. kwotę wynikającą z decyzji Prezesa URE.

Sprawa zakończona.

Postępowanie w sprawie nie przestrzegania obowiązków, o których mowa w art. 49a ust. 1 i 2 ustawy- Prawo energetyczne

W dniu 27 września 2016 roku Prezes Urzędu Regulacji Energetyki („Prezes URE”) wszczął z urzędu postępowanie administracyjne przeciwko Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. w związku nieprzestrzeganiem przez Elektrownię Pątnów II sp. z o.o. obowiązków, o których mowa w art. 49a ust.1 i 2 ustawy - Prawo energetyczne, tj. obowiązku sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej w okresie od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku w drodze tzw. publicznego obrotu.

W dniach 12 października oraz 21 grudnia 2016 roku Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. przesłała do Prezesa URE stosowne wyjaśnienia oraz swoje stanowisko w ww. sprawie.

W dniu 28 kwietnia 2017 roku Prezes URE wydał decyzję o umorzeniu ww. postępowania.

Sprawa zakończona.

Zaskarżenie indywidualnej interpretacji przepisów prawa podatkowego w zakresie zwrotów do Zarządcy Rozliczeń SA ujemnych korekt wynikających z ustawy o KDT

W dniu 7 lipca 2017 roku Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. złożyła do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu (za pośrednictwem Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej) skargę na indywidualną interpretację przepisów prawa podatkowego, wydaną przez Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 20 kwietnia 2017 roku w zakresie spłaty na rzecz Zarządcy Rozliczeń SA, na podstawie zawartego przez strony porozumienia, zobowiązań tytułem zwrotu ujemnej korekty kosztów osieroconych za rok 2008 oraz innych przyszłych spłat (ujemnych korekt) od Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. na rzecz Zarządcy Rozliczeń SA, których zasadność będzie wynikała z ustawy z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 569 ze zm.; dalej: „ustawa o KDT”).

Dnia 10 sierpnia 2017 roku Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej przesłał do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu odpowiedzi na ww. skargę.

W opinii Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. wszelkie zwroty/spłaty od Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. na rzecz Zarządcy Rozliczeń SA wynikające z ustawy o KDT stanowią koszty uzyskania przychodów w momencie faktycznego dokonania tych spłat. Spółka ma prawo uwzględnić te koszty w rozliczeniu za rok podatkowy, w którym nastąpiła/nastąpi zapłata na rzecz Zarządcy Rozliczeń SA. Przesądza o tym uregulowanie zawarte w art. 42 ust. 4 ustawy o KDT.

Powyższa opinia spółki jest również zgodna z szerokim orzecznictwem w tym zakresie.

Odmiennego zdania jest Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej, który wydając indywidualną interpretację uznał stanowisko spółki za nieprawidłowe i stwierdził, że spłaty na rzecz Zarządcy Rozliczeń SA na podstawie zawartego porozumienia w latach 2014-2017 (w zakresie dokonanych spłat), w roku 2017 (w zakresie przyszłych jeszcze nie dokonanych spłat) oraz inne spłaty od spółki na rzecz Zarządcy Rozliczeń SA, których zasadność będzie wynikała z ustawy o KDT stanowią/stanowiąc będą koszty uzyskania przychodów w dniu ich poniesienia, tj. zaksięgowania w księgach rachunkowych.

W dniu 18 stycznia 2018 roku spółka wygrała przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu spór z Dyrektorem Krajowej Informacji Skarbowej w ww. sprawie. Wyrok sądu oznacza, że spółka w prawidłowy sposób rozpoznawała koszty uzyskania przychodu z ww. tytułu.

W dniu 27 marca 2018 roku Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej odwołał się od wyroku sądu.

Sprawa w toku.

Postępowanie w związku z niezrealizowaniem obowiązku utrzymywania zapasów paliw

W dniach 17 września 2008 roku oraz 29 maja 2009 roku, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (URE) wszczął postępowania w sprawie wymierzenia kary pieniężnej Spółce ZE PAK SA w związku z niespełnieniem obowiązku utrzymywania zapasu paliw zapewniających ciągłość dostaw energii elektrycznej i ciepła do odbiorców na dzień 31 grudnia 2007 roku, 31 marca 2008 roku, 1 lipca 2008 roku, 1 września 2008 roku, 1 października 2008 roku, 1 listopada 2008 roku, 1 grudnia 2008 roku, 1 stycznia 2009 roku, 1 lutego 2009 roku oraz 1 marca 2009 roku.

Decyzją Prezesa URE z dnia 28 grudnia 2010 roku wymierzono ZE PAK SA karę pieniężną za nie przestrzeganie obowiązku utrzymania zapasów paliwa w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw ciepła do odbiorców w roku 2008 i 2009 w wysokości 1 500 tysięcy złotych. Spółka początkowo utworzyła w 2010 roku rezerwę na koszt kary w pełnej wysokości, którą następnie w 2015 roku rozwiązała, w związku z zapłatą kary.

W dniu 30 stycznia 2014 roku SOKiK wydał wyrok, w którym oddalił odwołanie Spółki od decyzji Prezesa URE. Spółka złożyła w dniu 30 kwietnia 2014 roku apelację do Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

W dniu 13 maja 2015 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację Spółki od wyroku SOKiK z 30 stycznia 2014 roku, czego skutkiem było utrzymanie w mocy decyzji Prezesa URE.

W dniu 11 grudnia 2015 roku Spółka wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 maja 2015 roku.

W dniu 22 marca 2017 roku Sąd Najwyższy wydał wyrok, którym uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 maja 2015 roku i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W dniu 11 kwietnia 2018 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok, którym zmienił wyrok SOKiK z dnia 30 stycznia 2014 roku w ten sposób, że uchylił decyzję Prezesa URE z dnia 28 grudnia 2010 roku. Od tego wyroku Prezesowi URE służy prawo do wniesienia skargi kasacyjnej.

Sprawa niezakończona.

Postępowanie w sprawie zwrotu nadpłaty podatku akcyzowego

W świetle przepisów obowiązujących na terenie Unii Europejskiej a w szczególności przepisów art. 21 ust. 5 Dyrektywy energetycznej, w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy horyzontalnej, po dniu 1 stycznia 2006 roku przedmiotem opodatkowania podatkiem akcyzowym jest sprzedaż energii na ostatnim etapie obrotu tzn. sprzedaż przez dystrybutora ostatecznemu odbiorcy (konsumentowi). Nie podlega opodatkowaniu tym podatkiem wcześniejszy etap obrotu, np. między producentem energii elektrycznej, a jej dystrybutorem. W takim przypadku obowiązek podatkowy powstaje w momencie dostawy energii elektrycznej konsumentowi.

Od dnia 1 marca 2009 roku weszła w życie ustawa z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym, zgodnie z którą sprzedaż energii elektrycznej podmiotowi, który nie jest jej odbiorcą końcowym, nie podlega opodatkowaniu akcyzą.

W związku z powyższym ZE PAK SA na podstawie art. 75 § 1, w związku z art. 75 § 2 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 1997 roku Nr 137, poz. 926, z późniejszymi zmianami) złożyła wnioski o stwierdzenie nadpłaty podatku akcyzowego za lata 2006, 2007, 2008 oraz styczeń i luty roku 2009 na łączną kwotę około 626 milionów złotych, uzasadniając to tym, że na podstawie przepisów prawa obowiązującego na terenie Unii Europejskiej oraz orzecznictwa Wojewódzkich Sądów Administracyjnych, wykonywane przez ZE PAK SA czynności nie podlegają opodatkowaniu podatkiem akcyzowym. Poszczególne wnioski były rozpatrywane na szczeblach: Urzędu Celnego w Kaliszu, Izby Celnej w Poznaniu a obecnie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego. Z uwagi na stanowisko judykatury przedstawione w trakcie prowadzonych postępowań sądowych, wysokość nadpłaty, o zwrot której wnosi Spółka, uległa zmniejszeniu do kwoty poniesionego uszczerbku, wynikającego ze sporządzonych analiz ekonomicznych, tj. aktualnie do kwoty około 108 milionów złotych.

Ponadto, w związku z wyrokami Sądów Administracyjnych w sprawach innych spółek energetycznych w przedmiocie nadpłaconego podatku akcyzowego oraz uchwałą I GPS 1/11 Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 22 czerwca 2011 roku (gdzie NSA uznał, że przeniesienie ciężaru podatku w cenie wyłącza możliwość zwrotu nadpłaty),

niezależnie od toczącego się postępowania administracyjnego, w dniu 10 lutego 2012 roku Spółka zainicjowała postępowanie na drodze cywilnoprawnej, składając do Sądu Rejonowego Warszawa Śródmieście zażalenie Skarbu Państwa do próby ugodowej na kwotę 626 406 tysięcy złotych. Do zawarcia ugody nie doszło, gdyż na rozprawie w dniu 16 kwietnia 2012 roku sygnatura akt VI Co 311/12 przedstawiciele Skarbu Państwa nie zgodzili się na ugody.

Równolegle, Spółka oczekując na wyniki postępowań podatkowych w sprawie wcześniej złożonych wniosków o nadpłatę złożyła na piśmie w dniu 14 września 2012 roku w Izbie Celnej w Poznaniu dodatkowe wyjaśnienia w postaci wyników szczegółowej analizy ekonomicznej, której celem było wykazanie, czy Spółka poniosła uszczerbek związany z zapłatą podatku akcyzowego, do którego nie była zobowiązana. Spółka stoi na stanowisku, iż złożony dokument dotyczący wniosków nadpłatowych z całego okresu objętego postępowaniami, tj. styczeń 2006 - luty 2009 roku. Ostatecznie wszystkie wnioski trafiły na wokandy sądów WSA lub NSA. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania status postępowań jest następujący:

- 22 sprawy za okres styczeń 2006 – listopad 2007 roku (z wyłączeniem listopada 2006 roku) prowadzone były ponownie od początku przez Naczelnika UC, po tym jak sprawy wróciły z NSA. Spółka przedłożyła w nich miesięczne analizy ekonomiczne poniesienia uszczerbku. Po negatywnych decyzjach Naczelnika UC a potem Dyrektora IC zostały złożone do WSA w Poznaniu skargi. Rozprawy przed WSA w Poznaniu odbyły się w dniach 4 i 18 listopada 2015 roku. We wszystkich sprawach zapadły wyroki negatywne dla Spółki. W lutym 2016 roku Spółka złożyła skargi kasacyjne do NSA. NSA oddalił skargi kasacyjne Spółki w ww. 22 sprawach na rozprawach przeprowadzonych w dniach 10 i 11 kwietnia 2018 roku.
- 14 postępowań za okres grudzień 2007 – luty 2009 roku (z wyłączeniem lipca 2008 roku) w dniu 26 stycznia 2017 roku odbyły się rozprawy przed WSA w Poznaniu. We wszystkich sprawach oddalono skargi Spółki na decyzje IC w Poznaniu. Spółka złożyła do WSA wnioski o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroków, które otrzymała w dniu 7 marca 2017 roku. Spółka po analizie uzasadnień do wyroków w dniu 6 kwietnia 2017 roku złożyła 14 skarg kasacyjnych do NSA. Obecnie Spółka oczekuje na wyznaczenie terminów rozpraw przed NSA,
- postępowanie za listopad 2006 roku zostało zakończone negatywnym wynikiem NSA z dnia 8 grudnia 2011 roku,
- postępowanie za lipiec 2008 roku doczekało się rozpoznania skargi kasacyjnej przez NSA. Na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2015 roku NSA oddalił skargę kasacyjną Spółki i wskazał, że w pełni podziela stanowisko zajęte przez WSA w Poznaniu w wyroku, od którego została złożona skarga kasacyjna.

Niezależnie od powyższego postępowania ZE PAK SA złożyła skargę na działanie polskich organów do Komisji Europejskiej (dalej: KE) w trybie art. 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W wydanej opinii KE, może zobligować polskie organy podatkowe do wydania korzystnego dla ZE PAK SA rozstrzygnięcia. W dniu 21 marca 2017 roku do ZE PAK SA dotarła „preclosure letter” z KE, w którym to piśmie wstępnie odmówiono słuszności stanowisku ZE PAK SA, dając jednocześnie prawo do ponownego wypowiedzenia się w sprawie, z czego ZE PAK SA skorzystała. W dniu 9 czerwca 2017 roku do KE ponownie zostało wysłane pismo podsumowujące argumentację ZE PAK SA w kwestii zwrotu nadpłaconej akcyzy. Aktualnie ZE PAK SA oczekuje na zajęcie przez KE ostatecznego stanowiska w opisywanej sprawie.

W przypadku Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. postępowanie za wszystkie okresy (jedna sprawa) trafiło na wokandy WSA po negatywnej dla spółki Decyzji Dyrektora IC. Wspomniana spółka nie dysponuje analizami porównawczymi poniesienia uszczerbku. Dnia 4 listopada 2015 roku w WSA w Poznaniu odbyła się rozprawa. Dnia 18 listopada 2015 roku został ogłoszony negatywny wyrok, dnia 8 lutego 2016 roku spółka złożyła skargę kasacyjną do NSA. NSA oddalił skargę kasacyjną Spółki na rozprawie przeprowadzonej w dniu 11 kwietnia 2018 roku.

Postępowanie w sprawie decyzji środowiskowej wydanej na rzecz PAK KWB Konin SA dotyczącej złoża węgla brunatnego w Tomisławicach

PAK KWB Konin SA jest stroną postępowań administracyjnych dotyczących decyzji środowiskowej związanej ze złożem węgla brunatnego w Tomisławicach. W dniu 7 sierpnia 2007 roku wójt gminy Wierzbinek wydał decyzję środowiskową dotyczącą odkrywki węgla brunatnego. W dniu 5 grudnia 2008 roku decyzja ta została zaskarżona przez dziewięć osób fizycznych wspieranych przez fundację Greenpeace z powodu rzekomego rażącego naruszenia przepisów prawa. W dniu 25 marca 2009 roku Samorządowe Kolegium Odwoławcze odmówiło uchylenia decyzji środowiskowej. Powodowie złożyli wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. W dniu 4 maja 2009 roku, po ponownym rozpatrzeniu sprawy, Samorządowe Kolegium Odwoławcze podtrzymało swoje wcześniejsze orzeczenie. Powodowie po raz kolejny złożyli odwołanie od decyzji środowiskowej. W dniu 5 maja 2010 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu orzekł, iż decyzja środowiskowa, na podstawie której została udzielona koncesja na wydobycie węgla brunatnego ze złoża Tomisławice, w rażący sposób narusza przepisy prawa. PAK KWB Konin SA i

Samorządowe Kolegium Odwoławcze złożyło odwołanie od tego wyroku. W dniu 21 marca 2012 roku Naczelny Sąd Administracyjny uchylił zaskarżone orzeczenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. W dniu 6 listopada 2012 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu ogłosił wyrok uchylający decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 25 marca 2009 roku odmawiającą stwierdzenia nieważności decyzji środowiskowej wydanej w dniu 7 sierpnia 2007 roku przez Wójta Gminy Wierzbiniek związanej z eksploatacją przez PAK KWB Konin SA odkrywki węgla brunatnego Tomisławice. W dniu 7 stycznia 2013 roku PAK KWB Konin SA złożyła skargę kasacyjną od opisywanego wyroku.

Po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 października 2014 roku Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę kasacyjną PAK KWB Konin SA od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 6 listopada 2012 roku uchylającego decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Koninie z dnia 25 marca 2009 roku odmawiającą stwierdzenia nieważności decyzji środowiskowej wydanej w dniu 7 sierpnia 2007 roku przez Wójta Gminy Wierzbiniek związanej z eksploatacją odkrywki węgla brunatnego Tomisławice.

Oddalenie skargi kasacyjnej PAK KWB Konin SA oznacza, że wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 6 listopada 2012 roku stał się prawomocny, a sprawa dotycząca stwierdzenia nieważności decyzji środowiskowej wróciła ponownie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. W dniu 1 października 2015 roku Samorządowe Kolegium Odwoławcze wydało postanowienie o zawieszeniu postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji środowiskowej wydanej przez Wójta Gminy Wierzbiniek w związku z niezakończonym przez Komisję Europejską postępowaniem przeciwko rządowi polskiemu w przedmiocie naruszenia przepisów dotyczących ochrony środowiska w związku ze złożem węgla brunatnego w Tomisławicach. W sprawie postanowienia o zawieszeniu postępowania prowadzone jest obecnie odrębne postępowanie.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 października 2014 roku nie pozbawia mocy prawnej decyzji środowiskowej wydanej przez wójta gminy Wierzbiniek i nie wstrzymuje prac eksploatacyjnych oraz wydobywczych na odkrywce Tomisławice. Decyzja środowiskowa Wójta Gminy Wierzbiniek z dnia 7 sierpnia 2007 roku w dalszym ciągu pozostaje w obrocie prawnym i do czasu wydania ostatecznego rozstrzygnięcia przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze wywołuje ona skutki prawne.

Postępowanie w sprawie wydania decyzji środowiskowej dotyczącej złoża węgla brunatnego Ościsłowo

W dniu 13 marca 2017 roku PAK KWB Konin SA otrzymała decyzję Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu („RDOŚ w Poznaniu”) z dnia 10 marca 2017 roku odmawiającą określenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia pn.: „Wydobycie węgla brunatnego i kopaliny towarzyszących z Odkrywki Ościsłowo”. Decyzja RDOŚ w Poznaniu nie miała charakteru ostatecznej. PAK KWB Konin SA złożyła od wydanej decyzji stosowne odwołanie do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie (GDOŚ w Warszawie). W odwołaniu wniesiono o uchylenie zaskarżonego rozstrzygnięcia w całości i określenie uwarunkowań środowiskowych dla realizacji ww. przedsięwzięcia. 30 listopada 2017 roku GDOŚ w Warszawie podjęła decyzję o uchyleniu w całości zaskarżonej przez PAK KWB Konin SA decyzji RDOŚ w Poznaniu z dnia 10 marca 2017 roku odmawiającej określenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia pn.: „Wydobycie węgla brunatnego i kopaliny towarzyszących z Odkrywki Ościsłowo” i przekazaniu sprawy do ponownego rozpatrzenia przez RDOŚ w Poznaniu.

PAK KWB Konin SA pismem z dnia 18 grudnia 2017 roku wniosła sprzeciw od ww. decyzji GDOŚ w Warszawie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie (WSA). W ocenie PAK KWB Konin SA istniały podstawy do wydania przez GDOŚ w Warszawie orzeczenia reformatoryjnego, czyli zmiany zaskarżonej decyzji RDOŚ w Poznaniu i merytorycznego rozstrzygnięcia w tej sprawie, a nie skierowania sprawy do ponownego rozpatrzenia. Również uczestnik postępowania przeciwny budowie odkrywki Ościsłowo wniósł sprzeciw do WSA od decyzji GDOŚ w Warszawie. Oba sprzeciwy zostały oddalone przez WSA. Wyrok zapadł 1 marca 2018 roku. Dnia 12 kwietnia 2018 roku PAK KWB Konin SA złożyła skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie od wyroku WSA w Warszawie z dnia 1 marca 2018 roku.

Obecnie sprawa jest ponownie rozpatrywana przez RDOŚ w Poznaniu, który poinformował o wyznaczeniu daty 5 czerwca 2018 roku jako nowego terminu załatwienia sprawy.

Postępowanie w sprawie wydania decyzji środowiskowej zostało wszczęte 16 września 2015 roku.

34.2. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji

prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

W 2017 roku miała miejsce kontrola podatku dochodowego od osób prawnych w spółce Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. za 2016 rok. W opinii Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. wszelkie zwroty/spłaty od Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. na rzecz Zarządcy Rozliczeń SA wynikające z ustawy KDT stanowią koszty uzyskania przychodów w momencie faktycznego dokonania tych spłat. Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. ma prawo uwzględniać te koszty w rozliczeniu za rok podatkowy, w którym nastąpiła/nastąpi zapłata na rzecz Zarządcy Rozliczeń. Przesądza o tym uregulowanie zawarte w art. 42 ust.4 ustawy KDT. Powyższa opinia spółki jest również zgodna z szerokim orzecznictwem sądowym w tym zakresie.

Odmiennego zdania był Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej, który wydając indywidualną interpretację uznał stanowisko Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. za nieprawidłowe i stwierdził, że spłaty na rzecz Zarządcy Rozliczeń SA na podstawie zawartego porozumienia w latach 2014-2017 (w zakresie dokonanych spłat), w roku 2017 (w zakresie przyszłych jeszcze nie dokonanych spłat) oraz inne spłaty od Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. na rzecz Zarządcy Rozliczeń SA, których zasadność będzie wynikała z ustawy o KDT stanowią/stanowiąc będą koszty uzyskania przychodów w dniu ich poniesienia, tj. zaksięgowania w księgach rachunkowych.

W dniu 18 stycznia 2018 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu w odpowiedzi na ww. skargę Elektrowni Pątnów II sp. z o.o., wydał wyrok uchylający zaskarżoną Interpretację Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 20 kwietnia 2017 roku. W uzasadnieniu wyroku, WSA podzielił stanowisko Elektrowni Pątnów II sp. z o.o., iż w niniejszej sprawie wbrew stanowisku organu podatkowego nie można stosować ogólnych reguł określających dzień poniesienia kosztów uzyskania przychodu, które zostały określone w Ustawie o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych (dalej u.p.d.o.p.), a w szczególności w art. 15. W niniejszej sprawie należy zastosować przepis art. 42 ust.4 ustawy o KDT jako *lex specialis* do przepisów u.p.d.o.p.

Wyrok WSA w Poznaniu potwierdził, iż Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. postępowała i postępuje poprawnie, zaliczając wszelkie zwroty/spłaty od Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. na rzecz Zarządcy Rozliczeń SA wynikające z ustawy KDT do kosztów uzyskania przychodów w momencie faktycznego dokonania tych spłat.

Dla Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. powyższy wyrok oznacza obniżenie ryzyka podatkowego i potwierdzenie poprawnego rozliczenia aktywa podatkowego za lata 2014-2016. Powyższy wyrok WSA, stanowi jednocześnie zabezpieczenie stanowiska Elektrowni Pątnów II sp. z o.o., która nie zgodziła się z wynikiem kontroli podatkowej za 2016 rok, przeprowadzonej w 2017 roku, na gruncie podatku dochodowego od osób prawnych.

W protokole z kontroli z dnia 31 października 2017 roku, Naczelnik Drugiego Wielkopolskiego Urzędu Skarbowego w Kaliszu, podzielił bowiem stanowisko wyrażone przez Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej w interpretacji z dnia 20 kwietnia 2017 roku.

W dniu 14 listopada 2017 roku, Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. wniosła zastrzeżenia do w/w protokołu kontroli podatkowej i nie zgodziła się ze stanowiskiem organów podatkowych, w zakresie zwrotu Zarządcy Rozliczeń SA środków na pokrycie kosztów osieroconych. Jednocześnie Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. wskazała, iż najzasadniejszym rozwiązaniem, będzie wstrzymanie się z wszelkimi działaniami w tej sprawie, do czasu uzyskania rozstrzygnięcia sądowego w sprawie skargi na indywidualną interpretację przepisów prawa podatkowego, wydaną przez Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 20 kwietnia 2017 roku.

W dniu 27 marca 2018 roku Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej złożył skargę kasacyjną od Wyroku WSA w Poznaniu z 18 stycznia 2018 roku.

W nawiązaniu do powyższego w dniu 17 kwietnia 2018 roku Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. otrzymała postanowienie Naczelnika Drugiego Wielkopolskiego Urzędu Skarbowego w Kaliszu o wszczęciu postępowania podatkowego w sprawie rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za 2016 rok.

Na dzień sporządzenia sprawozdania Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. oczekuje, iż w kolejnym kroku Naczelnik Drugiego Wielkopolskiego Urzędu Skarbowego w Kaliszu, zawiesi wszczęte w kwietniu 2018 roku, postępowanie podatkowe, do czasu rozstrzygnięcia przez Sąd, zagadnienia dotyczącego, zakwestionowanego przez Urząd Skarbowy,

sposobu ujęcia w 2016 roku, jako kosztów uzyskania przychodu, wydatków z tytułu zwrotu Zarządcy Rozliczeń środków na pokrycie kosztów osieroconych.

35. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań

W celu zabezpieczenia spłaty zobowiązań Grupa stosuje wiele form zabezpieczeń. Do najpowszechniejszych należą hipoteki oraz zastawy rejestrowe.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiadała następujące zobowiązania zabezpieczone na jej majątku oraz pozostałe zabezpieczenia spłaty zobowiązań:

Zobowiązania zabezpieczone na majątku

Umowa	Rodzaj zabezpieczenia	31 grudnia 2017		31 grudnia 2016	
		Kwota zabezpieczenia	waluta	Kwota zabezpieczenia	waluta
Umowa kredytu konsorcjalnego z dnia 13 marca 2014 roku na kwotę 667 mln złotych dla ZE PAK	Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy				
	Zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych	do kwoty 2 040 000	PLN	do kwoty 2 040 000	PLN
	Hipoteka umowna łączna ustanowiona na nieruchomościach				
Umowa kredytu konsorcjalnego z dnia 14 stycznia 2011 roku na kwotę 240 mln euro dla Elektrowni Pątnów II	Zastaw rejestrowy i finansowy na udziałach ZE PAK w PAK Infrastruktura i PAK-HOLDCO				
	Zastaw rejestrowy i finansowy na udziałach PAK-Holdco w Elektrowni Pątnów II	do kwoty 400 000	EUR	do kwoty 400 000	EUR
	Hipoteka umowna łączna ustanowiona na nieruchomościach Elektrowni Pątnów II i PAK Infrastruktura	do kwoty 339 750	PLN	do kwoty 339 750	PLN
	Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy				
Linia wielocelowa z dnia 20 listopada 2013 roku na kwotę 76,7 mln złotych dla PAK KWB Konin	Zastaw rejestrowy na majątku trwałym	do kwoty 153 400		do kwoty 100 500	
	Hipoteka na prawie wieczystego użytkowania	-	PLN	do kwoty 100 500	PLN
Umowa linii gwarancyjnej z dnia 08 czerwca 2007 roku dla PAK Serwis	Zastaw rejestrowy na majątku trwałym	do kwoty 5 674	PLN	-	PLN

Pozostałe zabezpieczenia spłaty zobowiązań

Udzielone gwarancje

Rodzaj gwarancji	31 grudnia 2017		31 grudnia 2016	
	Kwota zabezpieczenia	waluta	Kwota zabezpieczenia	waluta
Gwarancje dobrego wykonania umowy	14 500	PLN	14 581	PLN
Gwarancje usunięcia wad i usterek	4 135	PLN	4 264	PLN
	419	EUR	279	EUR
Gwarancje płatności	145	PLN	131	PLN
Gwarancje zwrotu zaliczki	1 329	PLN	5 658	PLN

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

Ponadto Grupa stosuje jako zabezpieczenia spłaty zobowiązań cesje z umów sprzedaży, cesje z polis ubezpieczeniowych, pełnomocnictwa do rachunków bankowych oraz oświadczenia o poddaniu się egzekucji.

Ponadto jako zabezpieczenia spłaty zobowiązań stosuje się w Grupie Kapitałowej poręczenia wewnętrzne.

Poniższa tabela pokazuje sumę udzielonych poręczeń.

	31 grudnia 2017	waluta	31 grudnia 2016	waluta
Poręczenia wewnętrzne	50 000	PLN	143 500	PLN

36. Otrzymane gwarancje i poręczenia

Rodzaj gwarancji	31 grudnia 2017		31 grudnia 2016	
	Kwota zabezpieczenia	waluta	Kwota zabezpieczenia	waluta
Gwarancje dobrego wykonania umowy	19 752 -	PLN EUR	44 036 34	PLN EUR
Gwarancje usunięcia wad i usterek	2 245 18	PLN EUR	2 889 -	PLN EUR
Gwarancje płatności	32 004 5 149	PLN EUR	47 512 -	PLN EUR
Gwarancje zwrotu zaliczki	2 399	PLN	6 958	PLN

Grupa posiada poręczenia otrzymane, są to tylko poręczenia wewnętrzne.

Wartość otrzymanych poręczeń jest zgodna z wartością poręczeń udzielonych opisanych w notce 35.

37. Informacje o podmiotach powiązanych

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi za bieżący i poprzednie lata obrotowe:

Podmiot powiązany		<i>Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych</i>	<i>Zakupy od podmiotów powiązanych</i>	<i>Należności od podmiotów powiązanych</i>	<i>Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych</i>
Elektrim SA	2017	-	120	-	-
	2016	-	121	-	-
Megadex Serwis Sp. z o.o.	2017	3	-	-	-
	2016	1	47 182	210	5 432
Polkomtel sp. z o.o.	2017	128 970	3 979	16 859	475
	2016	120 642	4 530	15 400	891
Laris Investments sp. z o.o.	2017	463	821	251	-
	2016	501	974	217	22
CPE sp. z o.o.	2017	-	1 089	-	11
	2016	-	-	-	-
Plus Flota sp. z o.o.	2017	-	628	-	357
	2016	-	-	-	-
Razem	2017	129 436	6 637	17 110	843
	2016	121 144	52 807	15 827	6 345

37.1. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu

Zarówno w roku obrotowym kończącym się dnia 31 grudnia 2017 roku jak i w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Jednostka dominująca nie udzieliła osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących żadnych pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze.

37.2. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu

Zarówno w roku obrotowym kończącym się dnia 31 grudnia 2017 roku jak i w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku nie miały miejsca transakcje z udziałem osób wchodzących w skład organów zarządzających i nadzorujących.

37.3. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Grupy

37.3.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Zarząd jednostki dominującej		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	2 400	2 989
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	28
Rada Nadzorcza jednostki dominującej		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	993	1 095
Zarządy jednostek zależnych		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	4 235	5 453
Świadczenia po okresie zatrudnienia	19	-
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	105	-
Rada Nadzorcza jednostek zależnych		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	16	14
Razem	7 768	9 579

37.3.2. Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	14 701	15 389
Nagrody jubileuszowe	-	96
Świadczenia po okresie zatrudnienia	15	7
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	317	247
Łączna kwota wynagrodzenia wypłaconego głównej kadry kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządu i Rady Nadzorczej)	15 033	15 739

38. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku, oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku w podziale na rodzaje usług:

	<i>Rok zakończony</i> 31 grudnia 2017 roku	<i>Rok zakończony</i> 31 grudnia 2016 roku
Obowiązkowe badanie i przegląd jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego	194	212
Pozostałe usługi	23	104
Razem	217	316

39. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, pożyczki otrzymane od jednostek powiązanych i innych instytucji, środki pieniężne oraz lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Grupa zawarła również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe). Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem stopy procentowej powstającym w toku działalności Grupy oraz wynikających z używanych przez nią źródeł finansowania.

Zasadą stosowaną przez Grupę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

39.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych.

Grupa korzysta z zobowiązań finansowych, głównie kredytów i pożyczek o oprocentowaniu zmiennym.

W celu zminimalizowania ryzyka stopy procentowej, Grupa zawarła kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe), w ramach których zgadza się na wymianę, w określonych odstępach czasu, różnicy między kwotą odsetek naliczonych według stałego i zmiennego oprocentowania od uzgodnionej kwoty głównej. Transakcje te mają na celu zabezpieczenie zaciągniętych zobowiązań finansowych.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w trakcie najbliższego roku. Dla celów analizy wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych wykorzystano średnie poziomy referencyjnych stóp procentowych w danym roku. Skala potencjalnych zmian stóp procentowych została oszacowana na podstawie zmienności implikowanych ATMF opcji na stopę procentową kwotowanych na rynku międzybankowym dla walut, dla których Grupa posiada ekspozycję na ryzyko stóp procentowych z daty bilansowej.

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

<i>Klasy instrumentów finansowych</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>		<i>Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2017 roku</i>							
	<i>wartość bilansowa</i>	<i>wartość narażona na ryzyko</i>	<i>WIBOR</i>				<i>EURIBOR</i>			
			<i>WIBOR + 44</i>		<i>WIBOR - 44</i>		<i>EURIBOR + 10,05</i>		<i>EURIBOR - 10,05</i>	
		<i>Wynik finansowy</i>	<i>Inne całkowite dochody</i>	<i>Wynik finansowy</i>	<i>Inne całkowite dochody</i>	<i>Wynik finansowy</i>	<i>Inne całkowite dochody</i>	<i>Wynik finansowy</i>	<i>Inne całkowite dochody</i>	
Pozostałe aktywa finansowe	46 099	43 995	37	-	(37)	-	36	-	(36)	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	253 261	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	322 201	322 201	1 249	-	(1 249)	-	38	-	(38)	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(652 038)	(652 038)	(1 820)	-	1 820	-	(239)	-	239	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(151 562)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	(5 009)	(5 009)	-	-	-	-	-	125	-	(125)
Razem	(187 048)	(290 851)	(534)	-	534	-	(165)	125	165	(125)

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

<i>Klasy instrumentów finansowych</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>		<i>Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2016 roku</i>							
	<i>wartość bilansowa</i>	<i>wartość narażona na ryzyko</i>	<i>WIBOR</i>				<i>EURIBOR</i>			
			<i>WIBOR + 62pb</i>		<i>WIBOR – 62pb</i>		<i>EURIBOR + 18,92pb</i>		<i>EURIBOR - 18,92pb</i>	
		<i>Wynik finansowy</i>	<i>Inne całkowite dochody</i>	<i>Wynik finansowy</i>	<i>Inne całkowite dochody</i>	<i>Wynik finansowy</i>	<i>Inne całkowite dochody</i>	<i>Wynik finansowy</i>	<i>Inne całkowite dochody</i>	
Pozostałe aktywa finansowe	89 262	86 834	68	-	(68)	-	143	-	(143)	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	246 025	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	296	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	350 101	350 101	1 399	-	(1 399)	-	235	-	(235)	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(1 009 809)	(1 009 809)	(3 861)	-	3 861	-	(732)	-	732	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(307 731)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	(10 053)	(10 053)	-	-	-	-	-	587	-	(587)
Razem	(641 909)	(582 927)	(2 394)	-	2 394	-	(354)	587	354	(587)

39.2. Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie dotyczy zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek. W 2017 roku dwie spółki Grupy stosowały instrumenty służące ograniczaniu ryzyka wynikającego ze zmian kursów walutowych. ZE PAK SA zabezpieczyła kurs euro dla części przepływów związanych z zakupem jednostek uprawniających do emisji CO₂. Do zabezpieczenia kursu zastosowano transakcje typu forward z datą rozliczenia w marcu 2018 roku. Elektrownia Pątnów II zabezpieczyła kurs euro dla części przepływów związanych ze spłatą raty kredytu konsorcjalnego, stosując również transakcję typu forward z datą rozliczenia w kwietniu 2018 roku. Potencjalne możliwe zmiany kursów walutowych zostały obliczone na podstawie rocznych zmienności implikowanych dla opcji walutowych kwotowanych na rynku międzybankowym dla danej pary walut z daty bilansowej.

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN. Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko zmiany kursów walutowych.

<i>Klasy instrumentów finansowych</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>		<i>Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2017 roku</i>			
	<i>wartość bilansowa</i>	<i>wartość narażona na ryzyko</i>	EUR/PLN			
			kurs EUR/PLN + 6,2%		kurs EUR/PLN - 6,2%	
			4,4295	Inne całkowite dochody	3,9123	Inne całkowite dochody
			Wynik finansowy		Wynik finansowy	
Pozostałe aktywa finansowe	46 099	35 630	2 209	-	(2 209)	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	253 261	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	322 201	38 235	2 371	-	(2 371)	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(652 038)	(238 271)	(14 773)	-	14 773	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(151 562)	(1 860)	(115)	-	115	-
Pochodne instrumenty finansowe	(5 009)	-	-	-	-	-
Razem	(187 048)	(166 266)	(10 308)	-	10 308	-

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

<i>Klasy instrumentów finansowych</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>		<i>Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2016 roku</i>			
	<i>wartość bilansowa</i>	<i>wartość narażona na ryzyko</i>	EUR/PLN		<i>Wynik finansowy</i>	<i>Inne całkowite dochody</i>
			kurs EUR/PLN + 7,75% 4,7669	kurs EUR/PLN - 7,75% 4,0811		
Pozostałe aktywa finansowe	89 262	75 813	5 875	-	(5 875)	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	246 025	3 754	291	-	(291)	-
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa)	296	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	350 101	124 422	9 643	-	(9 643)	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(1 009 809)	(387 123)	(30 002)	-	30 002	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(307 731)	(60 927)	(4 722)	-	4 722	-
Pochodne instrumenty finansowe (pasywa)	(10 053)	-	-	-	-	-
Razem	(641 909)	(244 061)	(18 915)	-	18 915	-

39.3. Ryzyko cen surowców

Spółka narażona jest na działanie i niekorzystny wpływ czynników ryzyka związanego ze zmiennością przepływów pieniężnych oraz wyniku finansowego z tytułu zmian cen surowców. Ekspozycję na ryzyko cen surowców odzwierciedla wolumen zakupów podstawowych surowców, do których głównie zalicza się węgiel brunatny i biomasę pochodzenia drzewnego i rolnego.

Wolumen oraz koszty zużycia głównych surowców przedstawia poniższa tabela:

	2017		2016	
	Wolumen (tony)	Koszt zużycia (w tysiącach złotych)	Wolumen (tony)	Koszt zużycia (w tysiącach złotych)
Paliwo:				
Węgiel brunatny	11 666 228	763 820	12 549 649	755 463
Biomasa leśna	3 917	499	367 137	51 962
Biomasa rolna	908	189	94 785	22 876
Olej opałowy	12 203	19 079	13 963	19 473
Sorbent	159 761	13 084	235 717	17 643

39.4. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest potencjalnym zdarzeniem kredytowym, które może zmaterializować się w postaci następujących czynników: niewypłacalności kontrahenta, częściowej spłaty należności, istotnego opóźnienia w spłacie należności lub innego nieprzewidzianego odstąpienia od warunków kontraktowych.

Grupa zawiera transakcje wyłącznie z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczące.

Głównymi odbiorcami energii elektrycznej są spółki o istotnej pozycji w sektorze obrotu energią elektryczną takie jak Energa Obrót, Enea Trading, Tauron Polska Energia, Alpiq Energy, InterEnergia oraz PSE Operator. Transakcje dokonywane na giełdzie rozliczane są w trybie dziennym przez spółkę Towarowa Giełda Energii SA, co minimalizuje ryzyko kredytowe.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz niektóre instrumenty pochodne, ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

39.5. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności / zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, obligacje, akcje uprzywilejowane, umowy leasingu finansowego oraz umowy dzierżawy z opcją zakupu.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdykontowanych płatności.

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	75 064	281 629	321 592	-	678 285
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	64 728	81 688	5 146	-	151 562
Pochodne instrumenty finansowe	39 176	25 618	812	-	65 606
	178 968	388 935	327 550	-	895 453
<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	100 041	329 180	634 191	-	1 063 412
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	240 997	61 665	5 069	-	307 731
Pochodne instrumenty finansowe	14 446	3 716	3 973	-	22 135
	355 484	394 561	643 233	-	1 393 278

Wykazane w powyższych tabelach instrumenty pochodne zostały zaprezentowane w wartościach brutto niezdyktowanych płatności. Jednak, kontrakty te mogą być rozliczone w wartościach brutto lub w kwotach netto. Poniższe tabele prezentują uzgodnienie tych wartości do wartości bilansowych instrumentów pochodnych:

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Wpływy	-	(102)	(203)	(55)	-	(360)
Wyływy	-	950	1 983	812	-	3 745
Kwoty netto	-	(1 052)	(2 186)	(867)	-	(4 105)
Zdyskontowane przy użyciu odpowiednich stóp międzybankowych	-	(1 949)	(2 190)	(870)	-	(5 009)
<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Wpływy	-	(154)	(365)	(302)	-	(821)
Wyływy	-	1 516	3 716	3 973	-	9 205
Kwoty netto	-	(1 670)	(4 081)	(4 275)	-	(10 026)
Zdyskontowane przy użyciu odpowiednich stóp międzybankowych	-	(1 671)	(4 088)	(4 294)	-	(10 053)

40. Instrumenty finansowe

40.1. Wartość bilansowa i wartość godziwa poszczególnych klas instrumentów finansowych

Poniższa tabela przedstawia wykaz instrumentów finansowych Grupy, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań zgodnie z MSR 39.

		<i>Wartość bilansowa</i>	
<i>Aktywa finansowe</i>	Kategoria zgodnie z MSR 39	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Pozostałe aktywa finansowe	PiN	46 099	89 262
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	253 261	246 025
Pochodne instrumenty finansowe	WwWGpWF	-	296
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	UdtW	322 201	350 101
<i>Zobowiązania finansowe</i>			
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki, w tym:		652 038	1 009 809
długoterminowe	PZFWgZK	302 465	587 851
krótkoterminowe	PZFWgZK	349 573	421 958
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFWgZK	151 562	307 731
Pochodne instrumenty finansowe	WwWGpWF	5 009	10 053
<i>Użyte skróty:</i>			
UdtW	– Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,		
WwWGpWF	– Aktywa / zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy / kapitały		
PiN	– Pożyczki i należności,		
DDS	– Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,		
PZFWgZK	– Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu.		

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku, Grupa posiadała następujące instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej:

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Poziom 1</i>	<i>Poziom 2</i>	<i>Poziom 3</i>
Instrumenty pochodne zabezpieczające aktywa	-	-	-	-
Instrumenty pochodne zabezpieczające zobowiązania	-	-	5 009	-

	<i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Poziom 1</i>	<i>Poziom 2</i>	<i>Poziom 3</i>
Instrumenty pochodne zabezpieczające aktywa	-	-	296	-
Instrumenty pochodne zabezpieczające zobowiązania	-	-	10 053	-

Wartość godziwa instrumentów finansowych innych niż instrumenty pochodne na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 nie odbiegała istotnie od wartości bilansowych, z uwagi głównie na fakt iż dla instrumentów krótkoterminowych efekt zastosowania dyskonta nie jest istotny oraz fakt, iż dotyczące transakcje są zawierane na warunkach rynkowych; z tego powodu wartość godziwa wspomnianych instrumentów została zaprezentowana w wysokości wartości bilansowej.

Wycena oprocentowanych pożyczek i kredytów po początkowym ujęciu dokonywana jest wg metody zamortyzowanego kosztu, uwzględniając umowne koszty związane z uzyskaniem danego kredytu lub pożyczki oraz dyskonto i uzyskane premie.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku instrumenty pochodne: Interest Rate Swap oraz transakcje terminowe kupna waluty, zostały wycenione do wartości godziwej. Metodologia wyceny transakcji Interest Rate Swap została zaprezentowana w nocie 40.3. Dla potrzeb wyceny kontraktów walutowych obliczana jest różnica zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych pomiędzy ceną terminową na dzień wyceny a ceną transakcyjną, wg notowań przygotowywanych przez odpowiedni bank, przemnożona przez wartość nominalną kontraktu w walucie obcej. Wycena tych instrumentów została sklasyfikowana do poziomu 2 hierarchii wyceny wartości godziwej.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku, nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

40.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017

	<i>Przychody /(koszty) z tytułu odsetek (w tym efekt wyceny zamortyzowanym kosztem)</i>	<i>Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>Zyski /(straty) z tytułu instrumentów pochodnych</i>	<i>Inne</i>	<i>Razem</i>
<i>Aktywa finansowe</i>						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 179	(1 956)	-	-	-	1 223
Inne krótkoterminowe aktywa finansowe	1	(10 020)	-	-	(10)	(10 029)
Należności z tytułu dostaw i usług	33	(38)	(16)	-	80	59
Należności inne	315	-	-	-	-	315
Instrumenty pochodne	-	-	-	368	-	368
<i>Zobowiązania finansowe</i>						
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek (długo i krótkoterminowe)	(26 065)	24 190	-	-	(527)	(2 402)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(143)	202	-	-	-	59
Inne zobowiązania finansowe (bez instrumentów)	(226)	-	-	-	-	(226)
Instrumenty pochodne	-	-	-	(7 404)	-	(7 404)
Inne zobowiązania	(793)	1	(11 166)	-	(1 273)	(13 231)
Razem	(23 699)	12 379	(11 182)	(7 036)	(1 730)	(31 268)

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016

	<i>Przychody /(koszty) z tytułu odsetek (w tym efekt wyceny zamortyzowanym kosztem)</i>	<i>Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie/(utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>Zyski /(straty) z tytułu instrumentów pochodnych</i>	<i>Inne</i>	<i>Razem</i>
<i>Aktywa finansowe</i>						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4 724	1 355	-	-	-	6 079
Inne krótkoterminowe aktywa finansowe	11	2 753	1	-	(33)	2 732
Należności z tytułu dostaw i usług	113	(34)	(113)	-	-	(34)
Należności inne	72	49	-	-	45	166
Instrumenty pochodne	-	-	-	1 306	-	1 306
<i>Zobowiązania finansowe</i>						
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek (długo i krótkoterminowe)	(34 703)	(16 607)	-	-	(4 049)	(55 359)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(80)	(296)	-	-	-	(376)
Inne zobowiązania finansowe (bez instrumentów)	(632)	-	-	-	-	(632)
Instrumenty pochodne	-	-	-	(7 379)	-	(7 379)
Inne zobowiązania	(2 250)	(3)	(9 650)	-	(1 047)	(12 950)
Razem	(32 745)	(12 783)	(9 762)	(6 073)	(5 084)	(66 447)

40.3. Ryzyko stopy procentowej

Poniższa tabela prezentuje lukę stopy procentowej, stanowiącą ekspozycję Grupy na ryzyko stopy procentowej, oraz koncentrację tego ryzyka w podziale na waluty oraz rodzaj oprocentowania z uwzględnieniem efektu transakcji zabezpieczających Interest Rate Swap zamieniających strumień płatności odsetkowych na bazie zmiennej stopy EURIBOR na stałą stopę w EUR.

	<i>Rodzaj oprocentowania</i>	<i>Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2016 roku</i>
Aktywa finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej -PLN	Stała	-	-
	Zmienna	292 331	236 701
Aktywa finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej -Inne waluty	Stała	-	-
	Zmienna	73 866	200 708
Zobowiązania finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej- PLN	Stała	-	-
	Zmienna	413 767	622 686
Zobowiązania finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej- Inne waluty	Stała	118 839	193 703
	Zmienna	119 432	193 420
Ekspozycja netto -PLN	Stała	-	-
	Zmienna	(121 436)	(385 985)
Ekspozycja netto-Inne waluty	Stała	(118 839)	(193 703)
	Zmienna	(45 566)	6 815

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności / wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

40.3.1. Zabezpieczenia

Grupa zabezpiecza ryzyko stopy procentowej związane z zaciągniętym kredytem konsorcjalnym denominowanym w EUR o zmiennym oprocentowaniu na bazie stopy referencyjnej EURIBOR 3M przy wykorzystaniu transakcji pochodnych. Instrumentem zabezpieczającym ekspozycję na ryzyko stopy procentowej jest transakcja typu Interest Rate Swap, w ramach której Grupa dokonuje zamiany strumienia płatności odsetkowych opartych o zmienną stopę procentową EURIBOR 3M na płatności o stałej stopie procentowej w wysokości 3,1050%. Grupa wyznacza desygnowane instrumenty pochodne jako instrumenty zabezpieczające w modelu zabezpieczenia przepływów pieniężnych i ujmuje je zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

W tabelach poniżej przedstawione zostały podstawowe parametry transakcji pochodnych wyznaczonych na instrumenty zabezpieczające, w tym okresy, w których wystąpią przepływy pieniężne z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz w których wpłyną one na wynik finansowy, a także ich wartość godziwa w polskich złotych na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku.

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające
(w tysiącach złotych)

<i>Typ instrumentu</i>	<i>Wartość nominalna w walucie transakcji [EUR]*</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Wartość godziwa w PLN</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Oczekiwany okres realizacji pozycji zabezpieczenia</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>
Transakcja typu IRS	28 492	(4 112)	w okresach kwartalnych, w styczniu, kwietniu, lipcu oraz październiku każdego roku do daty zapadalności transakcji IRS, tzn. lipca 2019 roku

**nominal amortyzowany zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu*

<i>Typ instrumentu</i>	<i>Wartość nominalna w walucie transakcji [EUR]*</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Wartość godziwa w PLN</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>	<i>Oczekiwany okres realizacji pozycji zabezpieczenia</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Transakcja typu IRS	43 785	(10 053)	w okresach kwartalnych, w styczniu, kwietniu, lipcu oraz październiku każdego roku do daty zapadalności transakcji IRS, tzn. lipca 2019 roku

**nominal amortyzowany zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu*

Zmiana wartości godziwej zabezpieczeń przepływów pieniężnych odnoszona na kapitał własny została przedstawiona poniżej:

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016 roku</i>
Bilans otwarcia	(6 883)	(14 742)
Efektywna część zysków/strat na instrumencie zabezpieczającym	6 352	585
Kwoty odnoszone w rachunek zysków i strat, z tego:	2 776	(7 274)
-korekta kosztów odsetkowych	2 776	(7 274)
-korekta z tytułu nieefektywności zabezpieczenia	-	-
Bilans zamknięcia	(3 307)	(6 883)
Aktywo z tytułu podatku odroczonego - rozpoznany w kapitale z aktualizacji wyceny	628	1 308
Bilans zamknięcia z uwzględnieniem podatku odroczonego	(2 679)	(5 575)

W 2017 roku dwie spółki Grupy stosowały instrumenty służące ograniczaniu ryzyka wynikającego ze zmian kursów walutowych. ZE PAK SA zabezpieczyła kurs euro dla części przepływów związanych z zakupem jednostek uprawniających do emisji CO₂. Do zabezpieczenia kursu zastosowano transakcje typu forward z datą rozliczenia w grudniu 2017 roku i marcu 2018 roku. Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. zabezpieczyła kurs euro dla części przepływów związanych ze spłatą raty kredytu konsorcjalnego, stosując również transakcję typu forward z datą rozliczenia w kwietniu 2018 roku.

<i>Rodzaj zawartych transakcji</i>	<i>Para walutowa</i>	<i>Kwota transakcji (wartość nominalna w tys. EUR)</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Wartość rynkowa netto (wartość godziwa w tys. PLN)</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Termin zapadalności</i>
Transakcje terminowe kupna waluty EUR (forward)	(EUR/PLN)	8 936	(805)	Marzec 2018
Transakcje terminowe kupna waluty EUR (forward)	(EUR/PLN)	5 600	(92)	Kwiecień 2018

Grupa zabezpiecza także ryzyko zmian cen uprawnień do emisji CO₂ wykorzystując transakcje terminowe na zakup uprawnień na własne potrzeby. W poniższych tabelach przedstawiono podsumowanie aktywnych na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku transakcji terminowych.

31 grudnia 2017

Rodzaj zawartych transakcji	Ilość zakupionych uprawnień	Łączny nominalny transakcji w tys. EUR	Waluta transakcji	Termin zapadalności
Transakcje forward	2 622 000	17 224	EUR	Do 1 roku
Transakcje forward	300 000	2 242	EUR	Do 2 lat

31 grudnia 2016

Rodzaj zawartych transakcji	Ilość zakupionych uprawnień	Łączny nominalny transakcji w tys. EUR	Waluta transakcji	Termin zapadalności
Transakcje forward	3 997 000	30 180	EUR	Do 1 roku

41. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitał obejmuje kapitał własny pomniejszony o kapitały rezerwowe z tytułu niezrealizowanych zysków netto.

	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
Oprocentowane kredyty i pożyczki	652 038	1 009 809
Pochodne instrumenty finansowe (zobowiązania)	5 009	10 053
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	151 562	307 731
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	322 201	350 101
Zadłużenie netto	<u>486 408</u>	<u>977 492</u>
Kapitał własny	2 264 272	2 143 658
Kapitały z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	(2 678)	(7 084)
Kapitał razem	<u>2 266 950</u>	<u>2 150 742</u>
Kapitał i zadłużenie netto	<u>2 753 358</u>	<u>3 128 234</u>
Wskaźnik dźwigni	17,67%	31,25%

42. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Grupie w latach zakończonych dnia 31 grudnia 2017 roku oraz dnia 31 grudnia 2016 roku kształtowało się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku</i>
Zarząd jednostki dominującej	4	5
Zarządy jednostek z Grupy	14	23
Administracja	304	377
Dział sprzedaży	108	62
Pion produkcji	5 053	5 278
Pozostali	464	616
Razem	<u>5 946</u>	<u>6 362</u>

43. Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym do dnia sporządzenia niniejszego rocznego sprawozdania finansowego za 2017 rok, nie wystąpiły żadne istotne zdarzenia poza opisanymi w dodatkowych notach objaśniających.

Adam Kłapszta
/Prezes Zarządu/

Aneta Lato-Żuchowska
/Wiceprezes Zarządu/

Zygmunt Artwik
/Wiceprezes Zarządu/

Elżbieta Niebisz
/Wiceprezes Zarządu/

Aneta Desecka
/Główny Księgowy/